

§RØG – En undersøgelse af tobak, adfærd og regler

Udvalgte tendenser 2022, rapport 4

Nanna Schneekloth Jarlstrup
Michelle Trabjerg Pedersen
Lisbeth Lund
Lotus Sofie Bast

§RØG – En undersøgelse af tobak, adfærd og regler

Udvalgte tendenser 2022, rapport 4

Nanna Schneekloth Jarlstrup
Michelle Trabjerg Pedersen
Lisbeth Lund
Lotus Sofie Bast

§RØG – En undersøgelse af tobak, adfærd og regler udføres i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Lungeforeningen.

Denne rapport er finansieret af TrygFonden.

Copyright © 2023
Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet

Uddrag, herunder figurer og tabeller, er tilladt mod tydelig kildegengivelse.

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-7899-604-6

Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet
Studiestræde 6
1455 København K
www.sdu.dk/sif

Rapporten kan downloades fra www.sdu.dk/sif.

Forord

Forebyggelse af rygning blandt børn og unge er stadig en folkesundhedsmæssig prioritet. Alt for mange børn og unge i Danmark begynder at ryge. Men det er ikke længere kun cigaretter, vi skal være bekymrede for. I løbet af de senere år er udbuddet af produkter, som indeholder tobak og/eller nikotin steget markant, og mange af disse appellerer direkte til børn og unge. Vi ser i dag, at børn og unge bruger flere typer af tobaks- og nikotinholdige produkter samtidig, og at andelen, der bruger mindst ét af disse produkter, er stadigt stigende. Det er derfor vigtigt, at vi fortsat følger udviklingen i børn og unges adfærd og holdninger til tobaks- og nikotinholdige produkter som for eksempel nikotinposer og e-cigaretter, så vi løbende kan udvikle og tilpasse indsatser på området.

SRØG – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler følger udviklingen i tobaks- og nikotinformbrug blandt børn og unge i Danmark i perioden fra 2020 til 2025. Undersøgelsen blev iværksat i forbindelse med, at den daværende regering og et bredt flertal af folketingets partier i december 2019 indgik en aftale om en handleplan mod børn og unges rygning. Den 15. december 2020 blev lovforslaget om den nationale tobakshandleplan endeligt vedtaget. Handleplanen indeholder en række tiltag, herunder røgfri skoletid på grundskoler og ungdomsuddannelser, at tobakken gemmes væk i butikker (udstillingsforbud), standardiseret emballage for tobak og e-cigaretter, som skal mindske pakkernes reklameeffekt, forbud mod andre smage end mentol og tobak i blandt andet e-cigaretter og skærpelse af reklameforbuddet. Yderligere blev det med finansloven 2020 vedtaget at forhøje afgifterne på tobak over to omgange, fra gennemsnitligt 40 kr. pr. pakke med 20 cigaretter til ca. 55 kr. fra 1. april 2020, og yderligere til ca. 60. kr. fra 1. januar 2022, med en tilsvarende stigning for andre tobaksprodukter.

Denne rapport er den fjerde i rækken af rapporter på *SRØG-undersøgelsen*, der monitorerer børn og unges tobaks- og nikotinrelaterede adfærd. Data er indsamlet i efteråret 2022, det vil sige i perioden efter, at mange af de nye tiltag er trådt i kraft. Som noget nyt, indeholder denne rapport figurer, der på en række parametre viser udviklingen fra begyndelsen af 2020 til efteråret 2022.

Morten Hulvej Rod,

Direktør Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet

Indhold

Sammenfatning	5
1 Læsevejledning	10
2 Baggrund	13
2.1 Formål	15
3 Materiale og metode	17
3.1 Spørgeskema	17
3.2 Dataindsamling	18
3.3 Vægtning	19
3.4 Præsentation af data.....	19
3.5 Sociodemografiske karakteristika.....	20
4 Cigaretter	23
4.1 Forbrug af cigaretter	23
4.2 Smage i cigaretter.....	32
4.3 Stopforsøg, ønsker og overvejelser om at stoppe	36
4.4 Tobakspriser	42
5 Opvarmet tobak.....	45
5.1 Forbrug af opvarmet tobak.....	45
6 E-cigaretter	47
6.1 Forbrug af e-cigaretter	47
6.2 Forbrug af engangsvapes	51
6.3 Smage i e-cigaretter.....	55
6.4 Stopforsøg, ønsker og overvejelser om at stoppe	61
7 Røgfrie tobaks- og nikotinprodukter	67
7.1 Forbrug af røgfrie nikotinprodukter	67
7.2 Smage i røgfrie nikotinprodukter	72
7.3 Stopforsøg, ønsker og overvejelser om at stoppe	75
8 Forbrug af ét eller flere tobaks- og nikotinprodukter.....	80
8.1 Forbrug af ét eller flere tobaks- og nikotinprodukter	80
8.2 Produkttype først brugt.....	85
9 Synlighed af tobak	89
9.1 Synlighed.....	89
9.2 Eksponering for tobaks- og nikotinprodukter på film, internet eller sociale medier.....	93
9.3 Holdninger til synlighed af tobak	96
10 Røgfri skole- og undervisningstid	99
10.1 Forbrug i skole- og undervisningstiden.....	99
10.2 Eksponering for tobaks- og nikotinprodukter i skole- og undervisningstiden.....	102
10.3 Holdninger til røgfri skole- og undervisningstid	106
Referencer	107

Sammenfatning

I denne rapport præsenteres resultaterne fra den fjerde dataindsamling af *SRØG – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler* (herefter benævnt "SRØG-undersøgelsen"), som er en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt unge mellem 15 og 29 år i Danmark. I undersøgelsen monitoreres tobaks- og nikotinrelateret adfærd i takt med, at nye tiltag på tobaks- og nikotinområdet implementeres. SRØG-undersøgelsen udføres af Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Lungeforeningen og er finansieret af TrygFonden. Rapporten er den fjerde rapport i rækken, og data er indsamlet i perioden fra 14. september til 21. november 2022.

Rapporten har til formål at præsentere det aktuelle forbrug af en række forskellige tobaks- og nikotinprodukter blandt unge samt beskrive deres adfærd og holdninger til disse. Endvidere beskrives udviklingen i forskellige aspekter af tobaks- og nikotinforgbrug i perioden fra 2020 til 2022 baseret på de tre tidligere gennemførte SRØG-undersøgelser. I alt deltog 9.369 personer i undersøgelsen.

Der er en tredjedel af respondenterne (35,1 %), der bruger mindst ét tobaks- eller nikotinprodukt, det vil sige, at de bruger mindst ét af følgende produkter: cigaretter, e-cigaretter, opvarmet tobak og røgfrie nikotinprodukter (snus, tyggetobak og nikotinposer). Denne andel er steget siden 2020, hvor det var en fjerdedel (26,3 %), der brugte mindst ét tobaks- eller nikotinprodukt.

Cigaretter

Knap hver tiende (8,9 %) af respondenterne ryger dagligt, mens 10,1 % ryger lejlighedsvist. Det vil sige, at sammenlagt ryger 19,0 % af de 15-29-årige, hvilket svarer til omkring 215.000 personer i Danmark. Andelen er lidt mindre end i 2020, hvor der var 20,1 %, der røg dagligt eller lejlighedsvist. Faldet kan alene tilskrives, at en mindre andel angiver at ryge dagligt i 2022.

I 2022 er der yderligere en tredjedel (33,6 %), der har prøvet at ryge cigaretter, mens 10,8 % tidligere har røget. Lidt flere end hver tredje (36,6 %) har aldrig prøvet at ryge cigaretter. Andelen, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, er større blandt mænd (20,7 %), end blandt kvinder (17,3 %). Blandt de 18-24-årige og 25-29-årige angiver hver femte, at de ryger enten dagligt eller lejlighedsvist (henholdsvis 20,0 % og 20,6 %), mens 13,7 % blandt de 15-17-årige angiver

tilsvarende. Blandt de 15-17-årige er andelen, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, steget fra 11,9 % i 2020 til 13,7 % i 2022. Udviklingen kan særligt tilskrives, at der i denne aldersgruppe er sket en stigning i andelen, der ryger lejlighedsvist. I 2020 angav 7,8 % at ryge lejlighedsvist, mens 13,7 % angav tilsvarende i 2022. Blandt de 18-24-årige er der sket et fald i andelen, der ryger enten dagligt eller lejlighedsvist fra 23,1 % i 2020 til 20,0 % i 2022. Særligt er andelen, der ryger dagligt, faldet over perioden i denne aldersgruppe (10,7 % i 2020 til 8,3 % i 2022). Blandt 25-29-årige er andelen, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, uændret fra 2020 til 2022 (20,4 % i 2020 og 20,6 % i 2022).

Opvarmet tobak

Der er kun mindre andele, der ryger opvarmet tobak dagligt eller lejlighedsvist (0,6 %). Der er endvidere 0,6 %, der angiver tidligere at have røget opvarmet tobak, mens 4,7 % har prøvet det. Det vil sige, at der samlet set er 5,9 % af respondenterne, som har erfaring med at ryge opvarmet tobak, hvilket svarer til omkring 67.000 personer i aldersgruppen 15-29 år i Danmark. I 2020 havde 3,9 % af respondenterne erfaring med opvarmet tobak. I 2022 er denne andel steget til 5,9 %.

E-cigaretter

Der er 2,4 %, der bruger e-cigaretter (alle typer) dagligt, mens 4,4 % bruger e-cigaretter lejlighedsvist. Således er der samlet set 6,8 %, der bruger e-cigaretter, hvilket svarer til omkring 77.000 personer i alderen 15-29 år i Danmark. Andelen, der har prøvet at bruge e-cigaretter, er 27,9 %, mens andelen, der tidligere har brugt e-cigaretter, er 7,1 %. Over halvdelen (58,2 %) har aldrig brugt e-cigaretter. Andelen, der bruger e-cigaretter, er steget fra 3,9 % i 2020 til 6,8 % i 2022. Stigningen er alene sket mellem efteråret 2021 og 2022, og kan primært tilskrives en stigning i andelen, der bruger e-cigaretter lejlighedsvist.

Der er 6,3 % blandt mænd og 7,2 % blandt kvinder, der bruger e-cigaretter enten dagligt eller lejlighedsvist. For begge køn er der en større andel, der bruger e-cigaretter lejlighedsvist end dagligt. Blandt kvinder er der 5,0 %, der bruger e-cigaretter lejlighedsvist, mens andelen er 3,7 % blandt mænd. For begge køn er andelen, der bruger e-cigaretter steget fra 2020 til 2022. Blandt mænd er andelen steget fra 5,0 % i 2020 til 6,3 % i 2022, mens andelen for kvinder er steget fra 2,8 % til 7,2 %.

Fratrækker man den andel, der udelukkende bruger genopladelige e-cigaretter med batteri og tank, fra den samlede andel, der bruger af e-cigaretter (alle typer), er den resterende andel på 4,4 %. Dette udtrykker således andelen, der bruger engangsvapes. Dette svarer til, at omkring 50.000

personer i Danmark i aldersgruppen 15-29 år bruger engangsvapes. Andelen, der bruger engangsvapes er størst blandt de 15-17-årige (9,0 %), sammenlignet med 5,4 % blandt de 18-24-årige og 1,2 % blandt de 25-29-årige.

Røgfrie tobaks- og nikotinprodukter

Overordnet set er der 12,9 %, der bruger røgfrie nikotinprodukter (8,7 % bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt, mens 4,2 % bruger disse lejlighedsvist), hvilket svarer til omkring 146.000 personer i aldersgruppen 15-29 år i Danmark. Yderligere angiver 26,1 %, at de har prøvet at bruge røgfrie nikotinprodukter, mens 57,7 % aldrig har brugt røgfrie nikotinprodukter. Fra 2020 til 2022 er andelen, der dagligt eller lejlighedsvist bruger røgfrie nikotinprodukter, steget fra 9,1 % til 12,9 %. Stigningen skyldes alene en stigning i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt, fra 4,3 % i 2020 til 8,7 % i 2022. Andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter lejlighedsvist, er stort set uændret over perioden (4,8 % i 2020 og 4,2 % i 2022). Stigningen i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, ses for begge køn. I 2020 var der 13,2 % blandt mænd og 4,7 % blandt kvinder, som enten dagligt eller lejlighedsvist brugte røgfrie nikotinprodukter, mens henholdsvis 17,3 % og 9,0 % angiver tilsvarende i 2022.

Andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt eller lejlighedsvist, er større blandt de 18-24-årige (17,4 %) end blandt de 15-17-årige (12,0 %) og 25-29-årige (8,4 %). I alle aldersgrupper er andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt, større end andelen, der bruger disse lejlighedsvist. I alle aldersgrupper er andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter enten dagligt eller lejlighedsvist, steget fra 2020 til 2022. Den største stigning ses blandt 18-24-årige, hvor andelen er steget fra 11,9 % i 2020 til 17,4 % i 2022. Blandt 15-17-årige er andelen steget fra 8,7 % til 12,0 %, og blandt 25-29-årige er andelen steget fra 5,5 % til 8,4 %. På tværs af aldersgrupper kan stigningen i den samlede andel alene tilskrives en stigning i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt.

Forbrug af ét eller flere tobaks- og nikotinprodukter

Der er 35,1 %, som bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, mens 5,0 % bruger mere end ét tobaks- og nikotinprodukt. Dette svarer til, at omkring 398.000 personer i aldersgruppen 15-29 år i Danmark bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt. Andelen, der bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, er større blandt mænd (40,0 %) end kvinder (30,4 %) og er størst i aldersgruppen 18-24 år (39,2 %) sammenlignet med de to øvrige aldersgrupper (30,4 % blandt de 15-17-årige og 32,5 % blandt de 25-29-årige). I perioden fra 2020 til 2022 er andelen, der bruger mindst ét produkt steget fra 26,3 % til 35,1 %, mens andelen, der bruger mere end ét produkt er den samme over

perioden. Stigningen i andelen, der bruger mindst ét produkt, ses i alle aldersgrupper. Blandt 15-17-årige brugte 18,1 % i 2020 mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, mens denne andel er steget til 30,4 % i 2022. Blandt 18-24-årige er andelen steget fra 31,1 % til 39,2 %, mens andelen blandt de 25-29-årige er steget fra 25,8 % til 32,5 %.

Langt størstedelen af dem, der bruger tobaks- og nikotinprodukter, har først prøvet cigaretter (72,4 % blandt mænd og 80,9 % blandt kvinder). Der er en større andel blandt mænd end kvinder, der først har prøvet røgfrie nikotinprodukter (henholdsvis 16,7 % og 10,6 %) og e-cigaretter (henholdsvis 10,6 % og 8,3 %). Opdelt på aldersgrupper ses det, at andelen, der først har prøvet cigaretter, stiger med alderen. Således er der 45,8 % blandt de 15-17-årige, 70,4 % blandt de 18-24-årige og 91,9 % blandt de 25-29-årige, der angiver, at cigaretter var det første produkt, de prøvede. Omvendt ses det, at den yngste aldersgruppe i højere grad har prøvet andre tobaks- og nikotinprodukter først, sammenlignet med de ældre aldersgrupper. For eksempel angiver 28,4 % af de 15-17-årige, at de har prøvet e-cigaretter først, mens 2,1 % af de 25-29-årige angiver tilsvarende. Der er ligeledes en større andel blandt de 15-17-årige, der først har prøvet røgfrie nikotinprodukter (25,8 %) sammenlignet med de ældre aldersgrupper (18,0 % blandt de 18-24-årige og 5,7 % blandt de 25-29-årige). Der er store aldersmæssige forskelle i udviklingen af, hvilken type tobaks- eller nikotinprodukt, respondenterne har prøvet først. Blandt 15-17-årige er andelen, der først har prøvet cigaretter, faldet fra 68,2 % i 2020 til 45,8 % i 2022. Samtidig er andelen, der først har prøvet e-cigaretter, steget fra 17,2 % i 2020 til 28,4 % i 2022, mens andelen, der først har prøvet røgfrie nikotinprodukter, er steget fra 14,6 % til 25,8 %. Blandt 18-24-årige ses ligeledes et fald i andelen, som først har prøvet cigaretter, fra 85,2 % i 2020 til 70,4 % i 2022, mens der ses en stigning i andelen, der først har prøvet røgfrie nikotinprodukter (6,3 % i 2020 til 18,0 % i 2022) eller e-cigaretter (8,2 % i 2020 til 11,4 % i 2022). Blandt de 25-29-årige er der overordnet set ikke sket ændringer i perioden.

Synlighed af tobak

Overordnet set er der 56,2 %, som inden for den seneste måned har set mindst ét tobaks- eller nikotinprodukt, inklusive tilbehør, synligt fremme på hylder, i montrere eller ved kassen i butikker. Denne andel er faldet siden 2020, hvor 75,6 % angav at have set mindst ét produkt synligt fremme.

Cigaretter er det produkt, som respondenterne oftest ser synligt fremme. Der er en større andel, der angiver dette blandt de 15-17-årige (50,3 %), sammenlignet med de to øvrige aldersgrupper (41,4 % blandt de 18-24-årige og 39,7 % blandt de 25-29-årige). Hver fjerde i alderen 15-17 år (25,2 %) angiver at have set e-cigaretter, inklusive engangsvapes, synligt fremme, mens dette

angives af omkring hver femte blandt de 18-24-årige (21,0 %) og 25-29-årige (19,1 %). Røgfrie nikotinprodukter ses synligt fremme blandt 44,7 % af de 15-17-årige, 41,3 % af de 18-24-årige og 34,8 % af de 25-29-årige. En mindre andel, angiver at se opvarmet tobak og cigarillos synligt fremme.

Samlet set er der 62,6 %, som inden for den seneste uge har været eksponeret for et tobaks- eller nikotinprodukt på film. På tværs af aldersgrupperne er cigaretter det produkt, som respondenterne angiver, at de hyppigst eksponeres for på film. Endvidere angiver 42,1 %, at de inden for den seneste uge har været eksponeret for et tobaks- og nikotinprodukt på internettet. På tværs af aldersgrupperne er cigaretter, e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter de produkttyper, som respondenterne angiver, at de oftest eksponeres for på internettet. Der er 44,6 %, som inden for den seneste uge har været eksponeret for et tobaks- og nikotinprodukt på sociale medier. Der er en større andel blandt de 15-17-årige, der angiver, at har været eksponeret for cigaretter, e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter på sociale medier sammenlignet med de to øvrige aldersgrupper.

Røgfri skole og undervisningstid

Forskelle i andelen, der bruger henholdsvis cigaretter, e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter, på tværs af skole- og uddannelsessteder, er størst for cigaretter, og mindre udtalte for e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter. Den største andel, der ryger cigaretter, ses blandt elever på FGU eller erhvervsuddannelse (27,4%), mens det for eksempel er 21,9 % blandt studerende på kortere videregående uddannelser, og 16,4 % på de gymnasiale uddannelser. Der er en relativt stor andel af dem, der bruger tobaks- eller nikotinprodukter, der også bruger disse i skole- og undervisningstiden. For eksempel er det to tredjedele af dem, der ryger cigaretter og går i folkeskole eller anden grundskole, der ryger cigaretter i skoletiden (64,5 %). Det tobaks- og nikotinprodukt, som respondenterne oftest bruger i skole- og undervisningstiden, på tværs af skole- og uddannelsessteder, er røgfrie nikotinprodukter. Her angiver omkring tre fjerdedele af dem, der bruger produkterne, at de også bruger disse i skole- og undervisningstiden.

1 Læsevejledning

I denne rapport præsenteres resultaterne fra undersøgelsen *SRØG – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler* (herefter benævnt "SRØG-undersøgelsen"), som er foretaget blandt unge i Danmark mellem 15 og 29 år i perioden fra 14. september til 21. november 2022.

Resultaterne præsenteres som samlede opgørelser over hele den inkluderede population. Udvalgte resultater vises desuden opdelt på køn og aldersgrupper for at kunne belyse eventuelle sociodemografiske forskelle. Resultaterne illustreres i tabeller og figurer og beskrives i teksten. Enkelte steder beskrives resultaterne alene i teksten. Det angives eksplicit, hvor dette er tilfældet. I tabeller og figurer præsenteres resultaterne som procentvis andele (%) suppleret med antallet (n) af respondenter, der indgår i den specifikke opgørelse. Dette antal vil variere på grund af filtre, der indgår som en del af spørgeskemaets konstruktion, hvilket betyder, at respondenter præsenteres for specifikke spørgsmål baseret på deres svar på foregående spørgsmål. Derudover vil antallet af respondenter variere i opgørelserne af de spørgsmål, hvor det har været muligt at angive mere end ét svar. Dette angives eksplicit i de relevante figurer og tabeller. På udvalgte steder vil de procentvis andele blive omregnet til absolutte tal. Disse beregninger baseres på Danmarks Statistiks opgørelse over det samlede antal af unge i aldersgruppen 15 til 29 år i Danmark i 2022, 4. kvartal (1.133.850 personer).

Alle procentandele i figurer, tabeller og tekst angiver vægtede andele, mens antallet af respondenter, der indgår i de enkelte opgørelser, angiver det uvægtede antal (se afsnit 2.3 om vægtning af resultater). Med henblik på at sikre respondenternes anonymitet afrapporteres resultater med færre end fem respondenter ikke. I disse tilfælde erstattes andele og antal i tabeller med "n/a", mens der vil fremgå et blankt felt i figurerne. Desuden angives det eksplicit i en note under den pågældende tabel og/eller figur. Hvis der ingen respondenter er i en opgørelse, afrapporteres dette som "0,0 %".

SRØG-undersøgelsen er designet som en tværsnitsundersøgelse, der giver et øjebliksbillede af forbrugsadfærd og holdninger til tobaks- og nikotinprodukter blandt unge mellem 15 og 29 år i Danmark. Således kan rapporten ikke redegøre for kausale årsagssammenhænge, men blot beskrive aktuelle mønstre i de forskellige sociodemografiske grupper. Endvidere testes der ikke for, hvorvidt de observerede forskelle mellem grupperne, er statistisk signifikante.

I rapporten omtales flere forskellige tobaks- og nikotinprodukter. Med henblik på at give læseren mulighed for at skelne mellem de inkluderede tobaks- og nikotinprodukter beskrives disse kortfattet her:

Cigaretter: Cigaretter findes i mange forskellige varianter. De indeholder nikotin og fintskåret tobak, der er rullet i papir.

E-cigaretter: E-cigaretter udgøres af en lille beholder til e-væske, et varmeelement og et batteri. Varmeelementet opvarmer e-væsken, og der dannes aerosoler, som inhaleres. E-cigaretter kommer i mange forskellige varianter både med og uden nikotin. Desuden findes der både genanvendelige og engangs e-cigaretter. Sidstnævnte omtales i rapporten som "engangsvapes".

Opvarmet tobak: Opvarmet tobak består af en elektronisk hardware-del, hvori der indsættes tobakspinde, som opvarmes, hvorefter nikotinholdige aerosoler inhaleres. Opvarmet tobak går også under navne som "heated tobacco" eller "heat-sticks".

Røgfrie nikotinprodukter: Røgfrie nikotinprodukter omfatter blandt andet snus, nikotinposer og tyggetobak. Produkterne minder om hinanden og kan let forveksles, men de kendetegnes alle ved, at de ikke inhaleres, men bruges oralt, hvorefter nikotinen optages gennem slimhinden. Snus og tyggetobak indeholder blandt andet tobak og nikotin, mens nikotinposer ikke indeholder tobak.

Rapporten består af ti hovedkapitler. **Kapitel 1** indeholder en læsevejledning til rapporten. I **kapitel 2** introduceres rapporten, herunder beskrives baggrunden og formålet med undersøgelsen. I **kapitel 3** præsenteres datamaterialet og den metodiske tilgang, herunder dataindsamlingen, spørgeskemaet og vægtningsproceduren, samt respondenternes sociodemografiske karakteristika. Undersøgelsens resultater bliver præsenteret i kapitlerne 4-10. I **kapitel 4** beskrives forbruget af cigaretter, herunder hvilke smage, der bruges. Derudover præsenteres opgørelser over prisangivelser på tobak samt respondenternes forsøg på og ønsker om at stoppe med at ryge cigaretter. **Kapitel 5** omhandler forbruget af opvarmet tobak. I **kapitel 6** beskrives brugen af e-cigaretter, herunder præsenteres opgørelser over brugen af alle typer af e-cigaretter samt brugen engangsvapes opdelt på sociodemografiske karakteristika. Desuden beskrives smage brugt i e-cigaretter samt respondenternes forsøg på og overvejelser om at stoppe med at bruge e-cigaretter. **Kapitel 7** beskriver brugen af røgfrie tobaks- og nikotinprodukter, herunder smagspræferencer og overvejelser om at stoppe med at bruge disse produkter. I **kapitel 8** beskrives forekomsten af unge, der bruger flere produkter samtidigt, herunder den først brugte produkttype. **Kapitel 9**

omhandler synlighed af de forskellige produkttyper, mens **kapitel 10** afdækker forskellige aspekter i forhold til røgfri skole- og undervisningstid.

2 Baggrund

Tobaks- og nikotinformbrug udgør en af de største folkesundhedsmæssige udfordringer på verdensplan (1). De sundhedsmæssige og samfundsøkonomiske omkostninger relateret til brugen af tobaks- og nikotinprodukter er omfattende, blandt andet på grund af udviklingen af tobaksrelaterede sygdomme (1, 2). Tidlig rygedebut øger risikoen for at udvikle tobaksrelaterede sygdomme som hjertekarsygdomme, respiratoriske lidelser, og en række kræftformer og fører desuden til en øget nikotinafhængighed, der vanskeliggør rygestop (3-5). Derfor har tidlig rygedebut også afgørende betydning for rygeadfærd i voksenlivet. Størstedelen af personer, der ryger eller tidligere har røget, begyndte at ryge regelmæssigt, inden de fyldte 18 år (6).

Over de sidste årtier har tobaks- og nikotinmarkedet ændret sig betydeligt, hvilket indebærer, at udbuddet af forskellige typer af nikotinprodukter på markedet er steget markant (7, 8). Disse produkter inkluderer blandt andet e-cigaretter, for eksempel engangsvapes, og røgfrie nikotinprodukter som snus og nikotinposer. Produkterne appellerer i høj grad til unge, hvilket blandt andet kan skyldes, at de ofte er tilsat smagsstoffer med aroma af for eksempel slik, frugt eller pebermynte, samt har et attraktivt emballagedesign og bred social appel (7). Derudover opfattes produkterne ofte som mindre skadelige alternativer til traditionelle cigaretter (9). Endeligt kan særligt de røgfrie nikotinprodukter lettere bruges i situationer, hvor det ikke er tilladt at bruge tobaks- og eller nikotinprodukter, for eksempel på skoler og uddannelsesinstitutioner (10-12).

Nye opgørelser viser, at tobaksrygning i den danske befolkning er stagneret de seneste år (6, 13). Hertil kommer, at brugen af andre former for tobaks- og nikotinprodukter, for eksempel e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter, har været stigende særligt blandt unge (7, 10). I 2020 brugte 27,0 % af unge mellem 15 og 29 år mindst ét tobaks- eller nikotinprodukt, hvilket steg til 31,0 % i 2022 (7). Ser man alene på de røgfrie nikotinprodukter er andelen af unge, der dagligt eller lejlighedsvist bruger ét eller flere røgfrie nikotinprodukter, steget fra 9,1 % til 12,9 % i samme periode. Således er det ikke længere tilstrækkeligt alene at se på traditionelle cigaretter, hvis der ønskes et retvisende billede af omfanget af brugen af tobaks- og nikotinprodukter blandt danske unge.

Det stigende forbrug af tobaks- og nikotinprodukter blandt unge er bekymrende (11). Børn og unges hjerner er særligt sensitive over for de negative effekter af nikotineksposering, der blandt andet kan skade hjernens udvikling, indlæringsevne, reducere den kognitive funktion og påvirke

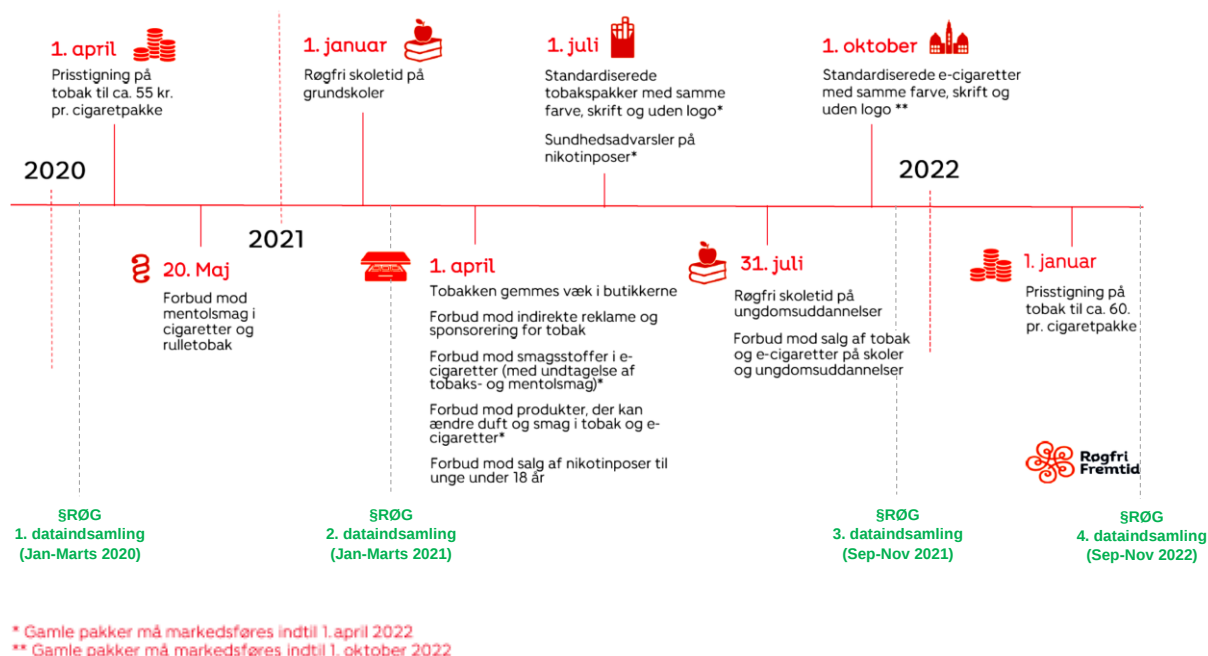
det psykiske helbred senere i livet, for eksempel ved at forårsage symptomer på angst og depression (11, 14). Derudover er det dokumenteret, at brugen af e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter øger sandsynligheden for at påbegynde cigaretrygning og brug af andre rusmidler (en såkaldt "gateway-effekt") (11). Dette kan blandt andet resultere i et dobbeltforbrug, hvor brugen af de forskellige tobaks- og nikotinprodukter kombineres på forskellige måder (11, 15). Der er ikke evidens for, at e-cigaretter eller røgfrie nikotinprodukter er effektive hjælpemidler til rygestop (15-17). Således kan disse produkter være med til at øge den generelle eksponering af nikotin samt fastholde personer, der ryger, i deres nikotinafhængighed.

En bred forebyggelsesindsats udgør det bedste grundlag for at hjælpe fremtidige generationer til hverken at påbegynde rygning eller brug af andre tobaks- og nikotinprodukter. Strukturelle tiltag, som højere priser, standardiseret emballage og udstillingsforbud, er eksempler på indsatser, der har vist potentiale til at forebygge og reducere unges brug af tobaks- og nikotinprodukter (3). Dette er særligt tilfældet, hvis tiltagene implementeres i kombination med lokale forebyggelsesindsatser på for eksempel skoler og ungdomsuddannelser (3). I december 2019 fremførte regeringen sammen med et bredt flertal af Folketingets partier en national handleplan mod børn og unges rygning (18). Denne blev udmøntet i *"Lov om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af national handleplan mod børn og unges rygning)"* (19). Lovgivningen indeholder en række initiativer, herunder prisstigning på tobak, røgfri skole- og undervisningstid på grundskoler og ungdomsuddannelser, et udstillingsforbud, standardiseret emballage for tobak og e-cigaretter, der skal reducere emballagens reklameeffekt, forbud mod andre smage end mentol og tobak i blandt andet e-cigaretter samt skærpelse af reklameforbuddet. De forskellige tiltag implementeres løbende over en årrække. Formålet med lovgivningen er blandt andet at nedbringe andelen af børn og unge der ryger, reducere børn og unges eksponering for tobaks- og nikotinprodukter samt mindske kendskabet til forskellige tobaksmærker.

I figur 2.1 er en række af de lovgivningsmæssige tiltag fra den nationale handleplan mod børn og unges rygning præsenteret med angivelse af tidspunkt for ikrafttrædelse. Endvidere er tidspunkterne for den indeværende samt de tidligere udførte målinger i SRØG-undersøgelsen angivet.

Figur 2.1. Udsnit af initiativer i den nationale handleplan mod børn og unges rygning, inklusive tidsangivelser for implementeringen samt tidspunkter for de første fire SRØG-målinger

National handleplan mod børn og unges rygning

I samarbejde med Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Lungeforeningen monitorerer og evaluerer Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, på baggrund af resultater fra SRØG-undersøgelsen, hvordan den nationale handleplan mod børn og unges rygning påvirker unges forbrugsadfærd og holdninger til en række forskellige tobaks- og nikotinprodukter i Danmark. Arbejdet er finansieret af TrygFonden. Det overordnede formål med SRØG-undersøgelsen er at monitorere udviklingen i forbruget af tobaks- og nikotinprodukter blandt unge over tid samt at evaluere effekten af de initiativer, der løbende er blevet implementeret som en del af den nationale handleplan mod børn og unges rygning med særligt fokus på tre specifikke forebyggende initiativer: Prisstigning på tobak, udstillingsforbuddet og standardiserede tobakspakker.

2.1 Formål

Denne rapport præsenterer udvalgte resultater og tendenser fra den fjerde måling af undersøgelsen SRØG – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler. Rapporten har til formål at præsentere det aktuelle forbrug af en række forskellige tobaks- og nikotinprodukter blandt unge mellem 15 og 29 år i Danmark samt beskrive unges adfærd og holdninger til disse. Endvidere

beskrives ændringer i forbrugsadfærd og holdninger efter implementeringen af tre lovgivningsmæssige tiltag: udstillingsforbuddet, røgfri skole- og undervisningstid og prisstigningen på tobak. Baseret på de tre tidligere gennemførte målinger af SRØG-undersøgelsen beskrives desuden udviklingen i perioden fra 2020 til 2022.

3 Materiale og metode

Denne rapport er baseret på den fjerde dataindsamling af SRØG-undersøgelsen, som monitorerer udviklingen i forskellige aspekter af tobaks- og nikotinformbrug blandt unge i Danmark over en periode, hvor en række nye, lovgivningsmæssige tiltag på tobaks- og nikotinområdet kontinuerligt er blevet implementeret. SRØG-undersøgelsen gennemføres i perioden fra 2020 til 2025. Undersøgelsen er baseret på selvrapporterede spørgeskemadata.

3.1 Spørgeskema

Spørgeskemaet til den fjerde dataindsamling i SRØG-undersøgelsen er konstrueret med afsæt i de tre tidligere anvendte spørgerammer. Det består af en række af spørgsmål, der enslydende med de tidligere anvendte spørgsmål, samt enkelte specifikke temaspørgsmål, der er unikke for hvert års undersøgelse. Disse temaspørgsmål varierer således mellem de enkelte undersøgelser.

Spørgeskemaet afdækker unges forbrugsadfærd i forhold til forskellige typer af tobaks- og nikotinprodukter. Desuden indgår en række spørgsmål om de unges holdninger til produkterne og synligheden af disse. Spørgeskemaet afdækker endvidere aspekter, der relaterer sig til udvalgte lovgivningsmæssige tiltag på området, herunder prisstigning på tobak, udstillingsforbud, samt røgfri skole- og undervisningstid.

Spørgeskemaet er inddelt i temaer og struktureret ud fra de inkluderede tobaks- og nikotinprodukter, det vil sige cigaretter, opvarmet tobak, e-cigaretter, og røgfrie nikotinprodukter. For at kunne sammenligne de aktuelle aspekter ved unges forbrug, adfærd og holdninger på tværs af disse produkter er udvalgte spørgsmål formuleret enslydende for hver produkttype. Eftersom de forskellige tobaks- og nikotinprodukter imidlertid adskiller sig fra hinanden på flere parametre, er unikke spørgsmål ligeledes inkluderet inden for hver produkttype.

I konstruktionen af spørgeskemaets er der indlagt en række filtre, hvilket betyder, at synligheden af en række spørgsmål afhænger af respondenternes svar på foregående spørgsmål. Således er det ikke samtlige spørgsmål i spørgeskemaet, som den enkelte respondent præsenteres for, men kun relevante spørgsmål baseret på de foregående svar.

3.2 Dataindsamling

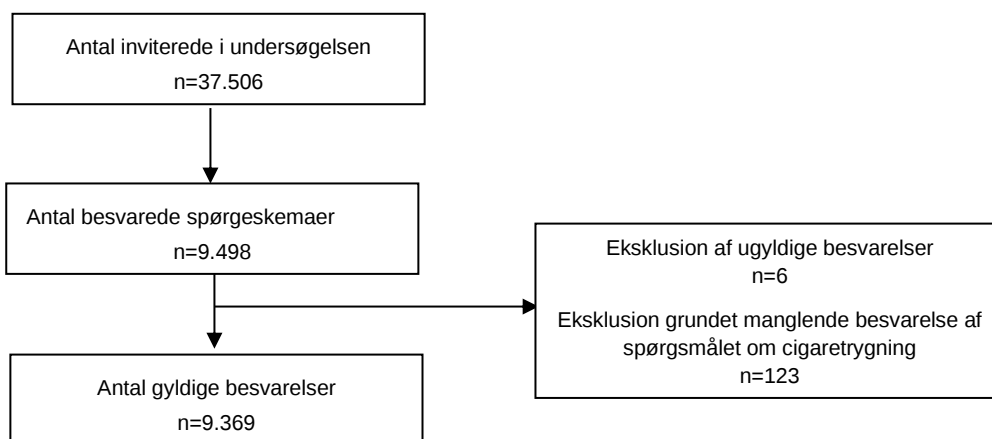
Spørgeskemaet blev udsendt til en tilfældig udvalgt stikprøve af unge mellem 15 og 29 år med bopæl i Danmark. Stikprøven blev udtrukket fra CPR-registret af Sundhedsdatastyrelsen i september 2022.

Dataindsamlingen blev gennemført i perioden fra d.14. september til d. 21. november 2022, hvor et invitationsbrev og et spørgeskema blev sendt ud via Digital Post til i alt 37.506 personer.

Besvarelsen af spørgeskemaet foregik elektronisk via et link i invitationen. Med henblik på at opnå flest mulige svar på spørgeskemaet og derved øge svarprocenten, blev der i løbet af indsamlingsperioden udsendt op til tre rykkere via Digital Post til personer, der endnu ikke havde besvaret spørgeskemaet.

I alt besvarede 9.498 personer spørgeskemaet. Efter eksklusion af ugyldige besvarelser (n=6) samt respondenter med manglende besvarelse af spørgsmålet om cigaretrykning (n=123), inkluderede det endelige datamateriale 9.369 gyldige besvarelser. Dette giver en endelig svarprocent på 25,0 %.

Figur 3.1.1. Flowdiagram over dataindsamlingen

Med henblik på at beskrive udviklingen i udvalgte aspekter af unges forbrugsadfærd og holdninger til tobaks- og nikotinprodukter over tid sammenlignes resultater fra undersøgelsen foretaget i 2022 med tilsvarende opgørelser fra de tre tidligere SRØG-undersøgelser, der er foretaget i henholdsvis januar til marts 2020, januar til marts 2021, samt september til november 2021.

Dataindsamlingsmetoden er den samme i alle fire undersøgelser, hvilket muliggør en

sammenligning på tværs af undersøgelserne. For en nærmere beskrivelse af dataindsamlingerne i de enkelte undersøgelser henvises til de respektive SRØG rapporter (7, 20, 21).

3.3 Vægtning

Med henblik på at øge undersøgelsens validitet og kunne generalisere resultaterne er det afgørende, at respondenterne i undersøgelsen svarer til sammensætningen i den øvrige del af befolkningen, som stikprøven er udtrukket fra. For at imødegå dette, er der benyttet en såkaldt vægtning for non-response. Dette indebærer, at besvarelsen fra hver enkelt respondent i undersøgelsen er givet en vægt i forhold til, hvor sandsynligt det er at modtage en besvarelse fra en person med samme køn og alder. Således genskaber vægtene repræsentativiteten i forhold til køn og alder og imødegår derved de udfordringer, der kan være i forbindelse med, at respondenterne kan afvige fra den overordnede stikprøve.

3.4 Præsentation af data

Resultaterne i rapporten præsenteres samlet for alle respondenter samt opdelt på køn og alder. Enkelte resultater opdeles endvidere på uddannelse (kapitel 10 om røgfri skole- og undervisningstid). Alle resultater præsenteres deskriptivt i figurer og tabeller. I disse fremgår andele i procent (%) samt det samlede antal respondenter (n), der har besvaret det pågældende spørgsmål inden for hver svarkategori og sociodemografisk gruppe. Alle procentandele i rapporten præsenteres som vægtede fordelinger, mens antallet af respondenter angiver det uvægtede antal.

Antallet af respondenter, der har besvaret hvert spørgsmål, vil variere på grund af filtre, der er indlagt i spørgeskemaets konstruktion. Det betyder, at nogle spørgsmål bliver filtreret fra på baggrund af respondents svar på foregående spørgsmål i spørgeskemaet. Desuden har det ved nogle spørgsmål været muligt at angive flere svar. I disse spørgsmål er svarmulighederne ikke gensidigt udelukkende, og procenter kan derfor summere til mere end 100. Det fremgår eksplicit, hvor dette er tilfældet.

Med henblik på at sikre respondenternes anonymitet afrapporteres resultater med færre end fem respondenter ikke. I tabeller, hvor der er celler indeholdende mindre end fem respondenter, fremgår betegnelsen "n/a", mens det fremgår i en note under de aktuelle figurer. Hvis der er ingen respondenter, som har besvaret en given svarkategori, angives dette som "0,0 %" i figurer og tabeller.

I rapporten er der ikke testet for, hvorvidt de observerede forskelle mellem grupper, svarkategorier og sociodemografiske grupper samt ændringer over tid, er statistisk signifikante. Således skal de præsenterede forskelle alene fortolkes som beskrivelser af observerede tendenser.

Idet tidligere undersøgelser har fundet, at unge overordnet set ikke selv skelner mellem de forskellige typer af røgfrie nikotinprodukter, præsenteres resultaterne for røgfrie nikotinprodukter som det samlede forbrug af snus, tyggetobak og nikotinposer. Der differentieres således ikke mellem de enkelte røgfrie nikotinprodukter. Endvidere betegnes engangs e-cigaretter gennem hele rapporten som engangsvapes.

Udover at præsentere brugen af en række forskellige tobaks- og nikotinprodukter samt adfærd og holdninger til disse i 2022, vil udviklingen i udvalgte aspekter i perioden fra 2020 til 2022 ligeledes blive præsenteret på baggrund af alle fire SRØG-målinger. Når der i disse udviklingsbeskrivelser refereres til 'starten' af et givent år, henvises der til indsamlingsperioden fra januar til marts i det pågældende år. Refereres der til 'efteråret' i et givent år, henvises der til indsamlingsperioden fra september til november. Det bør endvidere bemærkes, at der er i præsentationen og beskrivelsen af udviklingen fra 2020 til 2022, er udvalgt specifikke parametre for hvert kapitel. Der er således ikke nødvendigvis beskrevet udvikling for samtlige svarkategorier og for alle sociodemografiske grupper over årene.

3.5 Sociodemografiske karakteristika

Med henblik på at beskrive respondenternes sociodemografiske karakteristika, inddrages oplysninger om køn, alder, uddannelse og erhvervsstatus, samt bopælsregion. Information om køn, alder og bopælsregion er indhentet fra CPR-registret, mens uddannelse og erhvervsstatus er baseret på selvrapporterede oplysninger fra spørgeskemaet.

Køn er opgjort som mand eller kvinde, mens respondenternes alder afrapporteres i aldersgrupperne 15-17 år, 18-24 år og 25-29 år. Uddannelse og erhvervsstatus er baseret på oplysninger om henholdsvis igangværende uddannelse samt højest fuldførte uddannelse kombineret med nuværende erhvervsstatus blandt de respondenter, som ikke er under uddannelse. Således inddeles uddannelse og erhvervsstatus i følgende 11 grupper: 'Går i folkeskole eller anden grundskole', 'Går på FGU eller erhvervsuddannelse', 'Går på en gymnasial erhvervsuddannelse', 'Går på gymnasial uddannelse', 'Går på en kort videregående uddannelse', 'Går på en mellemlang eller lang videregående uddannelse', 'Går på kortere kurser eller andet', 'Er i arbejde og har gennemført en mellemlang eller lang videregående uddannelse', 'Er i arbejde og

har gennemført en kort eller ingen uddannelse', 'Er uden arbejde og har gennemført en mellemlang eller lang videregående uddannelse', og 'Er uden arbejde og har gennemført en kort eller ingen uddannelse'. Bopælsregion er inddelt efter de fem danske regioner: Region Hovedstaden, Region Sjælland, Region Syddanmark, Region Midtjylland og Region Nordjylland.

Tabel 3.5.1 viser de sociodemografiske karakteristika blandt respondenter og alle inviterede i undersøgelsen. Uddannelse og erhvervsstatus fremgår alene for respondenterne, da disse oplysninger er selvrapporterede og stammer fra spørgeskemaet.

Det fremgår, at en større andel kvinder (59,3 %) end mænd (40,7 %) har besvaret spørgeskemaet. Endvidere er den største andel af respondenterne mellem 18 og 24 år (47,8 %), mens 31,7 % er mellem 25 og 29 år, og 20,5 % er mellem 15 og 17 år. De observerede forskellene i køns- og aldersfordelingen mellem respondenterne og alle inviterede i undersøgelsen tages der højde for i vægtningen af data (se afsnit 3.3 om vægtning). Der er 30,5 % af respondenterne, der har bopæl i Region Hovedstaden, 26,2 % har bopæl i Region Midtjylland (26,2 %), mens omkring en femtedel har bopæl i Region Syddanmark (21,3 %). Omkring en tiendedel har bopæl i henholdsvis Region Sjælland (11,6 %) og Region Nordjylland (10,5 %). Der er næsten ingen forskel i fordelingen i forhold til bopælsregion mellem respondenterne og alle inviterede. Omkring en femtedel af respondenterne angiver, at de enten er i gang med en gymnasial uddannelse (18,8 %), er i gang med en mellemlang eller lang videregående uddannelse (21,3 %) eller er i arbejde og har gennemført en kort eller ingen uddannelse (22,1 %).

Tabel 3.5.1. Sociodemografiske karakteristika af respondenterne og alle inviterede i undersøgelsen (2022)*

(n) angiver antallet af respondenter, mens % angiver andelen med den angivne karakteristika, opdelt på de inkluderede respondenter og alle inviterede i undersøgelsen.

	Respondenter		Alle inviterede	
	%	n	%	n
Køn				
Mand	40,7	3.813	50,9	19.074
Kvinde	59,3	5.556	49,1	18.432
Alder				
15-17 år	20,5	1.921	18,3	6.861
18-24 år	47,8	4.475	45,5	17.070
25-29 år	31,7	2.973	36,2	13.575
Region				
Hovedstaden	30,5	2.856	33,9	12.698
Sjælland	11,6	1.083	12,2	4.566
Syddanmark	21,3	1.998	19,8	7.412
Midtjylland	26,2	2.451	24,4	9.139
Nordjylland	10,5	981	9,8	3.697
Uddannelse og erhvervsstatus				
Går i folkeskole	6,7	626	-	-
Går på FGU eller erhvervsuddannelse	5,6	521	-	-
Går på en gymnasial erhvervsuddannelse	1,5	141	-	-
Går på en gymnasial uddannelse	18,8	1.758	-	-
Går på en kort videregående uddannelse	2,3	211	-	-
Går på en mellemlang eller lang videregående uddannelse	21,3	1.997	-	-
Går på kortere kurser eller andet	3,1	291	-	-
Er i arbejde og har gennemført en mellemlang eller lang videregående uddannelse	13,9	1.301	-	-
Er i arbejde og har gennemført en kort eller ingen uddannelse	22,1	2.070	-	-
Er uden arbejde og har gennemført en mellemlang eller lang videregående uddannelse	1,2	112	-	-
Er uden arbejde og har gennemført en kort eller ingen uddannelse	3,6	332	-	-

*Uddannelse og erhvervsstatus fremgår alene for respondenterne, da disse oplysninger er selvrapporterede og stammer fra spørgeskemaet.

4 Cigaretter

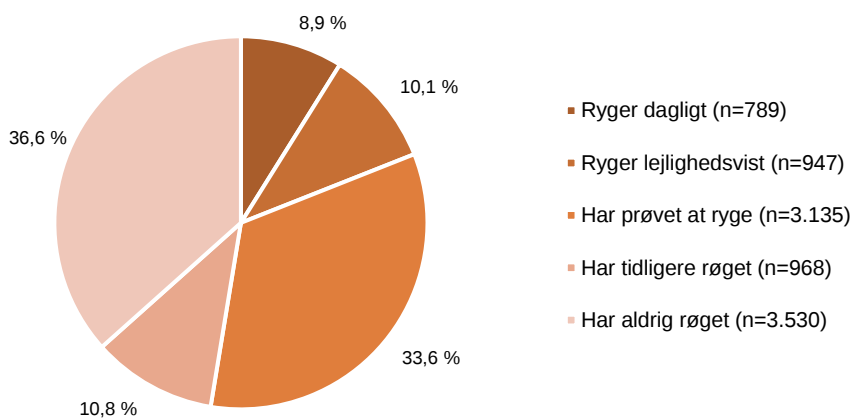
I dette kapitel beskrives cigaretrykning blandt respondenterne i undersøgelsen, herunder andelen, der ryger cigaretter, på tværs af sociodemografiske grupper. Yderligere beskrives antal cigaretter røget pr. dag, debutalder for cigaretrykning, hvilke typer af cigaretter, respondenterne ryger og med hvilke smage. Endeligt beskrives respondenternes overvejelser og ønsker om at holde op med at ryge samt holdninger til prisangivelser på cigaretter.

4.1 Forbrug af cigaretter

Som det fremgår af figur 4.1.1, angiver 8,9 %, at de ryger dagligt, mens 10,1 %, ryger lejlighedsvist. Det vil sige, at sammenlagt ryger 19,0 % af respondenterne i alderen 15-29 år, hvilket svarer til omkring 215.000 personer i Danmark. Yderligere angiver en tredjedel (33,6 %), at de har prøvet at ryge cigaretter, og 10,8 %, at de tidligere har røget. Lidt flere end hver tredje (36,6 %) angiver, at de aldrig har prøvet at ryge cigaretter.

Figur 4.1.1. Rygning (2022)

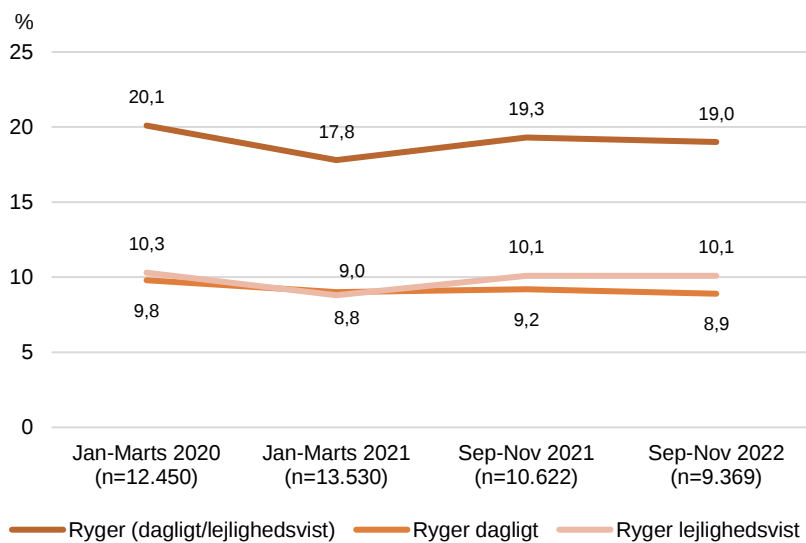
(n) angiver antallet af respondenter i den på, mens % angiver andelen, der henholdsvis ryger dagligt, ryger lejlighedsvist, har prøvet at ryge, tidligere har røget eller aldrig har røget cigaretter.

Figur 4.1.2 illustrerer udviklingen i andelen af respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvist i perioden fra starten af 2020 til efteråret 2022. I 2020 røg 20,1 % af de 15-29-årige dagligt eller lejlighedsvist, mens 19,0 % ryger dagligt eller lejlighedsvist i 2022. I 2020 var andelen, der røg dagligt, 9,8 %, mens 8,9 % angiver tilsvarende i 2022. Andelen, der ryger lejlighedsvist, er stort set uændret over perioden (10,3 % og 10,1 %).

Figur 4.1.2. Rygning (2020-2022)

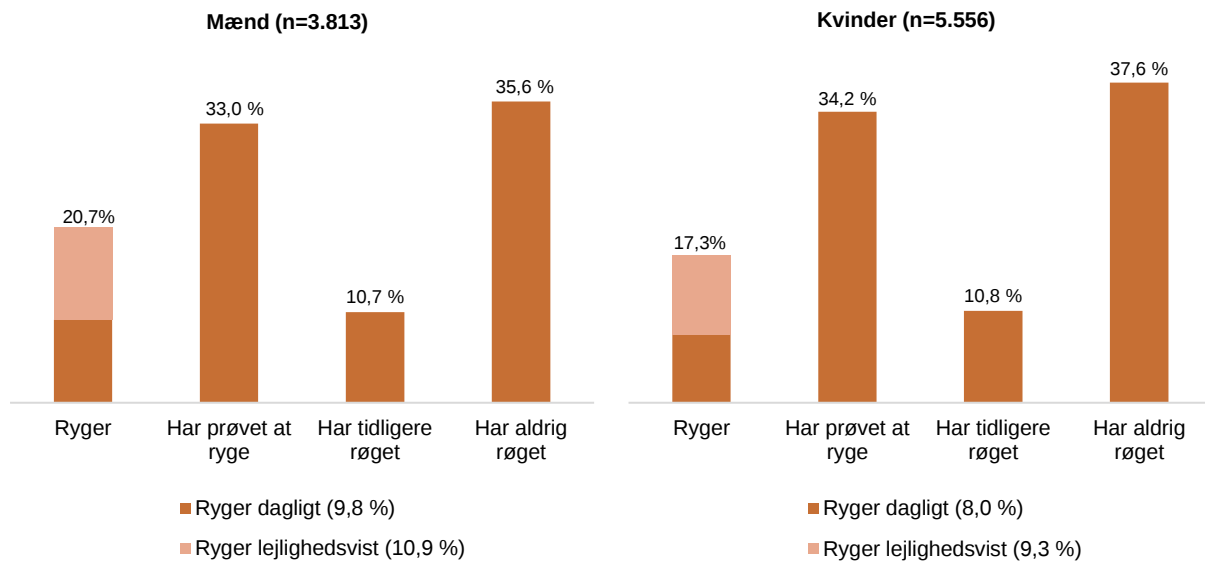
(n) angiver antallet af respondenter, mens % angiver andelen, der henholdsvis ryger dagligt, ryger lejlighedsvist, samt den samlede andel, der ryger (dagligt/lejlighedsvist).

Af figur 4.1.3 fremgår det, at der ikke er nogen kønsforskel i andelen, der har prøvet at ryge, tidligere har røget eller aldrig har røget. Der er dog en lidt større andel blandt mænd (20,7 %) end blandt kvinder (17,3 %), der ryger. For begge køn er andelen, der ryger lejlighedsvist, større end andelen, der ryger dagligt.

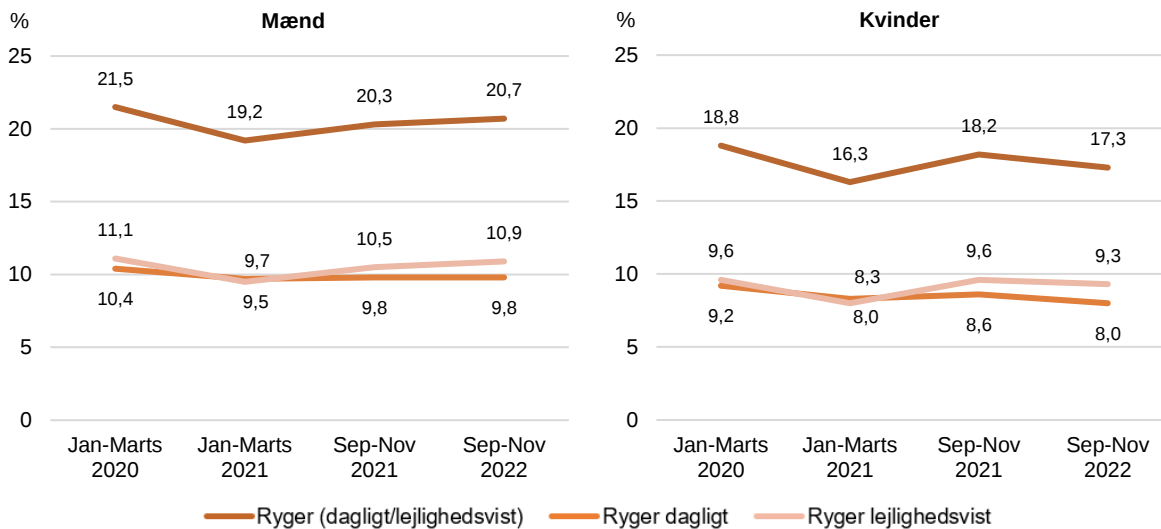
Figur 4.1.3. Rygning, opdelt på køn (2022)

(n) angiver antallet af respondenter opdelt på køn, mens % angiver andelen, der henholdsvis ryger dagligt, ryger lejlighedsvist, har prøvet at ryge, tidligere har røget eller aldrig har røget cigaretter. Andelen, der ryger, er opdelt på respondenter, der ryger dagligt og lejlighedsvist. Procentandelen for hver gruppe er angivet neden for figuren.

Figur 4.1.4 viser udviklingen i rygning fra 2020 til 2022, opdelt på køn. Udviklingen i rygning blandt mænd har overordnet set været stabil over perioden. I 2020 angav 10,4 % af mændene, at de røg dagligt, mens 11,1 % røg lejlighedsvist. I 2022 er der henholdsvis 9,8 % af mændene, der ryger dagligt, og 10,9 %, der ryger lejlighedsvist. Blandt kvinderne angav 18,8 % at ryge dagligt eller lejlighedsvist i 2020, mens 17,3 % angav tilsvarende i 2022. Dette mindre fald kan primært tilskrives, at en mindre andel af kvinderne ryger dagligt i 2022 sammenlignet med 2020 (9,2 % i 2020 og 8,0 % i 2022). Der ses ingen ændring i andelen af kvinder, der ryger lejlighedsvist, fra 2020 til 2022.

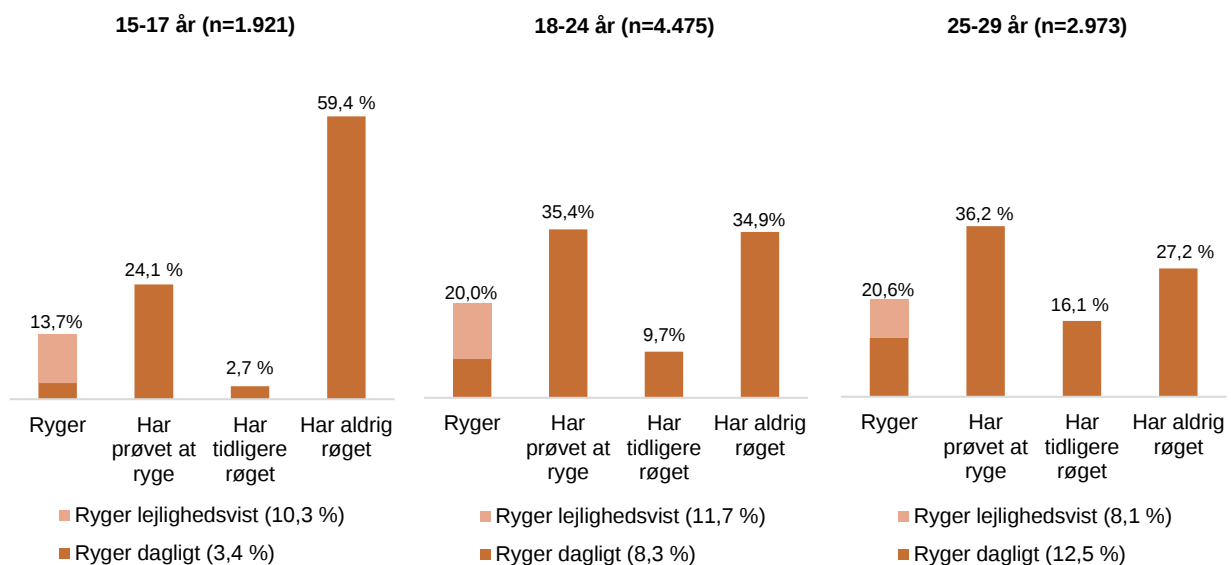
Figur 4.1.4. Rygning (2020-2022), opdelt på køn

I figur 4.1.5 ses rygning opdelt på de tre aldersgrupper. Blandt 18-24-årige og 25-29-årige angiver hver femte, at de ryger dagligt eller lejlighedsvist (henholdsvis 20,0 % og 20,6 %). Blandt 15-17-årige angiver 13,7 %, at de ryger dagligt eller lejlighedsvist. Andelen, der tidligere har røget cigaretter, stiger med alderen. Således har 2,7 % blandt de 15-17-årige tidligere røget, mens 9,7 % blandt de 18-24-årige og 16,1 % blandt de 25-29-årige tidligere har røget.

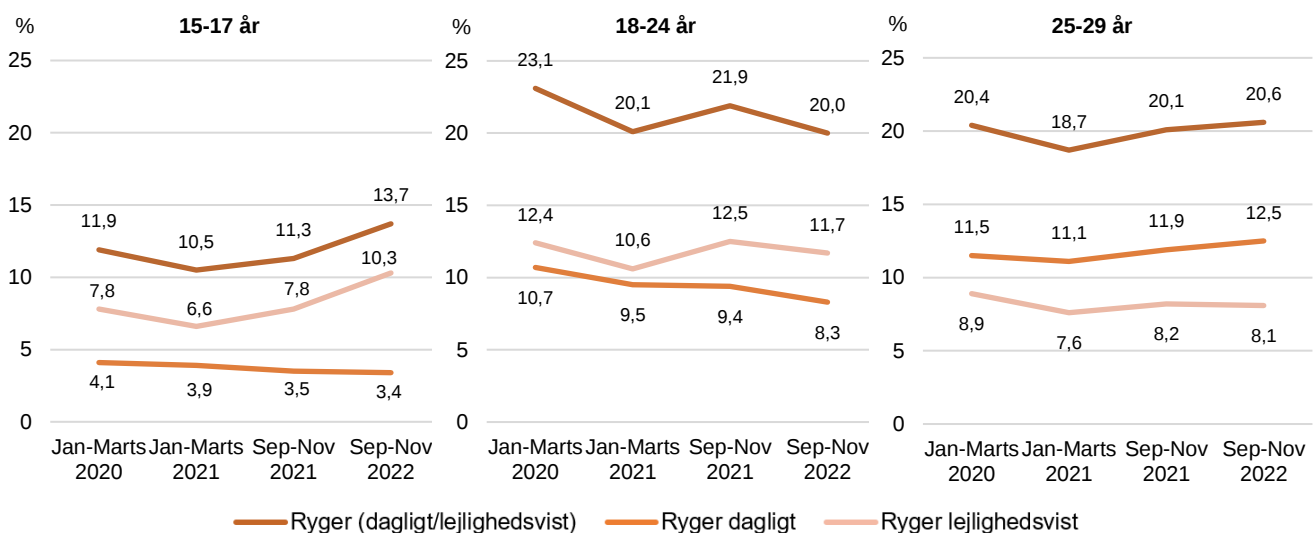
Figur 4.1.5. Rygning, opdelt på aldersgrupper (2022)

(n) angiver antallet af respondenter opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der henholdsvis ryger dagligt, ryger lejlighedsvist, tidligere har røget, har prøvet at ryge eller aldrig har røget cigaretter. Andelen, der ryger, er opdelt på respondenter, der ryger dagligt og lejlighedsvist. Procentandelen for hver gruppe er angivet neden for figuren.

Figur 4.1.6 viser udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der ryger, opdelt på aldersgrupper. Her ses det, at udviklingen over perioden er forskellig på tværs af aldersgrupperne. Blandt de 15-17-årige er andelen, der ryger, steget fra 11,9 % 2020 til 13,7 % i 2022. Udviklingen i denne aldersgruppe kan særligt tilskrives en stigning i andelen, der ryger lejlighedsvist. I 2020 angav 7,8 % således at ryge lejlighedsvist, mens 13,7 % angav tilsvarende i 2022. Andelen, der ryger dagligt blandt de 15-17-årige, er stort set uændret i perioden (4,1 % i 2020 og 3,4 % i 2022). Blandt de 18-24-årige er der sket et fald i andelen, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, fra 23,1 % i 2020 til 20,0 % i 2022. Særligt er andelen, der ryger dagligt, i denne aldersgruppe faldet over perioden (fra 10,7 % i 2020 til 8,3 % i 2022). Blandt 25-29-årige er andelen, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, uændret fra 2020 til 2022 (20,4 % i 2020 og 20,6 % i 2022).

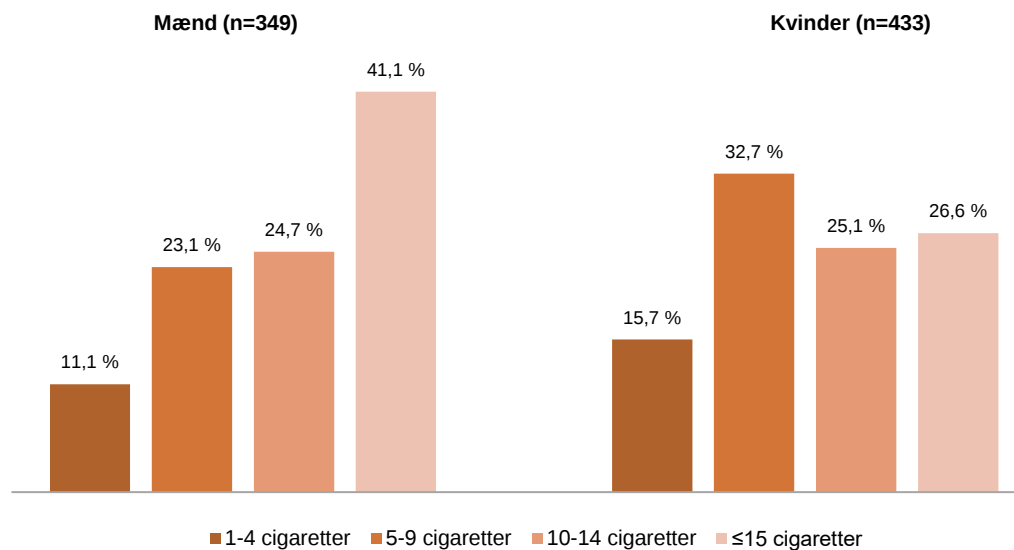
Figur 4.1.6. Rygning (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

Figur 4.1.7 viser antal cigaretter, som respondenterne, der ryger dagligt, angiver at ryge pr. dag, opdelt på køn. Det fremgår, at en større andel blandt mænd end kvinder ryger 15 cigaretter eller flere dagligt. Således er der 41,1 % af mændene, der ryger 15 cigaretter eller flere dagligt, mens 26,6 % af kvinderne angiver tilsvarende. Omvendt er andelen, der ryger 5-9 cigaretter dagligt, større blandt kvinder (32,7 %) sammenlignet med mænd (23,1 %).

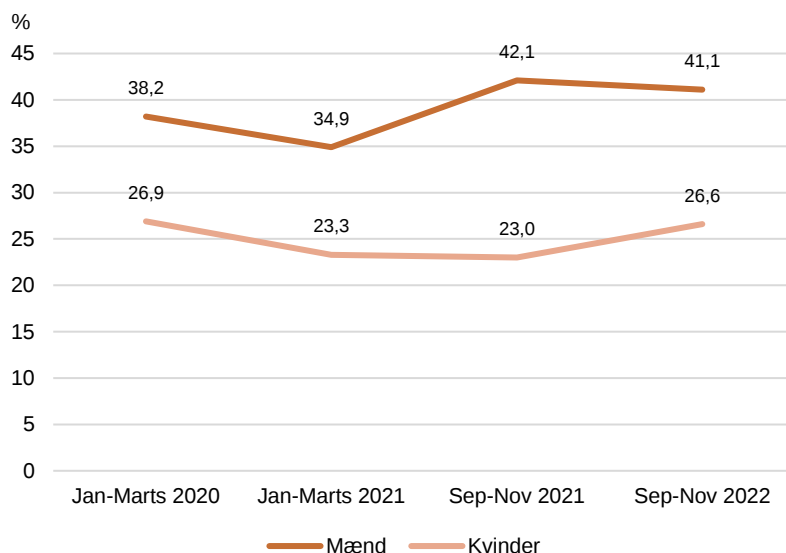
Figur 4.1.7. Antal cigaretter pr. dag blandt respondenter, der ryger dagligt (2022), opdelt på køn

(n) angiver antallet af respondenter, der ryger dagligt, opdelt på køn, mens % angiver andelen, der henholdsvis ryger 1-4, 5-9, 10-14 og 15 eller flere cigaretter om dagen.

I figur 4.1.8 ses udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der ryger 15 cigaretter eller flere dagligt, opdelt på køn. Blandt mænd er der sket en stigning i andelen, der ryger 15 cigaretter eller flere, fra 38,2 % i 2020 til 41,1 % i 2022. I starten af 2021 var andelen 34,9 %. Blandt kvinder er andelen, der ryger 15 cigaretter eller flere, overordnet set uændret over perioden.

Figur 4.1.8. Andel, der ryger 15 cigaretter eller flere dagligt (2020-2022), opdelt på køn

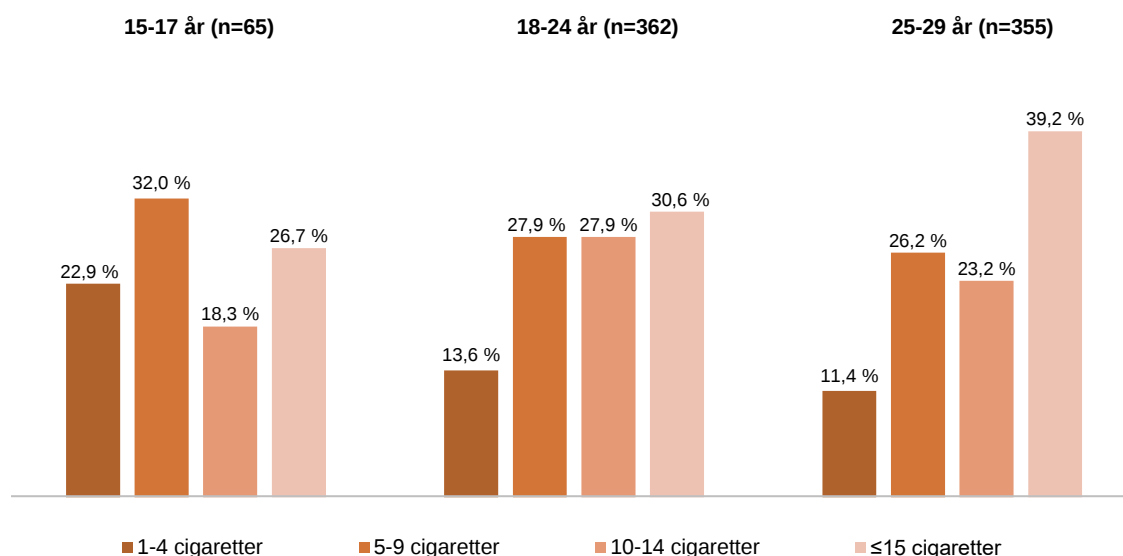

Figur 4.1.9 viser det daglige antal cigaretter, som respondenterne angiver at ryge pr. dag, opdelt på aldersgrupper. Overordnet set er der en tendens til, at antallet af cigaretter, der ryges pr. dag,

stiger med alderen. Således angiver en fjerdedel (26,7 %) af de 15-17-årige, at de ryger 15 cigaretter eller flere dagligt, mens 39,2 % af de 25-29-årige angiver tilsvarende. Samlet set angiver 34,7 % i den samlede respondentgruppe, de ryger 15 cigaretter eller flere dagligt (ikke illustreret).

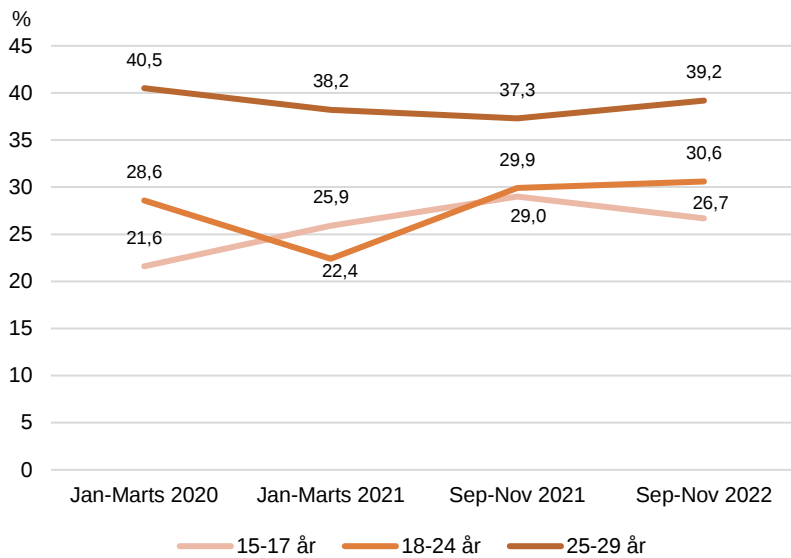
Figur 4.1.9. Antal cigaretter pr. dag blandt respondenter, der ryger dagligt (2022), opdelt på aldersgrupper

(n) angiver antallet af respondenter, der ryger dagligt, opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der ryger henholdsvis 1-4, 5-9, 10-14 og 15 eller flere cigaretter dagligt.

Figur 4.1.10 viser udviklingen i andelen af respondenter, der dagligt ryger 15 cigaretter eller flere i perioden fra 2020 til 2022. Blandt de 25-29-årige er andelen overordnet set uændret over perioden (40,5 % i 2020 og 39,2 % i 2022). Blandt de 18-24-årige er andelen, der ryger 15 cigaretter eller flere dagligt, steget fra 28,6 % i 2020 til 30,6 % i 2022. Ligeledes ses en stigning i andelen blandt de 15-17-årige. I 2020 røg omkring hver femte i denne aldersgruppe 15 cigaretter eller flere dagligt (21,6 %), mens det i 2022 er hver fjerde (26,7 %).

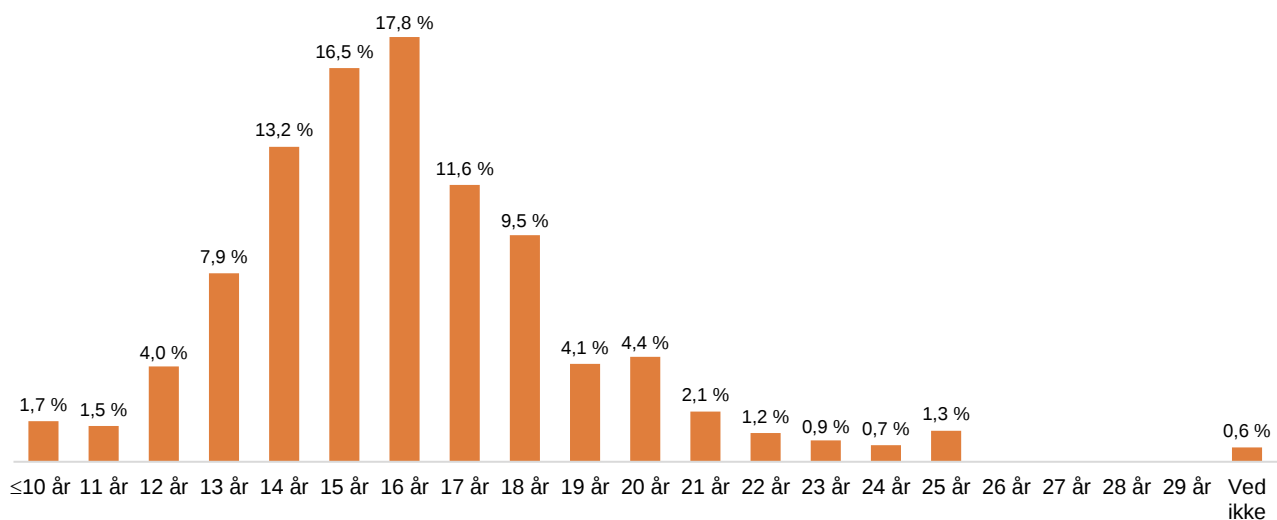
Figur 4.1.10. Andel, der ryger 15 cigaretter eller flere dagligt (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

I figur 4.1.11 fremgår debutalderen for, hvornår respondenterne begyndte at ryge fast. Det vil sige, ved hvilken alder respondenter, der ryger, angiver, at de begyndte at ryge mindst én gang om ugen. Som det fremgår af figuren, er en større andel begyndt at ryge fast omkring 14-17-årsalderen. Tre ud af fire angiver, at de begyndte at ryge fast, inden de fyldte 18 år (74,2 %), og omkring ni ud af ti begyndte at ryge fast, inden de fyldte 20 år (87,8 %). Gennemsnitsalderen for at begynde at ryge fast er 16 år (ikke illustreret).

Figur 4.1.11. Debutalder for fast rygning blandt respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvis (2022)*

Figuren er baseret på 1.103 besvarelser, hvor % angiver andelen, der er begyndt at ryge fast i den pågældende alder.

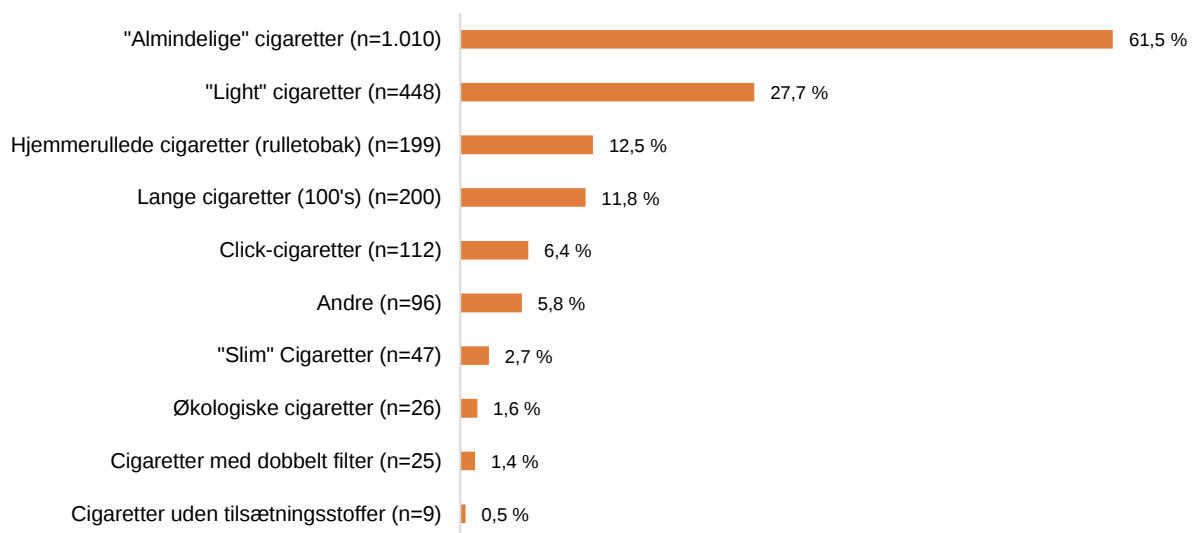
*Kategorierne "26 år", "27 år", "28 år" og "29 år" fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

I det følgende beskrives udviklingen fra 2020 til 2022 i debutalder for fast rygning alene i tekst. Spørgsmålet om debutalder for fast rygning indgik ikke i de to første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Fordelingen af debutalder i 2022 svarer overordnet set til fordelingen i efteråret 2021. Andelen, der begyndte at ryge fast inden de fyldte 20 år, er imidlertid faldet fra 89,9 % i efteråret 2021 til 87,8 % i 2022.

I figur 4.1.12 ses, hvilke cigarettyper der bruges blandt respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvist. Omkring to tredjedele (61,5 %) angiver, at de ryger "Almindelige" cigaretter, mens lidt flere end hver fjerde (27,7 %) angiver at ryge "Light" cigaretter. Desuden bruges hjemmerullede cigaretter (12,5 %) og lange cigaretter (11,8 %) også hyppigt blandt respondenterne.

Figur 4.1.12. Typer af cigaretter blandt respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvist (2022)*

(n) angiver antallet, der bruger pågældende cigarettype blandt respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, mens % angiver andelen, der har angivet at bruge de forskellige cigarettyper.

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

I det følgende beskrives udviklingen fra 2020 til 2022 i brugen af forskellige cigarettyper alene i tekst. I perioden 2020-2022 er der sket et fald i andelen, der bruger "Almindelige" cigaretter (66,6 % i 2020 og 61,5 % i 2022). Samtidig er der sket et markant fald i andelen, der bruger Click-cigaretter. I 2020 var denne andel 31,5 %, mens den i 2022 er 6,4 %. Omvendt er andelen, der bruger "Light" cigaretter, steget fra 24,5 % i 2020 til 27,7 % i 2022. Der er også en større andel, der angiver at bruge andre cigarettyper, i 2022 (5,8 %) sammenlignet med 2020 (2,1 %).

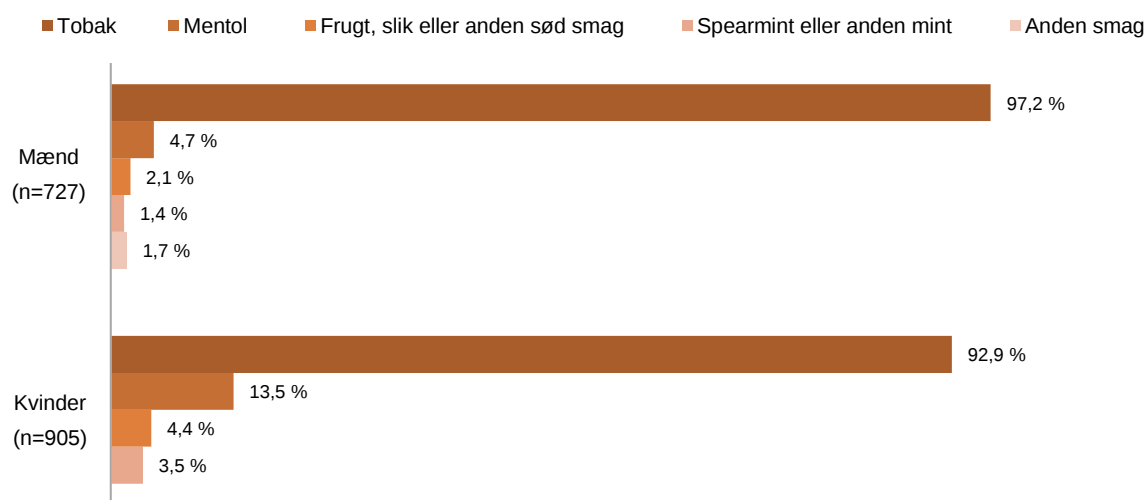
4.2 Smage i cigaretter

I dette afsnit beskrives, hvilke typer af smage respondenterne angiver, at de bruger i cigaretter. I afsnittet illustreres udelukkende udviklingskurver for forbruget af cigaretter med smag af mentol. Det skal her bemærkes, at der pr. 20. maj 2020 blev indført forbud at sælge cigaretter med mentol som kendetegnende aroma (smag).

Af figur 4.2.1 fremgår andelen, der bruger cigaretter med smag, opdelt på køn. Langt størstedelen af respondenterne angiver, at de bruger cigaretter med smag af tobak. En større andel blandt mænd bruger cigaretter med smag af tobak (97,2 %) sammenlignet med kvinder (92,9 %). Omvendt angiver en større andel af kvinderne end af mændene at bruge cigaretter med smag af mentol (13,5 % blandt kvinder og 4,7 % blandt mænd), frugt, slik eller anden sød smag (4,4 % blandt kvinder og 2,1 % blandt mænd) samt spearmint eller anden mint (3,5 % blandt kvinder og 1,4 % blandt mænd).

Figur 4.2.1. Smage i cigaretter (2022), opdelt på køn* **

(n) angiver antallet af respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, opdelt på køn, mens % angiver andelen at bruge de forskellige smage i cigaretter.

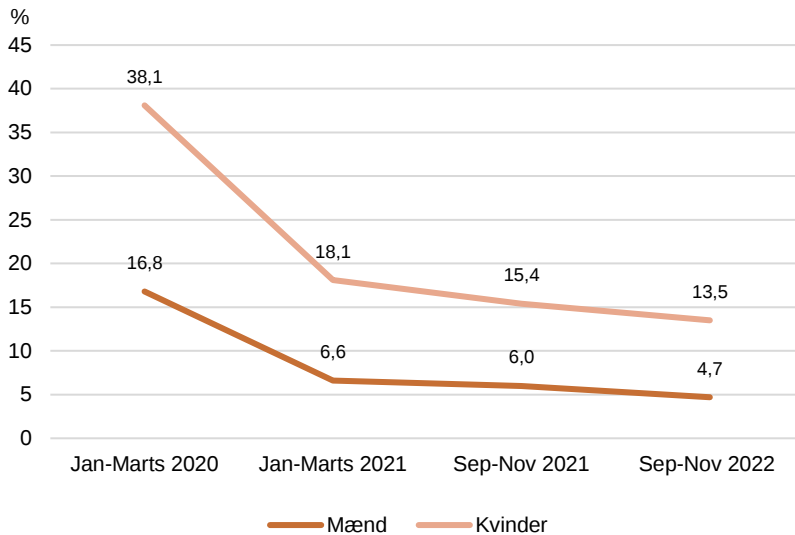
*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

**Kategorien "Anden smag" blandt kvinder fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

Figur 4.2.2 viser udviklingen i andelen, der angiver at ryge cigaretter med smag af mentol, opdelt på køn. Som det fremgår af figuren, er andelen faldet for begge køn i perioden fra starten af 2020 til 2022. Blandt kvinderne er andelen faldet fra 38,1 % til 13,5 %, mens andelen blandt mænd er faldet fra 16,8 % til 4,7 %.

I forhold til udviklingen fra 2020 til 2022 i brugen af de øvrige smagsvarianter er der overordnet set sket en stigning i andelen, der angiver at bruge cigaretter med smag af tobak, fra 75,0 % til 97,2 % blandt mænd og fra 53,5 % til 92,9 % blandt kvinder (ikke illustreret).

Figur 4.2.2. Andel der bruger cigaretter med smag af mentol (2020-2022), opdelt på køn

Figur 4.2.3 viser andelen, der bruger cigaretter med smag, opdelt på aldersgrupper. Blandt 15-17-årige og 18-24-årige bruger henholdsvis 96,1 % og 96,2 % cigaretter med smag af tobak, mens det tilsvarende gælder for 93,9 % af de 25-29-årige. Andelen, der bruger cigaretter med smag af mentol, stiger med alderen, hvorimod andelen, der bruger cigaretter med smag af frugt, slik eller anden smag, er størst i de yngre aldersgrupper. For eksempel angiver 3,4 % af de 15-17-årige, at de bruger cigaretter med smag af mentol, mens 10,3 % af de 25-29-årige angiver tilsvarende. Derimod bruger 4,7 % af de 15-17-årige cigaretter med smag af frugt, slik eller anden sød smag, mens 2,3 % bruger denne smagsvariant blandt de 25-29-årige.

Figur 4.2.3. Smage i cigaretter (2022), opdelt på aldersgrupper* **

(n) angiver antallet af respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvis, opdelt på aldersgrupper, mens % andelen, der har angivet at bruge de forskellige smage i cigaretter.

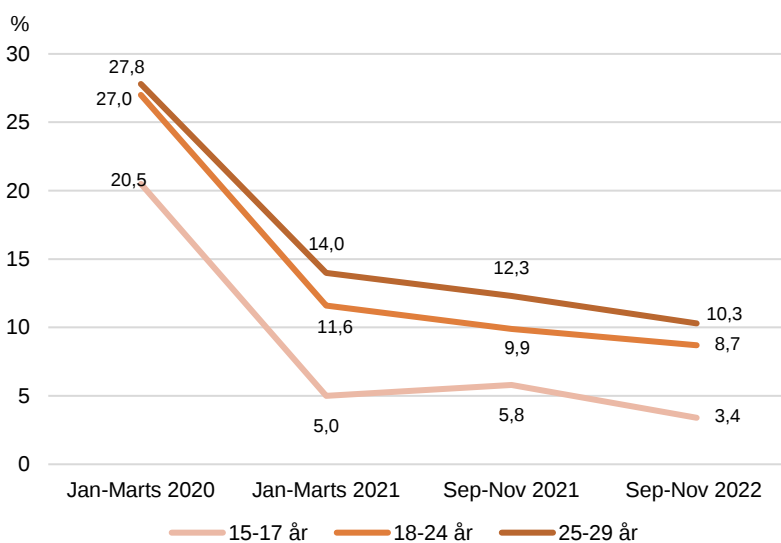

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

**Kategorien "Anden smag" blandt de 25-29-årige fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

Figur 4.2.4 viser udviklingen i andelen, der angiver at ryge cigaretter med smag af mentol, opdelt på aldersgrupper. Brugen af cigaretter med smag af mentol er faldet markant i alle aldersgrupper fra starten af 2020 til efteråret 2022. For eksempel er andelen blandt de 25-29-årige faldet fra 27,8 % til 10,3 % over perioden. Udviklingen i brugen af de øvrige smagsvarianter er ikke illustreret.

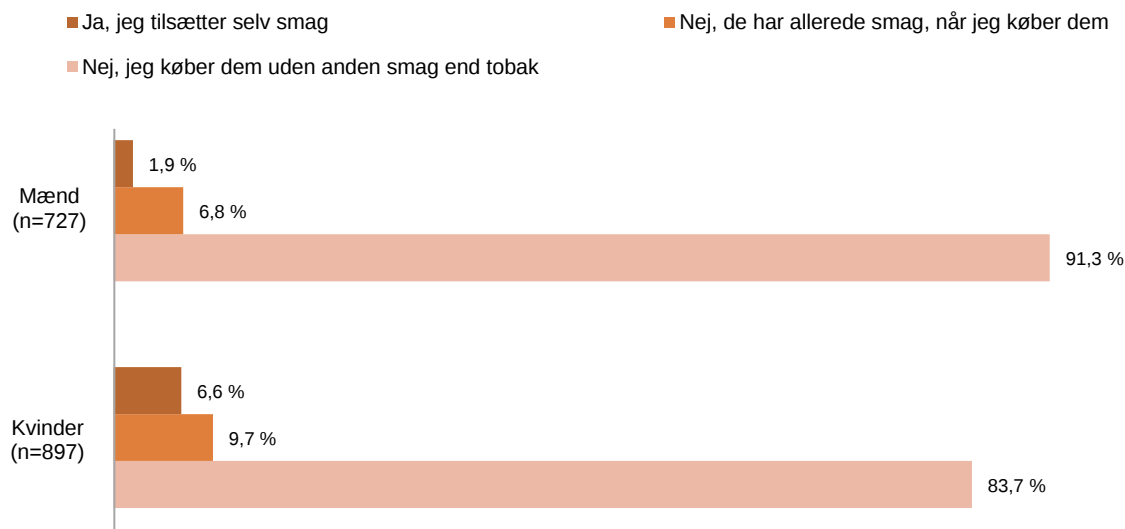
Figur 4.2.4. Andel der bruger cigaretter med smag af mentol (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

Af figur 4.2.5 ses det, at størstedelen af dem, der ryger, angiver, at de køber cigaretter uden anden smag end tobak. Andelen er større blandt mænd (91,3 %) end kvinder (83,7 %). Omvendt angiver en større andel blandt kvinder end blandt mænd, at de selv tilsætter smag (6,6 % blandt kvinder og 1,9 % blandt mænd) eller køber cigaretter, der allerede har smag (9,7 % blandt kvinder og 6,8 % blandt mænd).

Figur 4.2.5. Tilsætning af anden smag end tobak til cigaretter (2022), opdelt på køn

(n) angiver antallet af respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvis, opdelt på køn, mens % angiver andelen, der henholdsvis selv tilsætter smag, køber cigaretter med smag eller køber cigaretter uden anden smag end tobak.

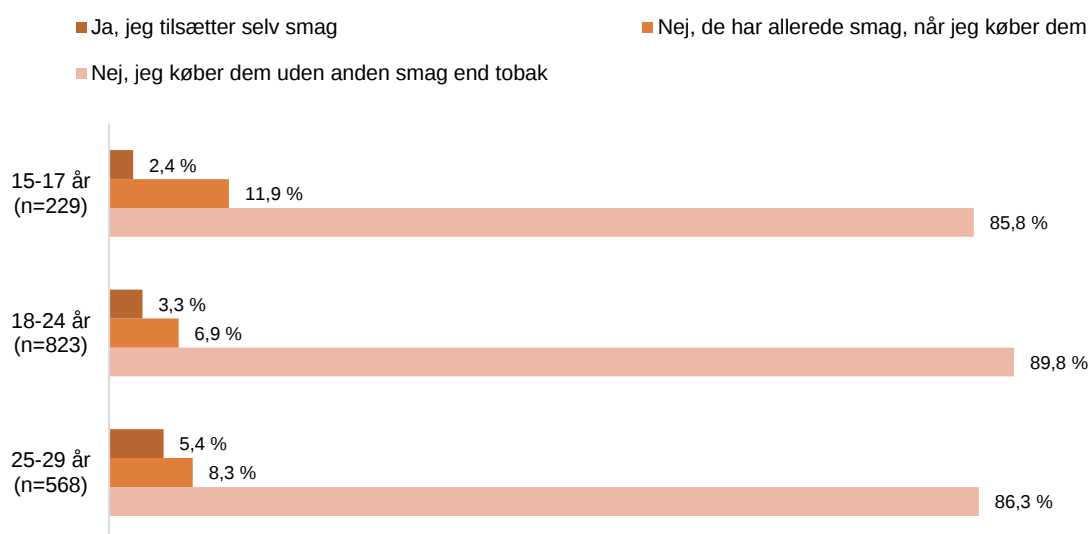

I det følgende beskrives udviklingen fra 2020 til 2022 i alene i tekst. Blandt både mænd og kvinder er der sket et fald i andelen, der har angivet, at der allerede er smag i de cigaretter, som de køber. I 2020 angav henholdsvis 20,1 % af mændene og 38,6 % af kvinderne dette, mens andelen i 2022 er henholdsvis 6,8 % og 9,7 %. Der er samtidig sket en stigning i andelen, der rapporterer at købe cigaretter uden anden smag end tobak, blandt både mænd (henholdsvis 78,2 % i 2020 og 91,3 % i 2022) og kvinder (henholdsvis 60,2 % i 2020 og 83,7 % i 2022).

Af figur 4.2.6 ses det, at der er en større andel, der angiver, at de køber cigaretter med smag, i den yngste aldersgruppe. Blandt de 15-17-årige angiver 11,9 %, at der er smag i cigaretterne, når de køber dem, mens henholdsvis 6,9 % af de 18-24-årige og 8,3 % af de 25-29-årige angiver tilsvarende. Andelen, der selv tilsætter smag til cigaretterne, er større i den ældste aldersgruppe (5,4 %) sammenlignet med de yngre aldersgrupper (henholdsvis 2,4 % blandt de 15-17-årige og 3,3 % blandt de 18-24-årige).

Figur 4.2.6. Tilsætning af anden smag end tobak til cigaretter (2022), opdelt på aldersgrupper

(n) angiver antallet af respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der henholdsvis selv tilsætter smag, køber cigaretter med smag eller køber cigaretter uden anden smag end tobak.

I det følgende beskrives udviklingen fra 2020 til 2022 alene i tekst. I perioden 2020-2022 er der i alle aldersgrupper sket et fald i andelen, der køber cigaretter med tilsat smag. I 2020 angav hver femte (20,2 %) af de 15-17-årige, at de købte cigaretter med smag, mens dette gjorde sig gældende for henholdsvis 28,3 % af de 18-24-årige i 2020 og 31,5 % af de 25-29-årige i 2020. I 2022 var disse andele faldet til henholdsvis 11,9 %, 6,9 % og 8,3 %. Samtidig er der sket en lille stigning i andelen, der selv tilsætter smag. I 2020 angav henholdsvis 1,5 % af de 15-17-årige, 1,4 % af de 18-24-årige og 1,6 % af de 25-29-årige, at de selv tilsatte smag til cigaretterne, mens henholdsvis 2,4 %, 3,3 % og 5,4 % angiver tilsvarende i 2022.

4.3 Stopforsøg, ønsker og overvejelser om at stoppe

Dette afsnit beskriver ønsker til og overvejelser omkring rygestop blandt respondenter, der ryger. Desuden beskrives forsøg på rygestop.

Lidt over halvdelen af respondenterne, der ryger (52,6 %) har overvejet at stoppe med at ryge inden for den seneste måned, mens omkring en tredjedel angiver, at de ikke har overvejet rygestop (32,1 %) (tabel 4.3.1). Blandt respondenter, der ryger dagligt, angiver 64,4 %, at de har haft overvejelser om rygestop inden for den seneste måned, mens 41,9 % af dem, der ryger lejlighedsvist, angiver tilsvarende. En lidt større andel kvinder (55,9 %) end mænd (49,9 %) angiver, at de har overvejet rygestop inden for den seneste måned.

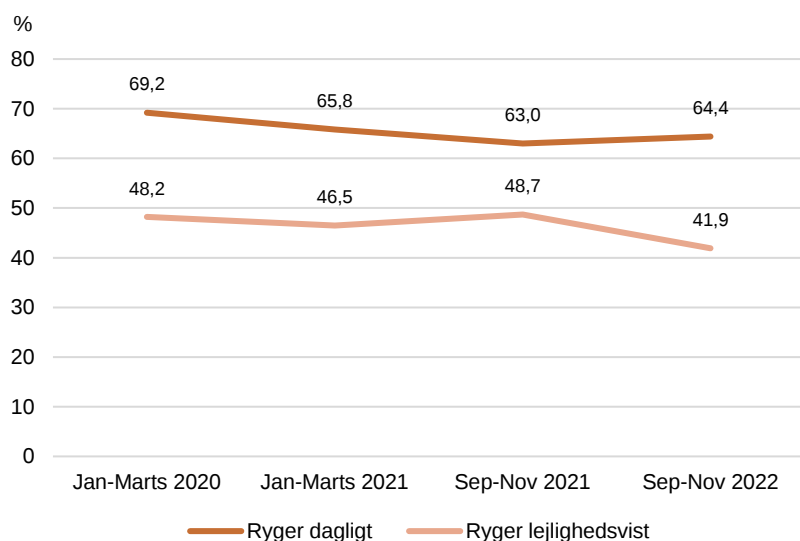
Andelen, der har overvejet rygestop inden for den seneste måned, stiger med alderen. Således angiver 40,3 % af de 15-17-årige, 50,0 % af de 18-24-årige og 59,7 % af de 25-29-årige, at de har overvejet rygestop inden for den seneste måned. Der er imidlertid en større andel blandt de 15-17-årige, der har angivet, at de ikke ved det (26,1 %), sammenlignet med de 18-24-årige (16,6 %) og de 25-29-årige (10,3 %).

Tabel 4.3.1. Overvejelser om rygestop inden for den seneste måned (2022), opdelt på køn, aldersgrupper samt daglig og lejlighedsvis rygning

	Total		Ryger dagligt		Ryger lejlighedsvist		Mænd		Kvinder		15-17 år		18-24 år		25-29 år	
	%	(n)	%	(n)	%	(n)	%	(n)	%	(n)	%	(n)	%	(n)	%	(n)
Har overvejet	52,6	(898)	64,4	(509)	41,9	(389)	49,9	(375)	55,9	(523)	40,3	(105)	50,0	(439)	59,7	(354)
Har ikke overvejet	32,1	(542)	26,9	(209)	36,8	(333)	34,5	(268)	29,1	(274)	33,6	(83)	33,5	(285)	30,0	(174)
Ved ikke	15,3	(269)	8,7	(67)	21,3	(202)	15,6	(125)	15,0	(144)	26,1	(66)	16,6	(142)	10,3	(61)

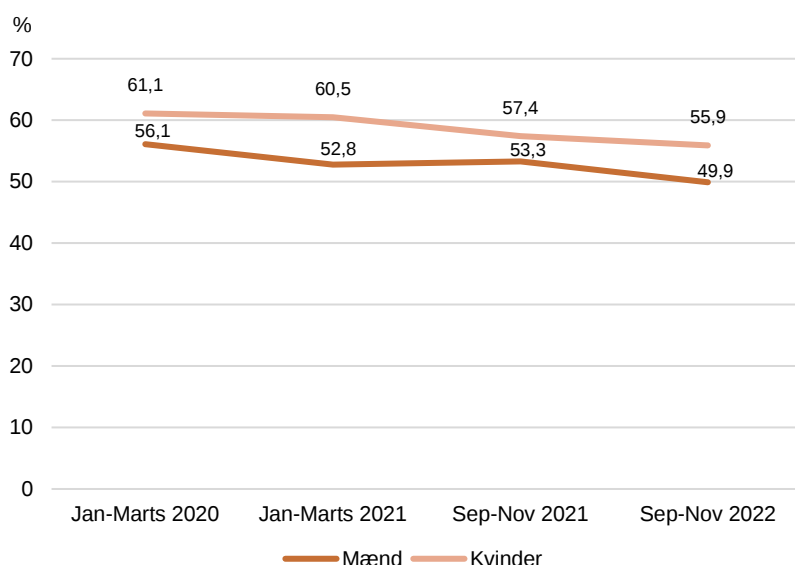
I perioden fra 2020 til 2022 er andelen, der har overvejet rygestop blandt respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, faldet fra 58,0 % til 52,6 % (ikke illustreret). Figur 4.3.1 viser udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der har overvejet rygestop inden for den seneste måned, opdelt på daglig og lejlighedsvis rygning. Det ses, at blandt respondenter, der røg dagligt i 2020, var der 69,2 %, der havde overvejet rygestop inden for seneste måned. Denne andel er faldet til 64,4 % i 2022. Blandt respondenter, der ryger lejlighedsvist, er andelen faldet fra 48,2 % i 2020 til 41,9 % i 2022. Dette kan særligt tilskrives et fald i andelen, der har overvejet rygestop, i perioden fra efteråret 2021 til 2022.

Figur 4.3.1. Overvejelser om rygestop inden for den seneste måned (2020-2022)

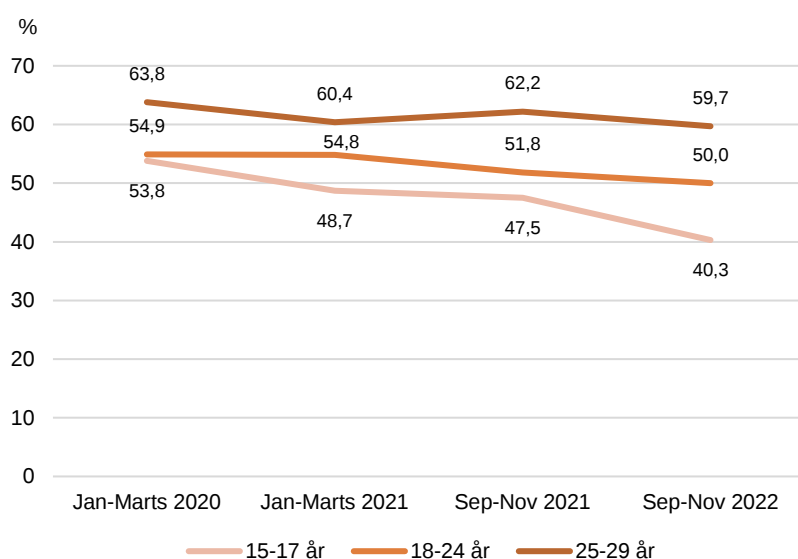
Overordnet set er andelen, der inden for den seneste måned har overvejet rygestop, faldet i perioden fra 2020 til 2022 for begge køn (figur 4.3.2). I hele perioden er andelen lidt mindre blandt mænd end blandt kvinder. For eksempel angav 61,1 % af kvinderne og 56,1 % af mændene i 2020 at have overvejet rygestop inden for den seneste måned, mens henholdsvis 55,9 % og 49,9 % angav tilsvarende i 2022. Forskellen mellem mænd og kvinder er overordnet set uændret over perioden.

Figur 4.3.2. Overvejelser om rygestop inden for den seneste måned (2020-2022), opdelt på køn

Figur 4.3.3 illustrer udviklingen i andelen, der har overvejet rygestop inden for den seneste måned, opdelt på aldersgrupper. For alle aldersgrupper er der sket et fald i andelen, der har overvejet rygestop inden for den seneste måned, i perioden fra 2020 til 2022. I 2020 angav henholdsvis 53,8 % af de 15-17-årige, 54,9 % af de 18-24-årige og 63,8 % af de 25-29-årige, at de inden for den seneste måned havde overvejet rygestop, mens henholdsvis 40,3 %, 50,0 % og 59,7 % angav tilsvarende i 2022. Andelen, der har overvejet rygestop inden for den seneste måned, er således særligt faldet over perioden blandt respondenter i den yngste aldersgruppe.

Figur 4.3.3. Overvejelser om rygestop inden for den seneste måned (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

I tabel 4.3.2 ses rygestopforsøg blandt respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvist. Det fremgår, at 36,5 % aldrig har forsøgt rygestop, mens 28,7 % har forsøgt rygestop for mere end 1 år siden. I alt har 30,2 % forsøgt rygestop i løbet af de seneste 12 måneder. Det fremgår endvidere, at respondenter, der ryger lejlighedsvist, i højere grad angiver aldrig at have forsøgt rygestop (47,3 %), sammenlignet med dem, der ryger dagligt (24,5 %). Samtidig er andelen, der har forsøgt rygestop for mere end et år siden, mindre blandt respondenter, der ryger lejlighedsvist (19,2 %), end blandt dem, der ryger dagligt (39,3 %).

Der ses en tendens til, at andelen, der aldrig har forsøgt rygestop, falder med alderen. Således angiver halvdelen (49,5 %) af de 15-17-årige, 39,8 % af de 18-24-årige og 28,5 % af de 25-29-årige, at de aldrig har forsøgt at stoppe med at ryge. Omvendt ses det, at andelen, der har forsøgt rygestop for mere end et år siden, er mindre blandt de yngre respondenter sammenlignet med de ældre (10,3 % blandt de 15-17-årige, 25,9 % blandt de 18-24-årige og 37,8 % blandt de 25-29-årige). Der ses ikke de store forskelle på tværs af aldersgrupper i andelen, der har forsøgt rygestop i løbet af de seneste 12 måneder. Der er en lidt større andel blandt kvinder, der har forsøgt rygestop i løbet af de seneste 12 måneder (32,4 %) sammenlignet med mænd (28,4 %).

Tabel 4.3.2. Rygestopforsøg (2022), opdelt på køn, aldersgrupper samt daglig og lejlighedsvis rygning*

	Total	Ryger dagligt	Ryger lejlighedsvist	Mænd	Kvinder	15-17 år	18-24 år	25-29 år
	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)
Ja, i løbet af de seneste 12 måneder	30,2 (507)	34,0 (268)	26,8 (239)	28,4 (210)	32,4 (297)	28,6 (70)	28,6 (245)	32,7 (192)
Ja, for mere end 1 år siden	28,7 (461)	39,3 (291)	19,2 (170)	29,4 (212)	27,8 (249)	10,3 (25)	25,9 (216)	37,8 (220)
Nej, aldrig	36,5 (617)	24,5 (190)	47,3 (427)	37,4 (287)	35,5 (330)	49,5 (118)	39,8 (334)	28,5 (165)
Husker ikke	8,3 (143)	6,1 (46)	10,3 (97)	8,4 (65)	8,3 (78)	15,3 (38)	8,8 (73)	5,6 (32)

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

I det følgende beskrives udviklingen i rygestopforsøg alene i tekst. Spørgsmålet om rygestopforsøg indgik ikke i de to første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. I efteråret 2021 var der samlet set 32,5 % af respondenterne, der røg, der angav, at de inden for de seneste 12 måneder, havde forsøgt rygestop. Yderligere var der 25,5 %, som havde forsøgt rygestop for mere end et år siden, og 34,5 %, som aldrig havde forsøgt rygestop. Således er der en mindre andel i 2022, som angiver, at de har forsøgt rygestop i løbet af de seneste 12 måneder (30,2 %), mens en lidt større andel har forsøgt for mere end et år siden (28,7 %), sammenlignet med efteråret 2021. For alle aldersgrupper har der været et fald i andelen, der har forsøgt rygestop i løbet af de seneste 12 måneder. For eksempel blandt 15-17-årige, hvor andelen er faldet fra 32,7 % i efteråret 2021 til 28,6 % i 2022. Blandt respondenter, der ryger dagligt, er der en større andel, der har forsøgt rygestop for mere end et år siden, i 2022 (39,3 %) end i efteråret 2021 (33,2 %).

Af tabel 4.3.3 fremgår, hvorvidt respondenter, der ryger dagligt eller lejlighedsvist, ønsker at holde op med at ryge, samt hvornår de eventuelt planlægger et rygestop. I alt angiver 69,8 %, at de ønsker rygestop, men størstedelen heraf har ikke planlagt, hvornår dette skal ske (56,5 %). Andelen, der har planlagt at stoppe inden for en måned er 7,0 %, mens 6,3 % planlægger at stoppe inden for seks måneder. En større andel af de respondenter, der ryger dagligt, ønsker rygestop, men har ikke planlagt hvornår (65,3 %), sammenlignet med dem, der ryger lejlighedsvist (48,8 %). Endvidere ses det, at andelen, der har planlagt rygestop inden for seks måneder, er større blandt respondenter, der ryger dagligt (8,2 %), sammenlignet med dem, der ryger lejlighedsvist (4,7 %). På tværs af aldersgrupper ses det, at en større andel i den ældste aldersgruppe ønsker rygestop, men har ikke planlagt hvornår (59,3 %), sammenlignet med andelen blandt de 18-24-årige (56,7 %) og de 15-17-årige (47,4 %). En lidt større andel blandt

kvinder end blandt mænd ønsker rygestop, men har ikke planlagt hvornår (59,5 % blandt kvinder og 54,2 % blandt mænd).

Tabel 4.3.3. Ønske om rygestop (2022), opdelt på køn, aldersgrupper samt daglig og lejlighedsvis rygning

	Total % (n)	Ryger dagligt % (n)	Ryger lejlighedsvist % (n)	Mænd % (n)	Kvinder % (n)	15-17 år % (n)	18-24 år % (n)	25-29 år % (n)
Ja, jeg planlægger at stoppe inden for 1 måned	7,0 (118)	6,1 (48)	7,8 (70)	6,3 (45)	8,0 (73)	6,5 (16)	6,5 (57)	7,8 (45)
Ja, jeg planlægger at stoppe inden for 6 måneder	6,3 (101)	8,2 (59)	4,7 (42)	6,3 (44)	6,4 (57)	3,1 (7)	4,8 (41)	9,2 (53)
Ja, men jeg har ikke planlagt hvornår	56,5 (940)	65,3 (496)	48,8 (444)	54,2 (398)	59,5 (542)	47,4 (116)	56,7 (477)	59,3 (347)
Nej	30,1 (495)	20,4 (155)	38,7 (340)	33,3 (253)	26,1 (242)	43,0 (101)	32,0 (261)	23,7 (133)

I det følgende beskrives udviklingen i ønske om rygestop alene i tekst. Spørgsmålet om ønske om rygestop indgik ikke i de to første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. I efteråret 2021 angav 7,1 % af respondenterne, der røg, at de ønskede rygestop og havde planlagt at stoppe inden for en måned, mens 8,4 % planlagde rygestop inden for seks måneder. Yderligere havde 57,1 % ønske om at stoppe med at ryge, men havde ikke planlagt, hvornår det skulle ske. Andelen, der ikke ønskede rygestop i efteråret 2021, var 27,4 %. Der er således en større andel respondenter i 2022, der angiver, at de ikke ønsker rygestop (30,1 %), sammenlignet med efteråret 2021. Over halvdelen af respondenterne har imidlertid et ønske om rygestop, men har ikke planlagt hvornår, de vil stoppe (57,1 % i efteråret 2021 og 56,5 % i 2022). Andelen, der ønsker rygestop, men som ikke har planlagt, hvornår dette skal finde sted, er faldet blandt de 15-17-årige fra 58,4 % i efteråret 2021 til 47,4 % i 2022. Blandt respondenter, der ryger dagligt, er andelen, der ønsker rygestop, men ikke har planlagt hvornår, steget lidt fra 62,0 % i efteråret 2021 til 65,3 % i 2022, mens den omvendt er faldet blandt respondenter, der ryger lejlighedsvis (fra 52,6 % i efteråret 2021 til 48,8 % i 2022).

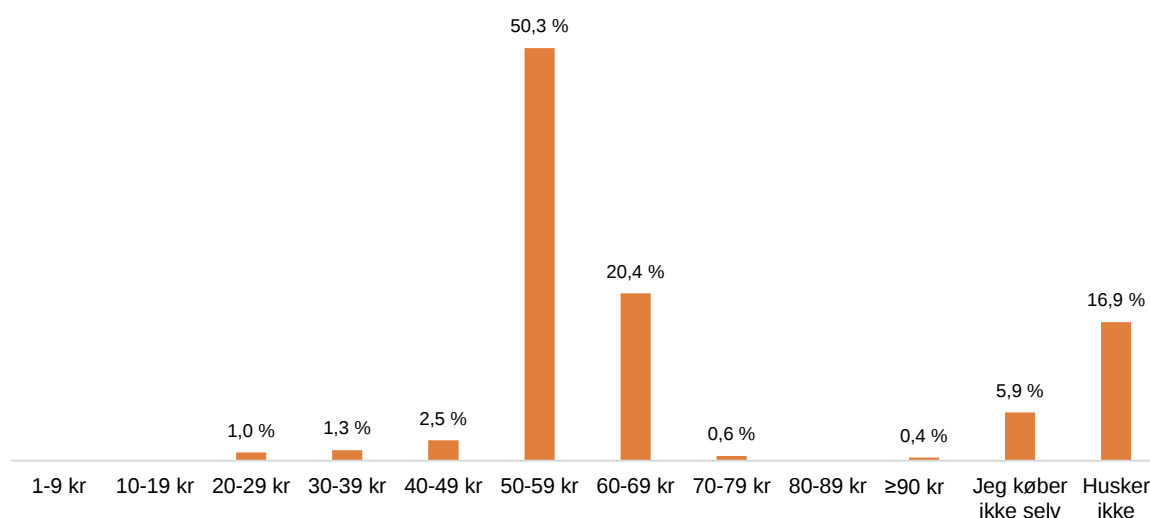
4.4 Tobakspriser

Ændringer i tobakspriser er et af de tiltag, der har størst indflydelse på tobaksforbruget blandt unge, da de generelt set er mere prisfølsomme (3). Med Finansloven 2020 blev det vedtaget, at gennemsnitsprisen på en pakke cigaretter med 20 stk. pr. 1. april 2020 skulle stige fra ca. 40 kr. til ca. 55 kr. Pr. 1. januar 2022 steg prisen yderligere til en gennemsnitlig pris på 60 kr. pr. pakke.

Respondenterne er blevet spurgt om, hvad de betalte for den seneste pakke cigaretter, de købte (figur 4.4.1). Her bør det bemærkes, at figuren viser respondenternes prisangivelse, som ikke nødvendigvis afspejler den reelle pris. Halvdelen (50,3 %) angiver, at de har givet 50-59 kr., mens 20,4 % angiver, at de har givet 60-69 kr. for en pakke cigaretter med 20 stk. Endvidere er der 5,9 %, som angiver, at de ikke selv køber cigaretter, og 16,9 %, som ikke husker, hvad de betalte. Gennemsnittet af, hvad respondenterne selv angiver, at de betalte for den seneste pakke cigaretter, er 56,66 kr.

Figur 4.4.1. Prisangivelse for en pakke cigaretter med 20 stk. (2022)*

Figuren er baseret på 1.436 besvarelser, hvor % angiver, hvor stor en andel, der angiver at have betalt en pris, der ligger inden for den givne priskategori.

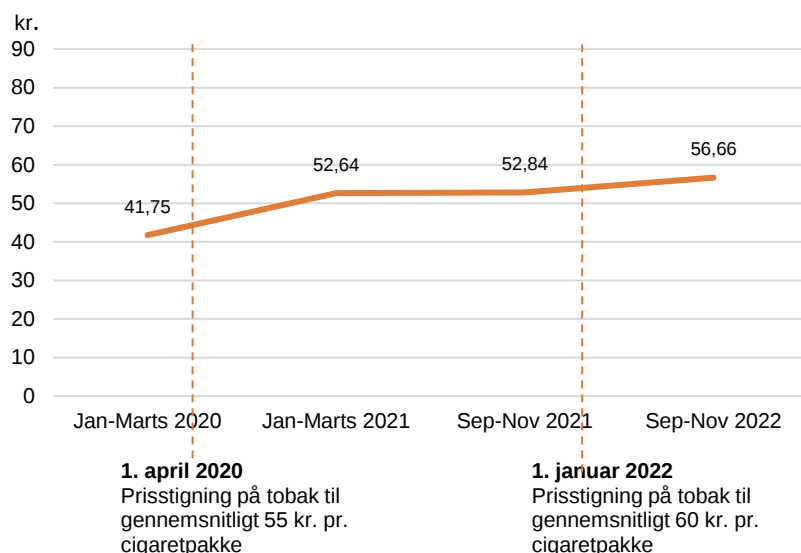

*Kategorierne "1-9 kr.", "10-19 kr." og "80-89 kr." fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

Figur 4.4.2 viser respondenternes prisangivelser af det, de betalte for den seneste pakke cigaretter med 20 stk. Inden den første prisstigning (pr. 1. april 2020) angav respondenterne, at de gennemsnitligt gav 41,75 kr. for en pakke cigaretter med 20 stk. Efter prisstigningen, hvor cigaretpakkerne skulle stige fra ca. 40 kr. til ca. 55 kr., angav respondenterne en gennemsnitlig pris på 52,64 kr. (starten af 2021). Et halvt år senere (efteråret 2021) angav respondenterne en

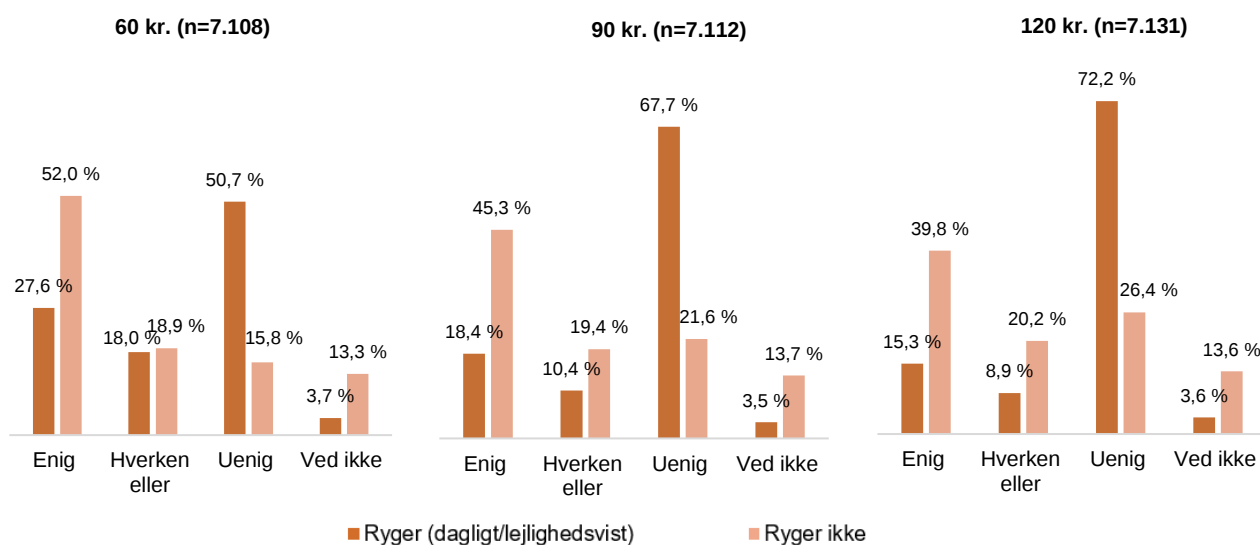
gennemsnitlig pris på 52,84 kr., og efter den anden prisstigning (pr. 1. januar 2022) angives en gennemsnitspris på en pakke cigaretter med 20 stk. til 56,66 kr.

Figur 4.4.2. Prisangivelser for en pakke cigaretter med 20 stk. (2020-2022)

Figur 4.4.3 illustrerer respondenternes holdninger til, hvorvidt en pakke cigaretter med 20 stk. bør koste henholdsvis 60, 90 eller 120 kr., opdelt på, om man ryger. Overordnet set er der en større andel, som er uenige i de angivne priser, blandt dem, der ryger, sammenlignet med dem, der ikke ryger. Andelen, der er uenige med prisangivelserne, stiger med stigende pris. For eksempel er 50,7 % blandt dem, der ryger, uenige i, at en pakke cigaretter bør koste 60 kr. Ved en pris på 120 kr. er der imidlertid 72,2 % blandt dem, der ryger, der er uenige i prisen. Blandt respondenter, der ikke ryger, er der en større andel, der er enige i de forskellige prisangivelser. Således er omkring halvdelen (52,0 %) enige i en pris på 60 kr., 45,3 % er enige i en pris på 90 kr., mens 39,8 % er enige i, at en pakke cigaretter skal koste 120 kr.

Figur 4.4.3. Holdninger til, hvad en pakke cigaretter skal koste (2022), opdelt på om respondenterne ryger (dagligt/lejlighedsvist) eller ikke ryger

Spørgsmålet om holdninger til, hvad en pakke cigaretter skal koste indgik ikke i de tre første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen fra 2020 til 2022 ikke kan beskrives.

5 Opvarmet tobak

I dette kapitel beskrives, udbredelsen af rygning af opvarmet tobak blandt unge. Opvarmet tobak kaldes også 'heated tobacco'. Det består af en hardware-del, hvori der indsættes tobakspinde. Opvarmet tobak er stadig et forholdsvis nyt produkt.

Da kun en begrænset andel af respondenterne i undersøgelsen bruger opvarmet tobak, beskrives kun de overordnede andele i dette kapitel. Der er således ikke besvarelser nok til at beskrive brugen opdelt på køn og alder samt brugte smage og ønsker om at stoppe med at ryge opvarmet tobak.

5.1 Forbrug af opvarmet tobak

Der er kun mindre andele af respondenterne, der enten dagligt eller lejlighedsvist ryger opvarmet tobak dagligt eller lejlighedsvist (0,6 %). Der er 0,6 %, der angiver tidligere at have røget opvarmet tobak, og 4,7 %, der har prøvet det. Det vil sige, at der samlet set er 5,9 %, som har erfaring med at ryge opvarmet tobak, hvilket svarer til omkring 67.000 personer i aldersgruppen 15-29 år i Danmark.

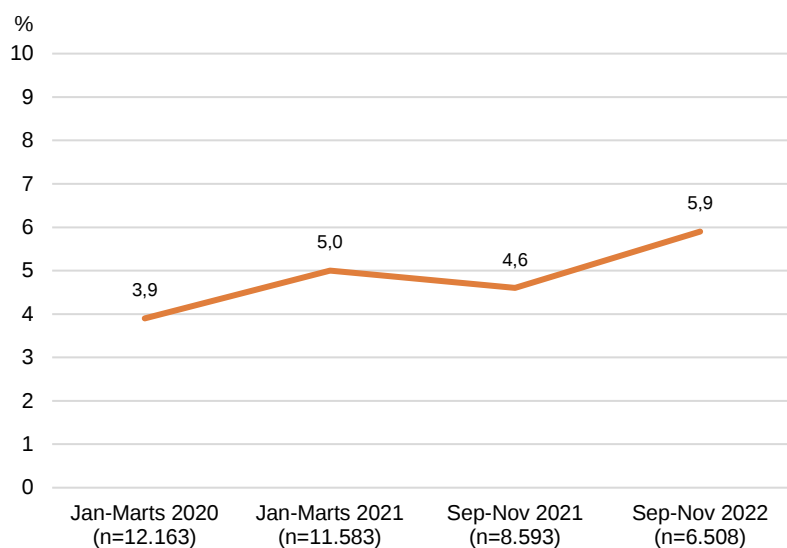
Tabel 5.1.1. Opvarmet tobak (2022)

	%	(n)
Ryger dagligt	0,2	(14)
Ryger lejlighedsvist	0,4	(26)
Har prøvet at ryge	4,7	(281)
Har tidligere røget	0,6	(41)
Har aldrig røget	94,1	(6.146)

Figur 5.1.1 illustrerer udviklingen i andelen af respondenter, der har erfaring med opvarmet tobak. Det vil sige andelen, som ryger opvarmet tobak dagligt eller lejlighedsvist, og som tidligere har røget opvarmet tobak eller har prøvet at ryge det. I 2020 havde 3,9 % af respondenterne erfaring med opvarmet tobak. I 2022 er denne andel steget til 5,9 %.

Figur 5.1.1. Erfaring med opvarmet tobak (2020-2022)

(n) angiver antallet af respondenter, mens % angiver andelen, der enten ryger dagligt, ryger lejlighedsvist, som har prøvet at ryge eller tidligere har røget opvarmet tobak.

6 E-cigaretter

I dette kapitel afdækkes unges forbrug af e-cigaretter, herunder både genanvendelige og engangs e-cigaretter, ofte kaldet "vapes". E-cigaretter findes i mange forskellige former og typer, og i løbet af de seneste år er der kommet yderligere varianter til (15). Fælles for e-cigaretter er, at de består af en lille beholder med e-væske, et varmelement og et batteri. E-cigaretten opvarmer e-væsken, og der dannes aerosoler (luftbårne partikler, der fungerer som bærere af indholdsstofferne), som indåndes (15, 22). Nogle typer af e-cigaretter kan genoplades og genopfyldes med e-væske og kan således bruges flere gange, mens andre ikke kan genoplades og derfor betegnes som engangs e-cigaretter (23). En af de mere omtalte varianter det seneste år er engangs e-cigaretter af typen "Puff Bars". I dette kapitel betegnes engangs e-cigaretter som "engangsvapes", mens betegnelsen "e-cigaretter" bruges, når der er tale om alle typer samlet.

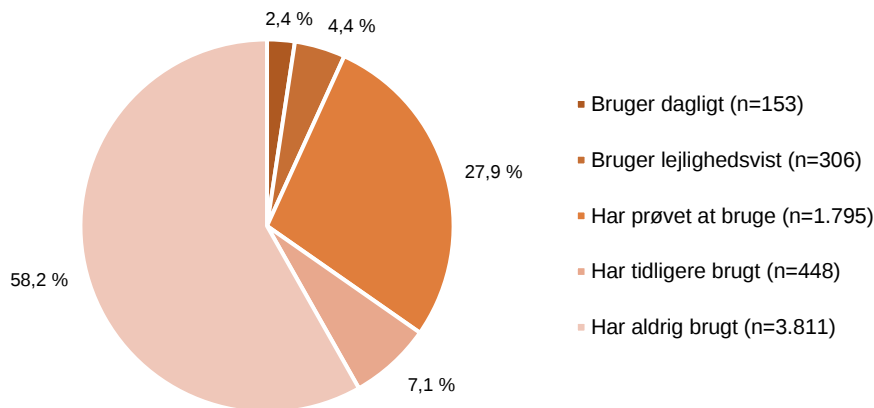
Kapitlet beskriver forbruget af e-cigaretter opdelt på køn og alder, typer af smage, hvorvidt der bruges nikotin i e-cigaretterne, samt respondenternes ønsker og overvejelser om at stoppe med at bruge e-cigaretter. Endvidere præsenteres opgørelser over forbruget af engangsvapes separat. Det første gang i SRØG-undersøgelsen, at der spørges specifikt til denne type af e-cigaretter. Udviklingsbeskrivelserne skal dermed tolkes under den forudsætning, at der ikke tidligere er spurgt direkte ind til brugen af engangsvapes. Brugen af engangsvapes indgår således udelukkende i SRØG-målingen fra 2022.

6.1 Forbrug af e-cigaretter

Figur 6.1.1 viser andelen, der bruger af e-cigaretter. Andelen, der bruger e-cigaretter dagligt, er 2,4 %, mens andelen, der bruger e-cigaretter lejlighedsvist, er 4,4 %. Således bruger 6,8 % e-cigaretter enten dagligt eller lejlighedsvist, hvilket svarer til omkring 77.000 personer i alderen 15-29 år i Danmark. Andelen, der har prøvet at bruge e-cigaretter, er 27,9 %, mens andelen, der tidligere har brugt e-cigaretter er 7,1 %. Over halvdelen af respondenterne (58,2 %) angiver, at de aldrig har brugt e-cigaretter.

Figur 6.1.1. E-cigaretter (2022)

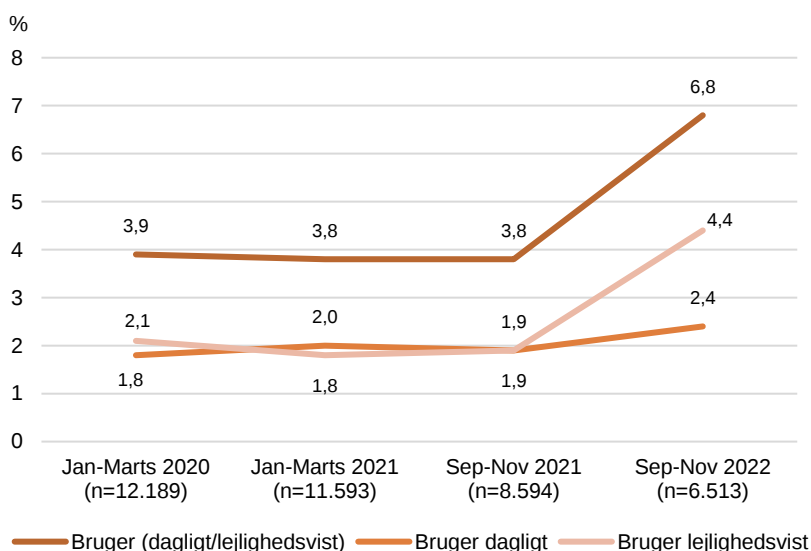
(n) angiver antallet af respondenter i den pågældende gruppe, mens % angiver andelen, der henholdsvis dagligt bruger, lejlighedsvist bruger, har prøvet at bruge, tidligere har brugt eller aldrig har brugt e-cigaretter.

Figur 6.1.2 viser udviklingen i andelen, der bruger e-cigaretter i perioden fra 2020 til 2022. Det ses, at andelen, der bruger e-cigaretter, er steget fra 3,9 % i 2020 til 6,8 % i 2022. Andelen, der bruger e-cigaretter har imidlertid ligget stabilt omkring de 3,8 % i perioden fra 2020 til efteråret 2021. Herfra er der sket en stigning til 6,8 % i 2022. Denne stigning kan primært tilskrives en stigning i andelen, der bruger e-cigaretter lejlighedsvist. I efteråret 2021 var der 1,9 %, der lejlighedsvist brugte e-cigaretter, mens dette er steget til 4,4 % i 2022. Andelen, der dagligt bruger e-cigaretter, er stort set uændret i perioden.

Figur 6.1.2. E-cigaretter (2020-2022)

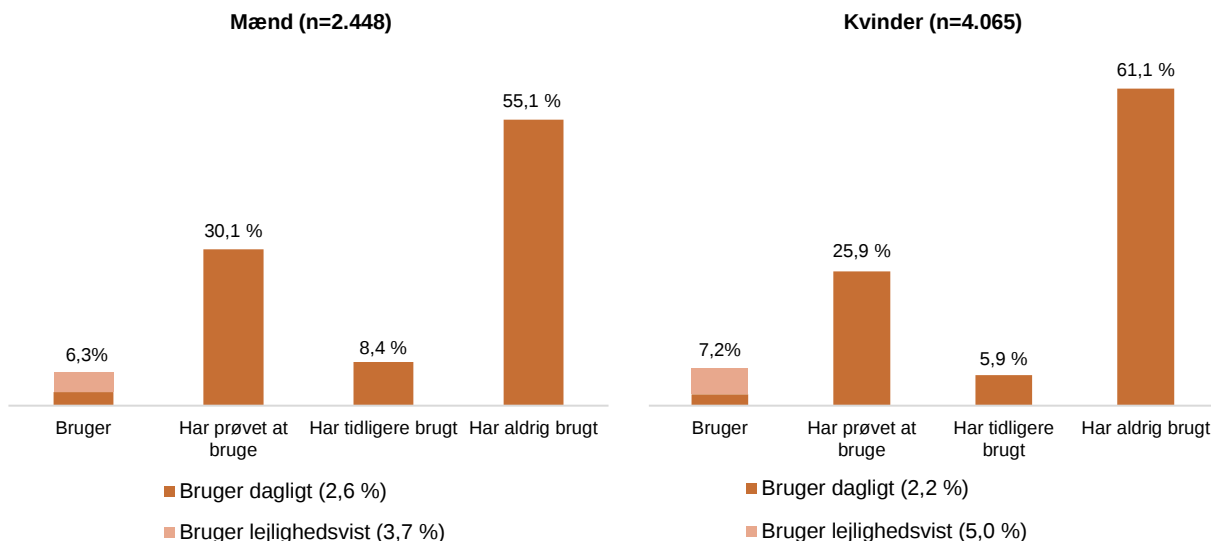
(n) angiver antallet af respondenter, mens % angiver andelen, der henholdsvis bruger e-cigaretter dagligt og lejlighedsvist, samt den samlede andel, der bruger e-cigaretter (dagligt/lejlighedsvist).

Figur 6.1.3 viser andelen, der bruger af e-cigaretter, opdelt på køn. I alt 6,3 % blandt mænd og 7,2 % blandt kvinder bruger e-cigaretter enten dagligt eller lejlighedsvist. For begge køn er der en større andel, der bruger e-cigaretter lejlighedsvist end dagligt. Blandt kvinder er der 5,0 %, der bruger e-cigaretter lejlighedsvist, mens 3,7 % blandt mænd angiver tilsvarende. Der er imidlertid en lidt større andel blandt mænd sammenlignet med kvinder, der har prøvet at bruge e-cigaretter (henholdsvis 30,1 % og 25,9 %), og ligeledes er der en lidt større andel blandt mænd end kvinder, der tidligere har brugt e-cigaretter (henholdsvis 8,4 % og 5,9 %).

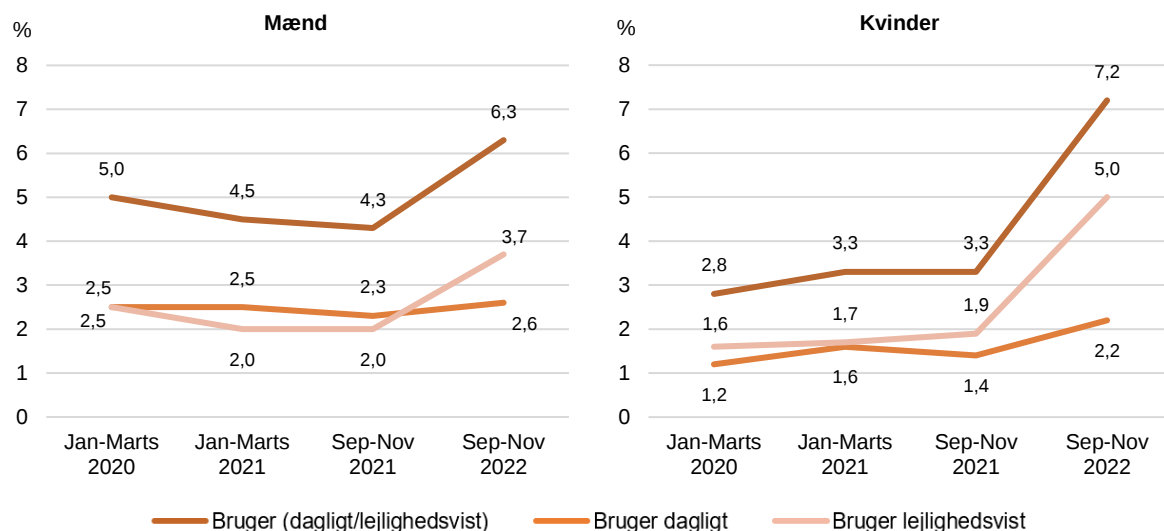
Figur 6.1.3. E-cigaretter (2022), opdelt på køn

(n) angiver antallet af respondenter opdelt på køn, mens % angiver andelen, der henholdsvis bruger, har prøvet at bruge, tidligere har brugt eller aldrig har brugt e-cigaretter. Andelen, der bruger e-cigaretter, er opdelt på respondenter, der bruger e-cigaretter dagligt og lejlighedsvist. Procentandelen for hver gruppe er angivet neden for figuren.

I figur 6.1.4 ses udviklingen i andelen, der bruger e-cigaretter fra 2020 til 2022, opdelt på køn. Der er for begge køn sket en stigning i andelen, der bruger e-cigaretter. For mænd er andelen steget fra 5,0 % i 2020 til 6,3 % i 2022, mens det for kvinder er steget fra 2,8 % til 7,2 % i samme periode. Den samlede stigning i andelen, der bruger e-cigaretter for begge køn, kan primært tilskrives stigningen i det lejlighedsvis forbrug fra efteråret 2021 til 2022.

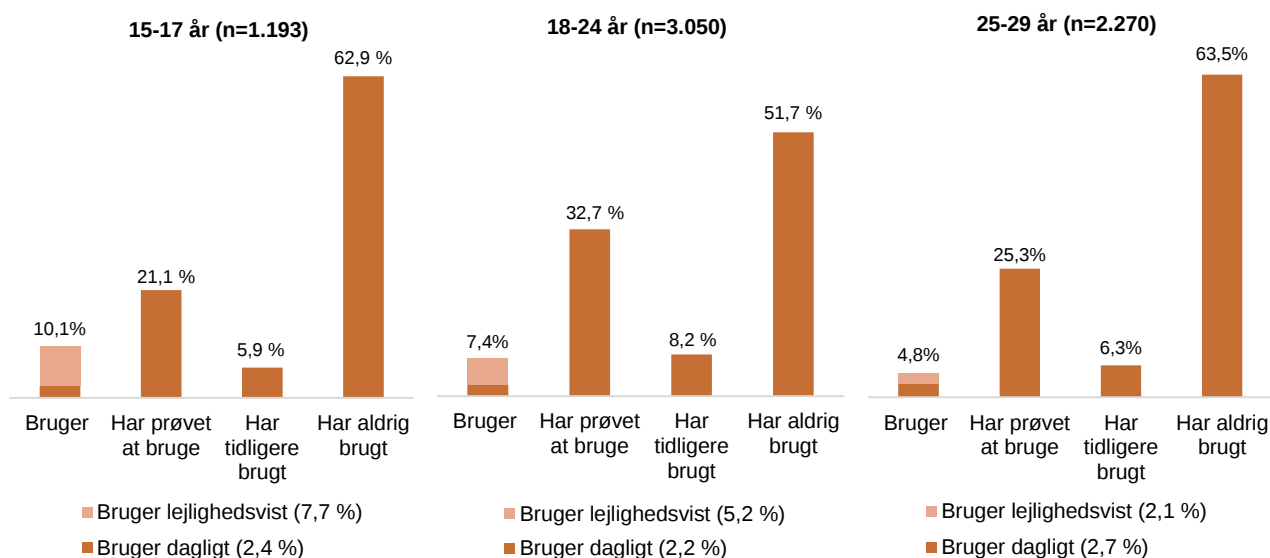
Figur 6.1.4. E-cigaretter (2020-2022), opdelt på køn

Af figur 6.1.5 fremgår andelen, der bruger e-cigaretter, opdelt på aldersgrupper. Den største andel, der bruger e-cigaretter (dagligt eller lejlighedsvist) ses blandt de 15-17-årige, hvor hver tiende bruger e-cigaretter (10,1 %). Blandt de 18-24-årige angiver 7,4 %, at de bruger e-cigaretter enten dagligt eller lejlighedsvist, mens 4,8 % blandt 25-29-årige angiver tilsvarende. Forskellen i brugen af e-cigaretter på tværs af aldersgrupper kan alene tilskrives forskelle i andelen, der bruger e-cigaretter lejlighedsvist (7,7 % blandt de 15-17-årige, 5,2 % blandt de 18-24-årige og 2,1 % blandt de 25-29-årige). Den største andel, der har prøvet at bruge e-cigaretter, ses blandt de 18-24-årige (32,7 %).

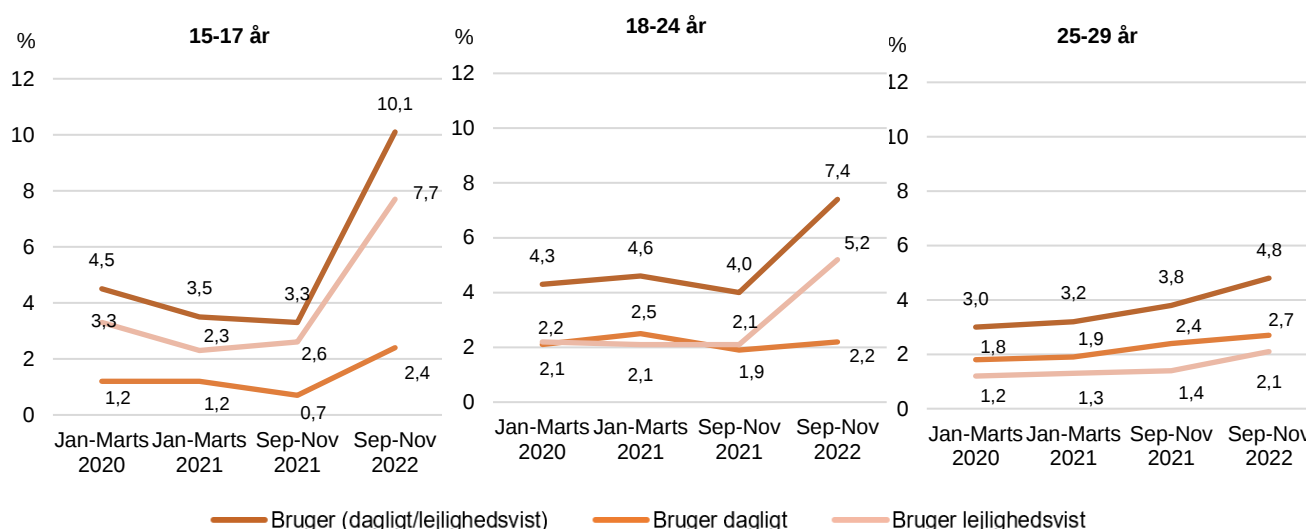
Figur 6.1.5. E-cigaretter (2022), opdelt på aldersgrupper

(n) angiver antallet af respondenter opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der henholdsvis bruger, har prøvet at bruge, tidligere har brugt eller aldrig har brugt e-cigaretter. Andelen, der bruger e-cigaretter, er opdelt på respondenter, der bruger e-cigaretter dagligt og lejlighedsvist. Procentandelen for hver gruppe er angivet neden for figuren.

Figur 6.1.6 viser udviklingen i andelen, der bruger e-cigaretter fra 2020 til 2022, opdelt på aldersgrupper. Det fremgår, at der er relativt markante forskelle i udviklingen brugen af e-cigaretter på tværs af aldersgrupperne. I alle aldersgrupper er andelen, der bruger e-cigaretter steget. Dette ses især blandt de yngste respondenter (15-17 år). For denne aldersgruppe er andelen, der bruger e-cigaretter, steget fra 4,5 % i 2020 til 10,1 % i 2022. Også blandt de 18-24-årige ses en stigning fra 4,3 % i 2020 til 7,4 % i 2022.

Figur 6.1.6. E-cigaretter (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

6.2 Forbrug af engangsvapes

Som beskrevet i kapitlets indledning er det første gang, at der i SRØG-undersøgelsen specifikt spørges ind til brugen af engangsvapes. Dette afsnit beskriver forbruget af engangsvapes, herunder andelen, der udelukkende bruger engangsvapes, og andelen, der bruger både engangsvapes og genopladelige e-cigaretter. Yderligere belyses forbruget af engangsvapes, opdelt på køn og aldersgrupper.

Som beskrevet i forrige afsnit er der 6,8 %, der bruger e-cigaretter (alle typer). Fratrækker man den andel af respondenterne, der udelukkende bruger genopladelige e-cigaretter med batteri og tank, er den resterende andel på 4,4 %, som således udtrykker andelen, der bruger engangsvapes. Dette svarer til, at omkring 50.000 personer i Danmark i aldersgruppen 15-29 år bruger engangsvapes enten dagligt (1,0 %) eller lejlighedsvist (3,3 %).

Tabel 6.2.1 viser, hvilken type af e-cigaretter respondenterne bruger blandt dem, der har angivet, at de bruger e-cigaretter enten dagligt eller lejlighedsvist. Det ses, at 43,0 % angiver udelukkende

at bruge engangsvapes, mens 38,1 % udelukkende bruger genopladelige e-cigarettter med batteri og tank. Endvidere er der 18,9 %, som bruger begge typer.

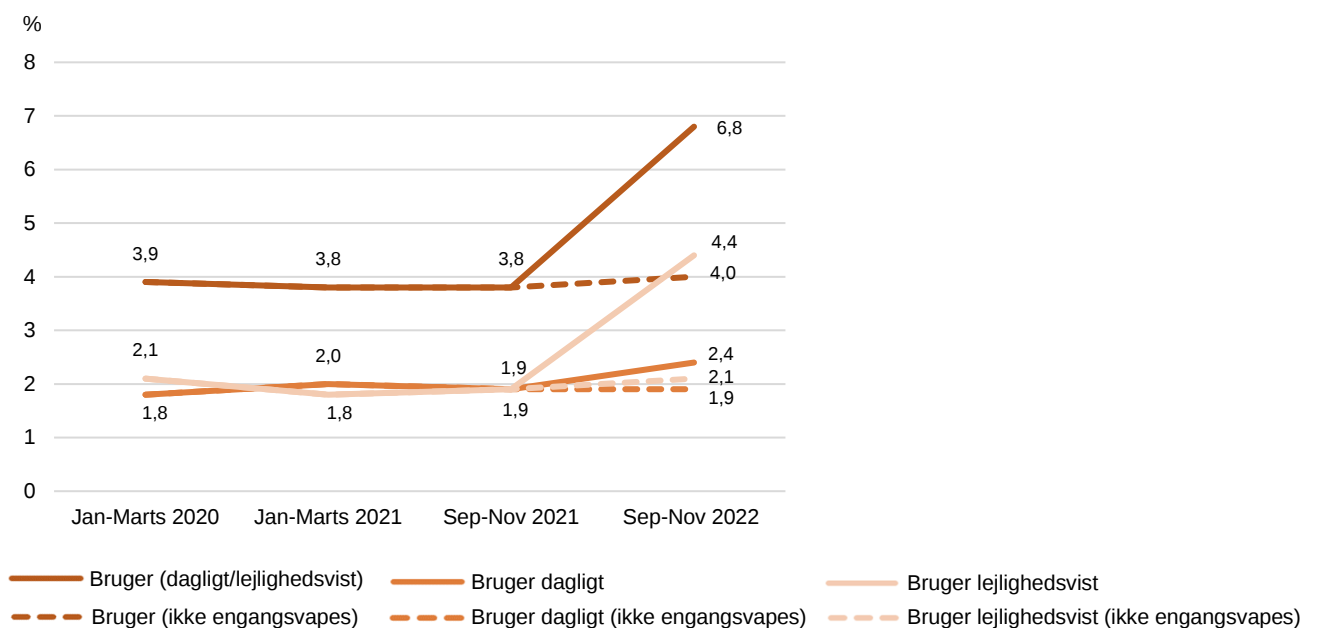
Tabel 6.2.1. E-cigarettter (2022), opdelt på typen af e-cigaret

	%	(n)
Bruger udelukkende engangs e-cigarettter (engangsvapes)	43,0	(214)
Bruger udelukkende e-cigarettter med batteri og tank	38,1	(152)
Bruger både engangs e-cigarettter (engangsvapes) og e-cigarettter med batteri og tank	18,9	(88)

I figur 6.2.1 illustreres udviklingen i brugen af e-cigarettter fra 2020 til 2022. Figuren er den samme som figur 6.1.2, dog med den undtagelse, at der for målingen i 2022 vises to målepunkter; ét for det samlede forbrug af e-cigarettter og ét for forbruget af genopladelige e-cigarettter med batteri og tank, det vil sige uden brugen af engangsvapes (den stiplede linje).

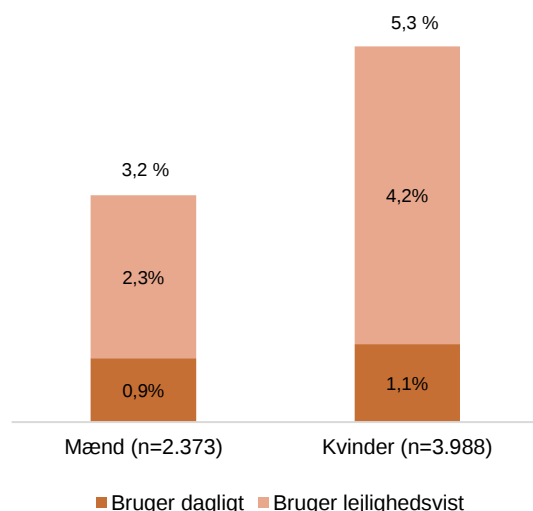
Når man ser på forbruget af e-cigarettter uden engangsvapes, ses en nogenlunde stabil andel i løbet af perioden. For eksempel er der 3,9 %, der bruger e-cigarettter i 2020, og 4,0 % i 2022. Stigningen til de 6,8 % i 2022, kan derfor tilskrives brugen af engangsvapes. Figuren viser endvidere, at stigningen udelukkende kan tilskrives en stigning i andelen, der bruger engangsvapes lejlighedsvist.

Figur 6.2.1. E-cigarettter med og uden engangsvapes (2020-2022)

Af figur 6.2.2 fremgår andelen, der bruger engangsvapes, opdelt på køn. Andelen, der bruger engangsvapes, er større blandt kvinder (5,3 %) end mænd (3,2 %). Andelen, der bruger engangsvapes dagligt er den samme for begge køn, mens andelen, der bruger engangsvapes lejlighedsvist, er næsten dobbelt så stor blandt kvinder (4,2 %) end blandt mænd (2,3 %).

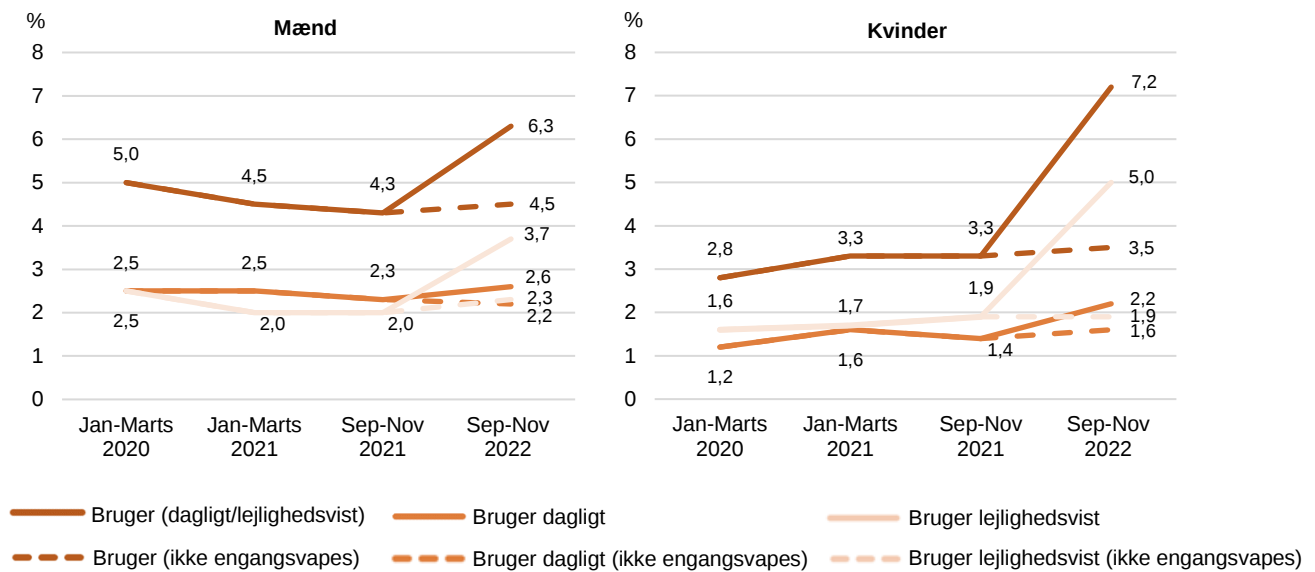
Figur 6.2.2. Engangsvapes (2022), opdelt på køn

I figur 6.2.3 ses udviklingen i andelen, der bruger e-cigaretter med og uden engangsvapes, opdelt på køn. Blandt mænd er andelen, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist, steget fra 5,0 % i 2020 til 6,3 % i efteråret 2022. Fratrækker man den andel, der bruger engangsvapes (den stiplede linje), er andelen, der bruger e-cigaretter i 2022, på 4,5 %. Blandt kvinderne er der ligeledes sket en stigning i andelen, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist, fra 2,8 % i 2020 til 7,2 % i 2022. Stigningen er især udtalt fra efteråret 2021 til 2022, hvor andelen er steget fra 3,3 % til 7,2 %. Ser man alene på andelen, der bruger e-cigaretter, uden de respondenter, der bruger engangsvapes (den stiplede linje), ses det, at andelen, der bruger af e-cigaretter blandt kvinder, er gået fra 2,8 % i 2020 til 3,5 % i 2022. Stigningen blandt kvinderne kan derfor tilskrives en stigning i andelen, der bruger engangsvapes.

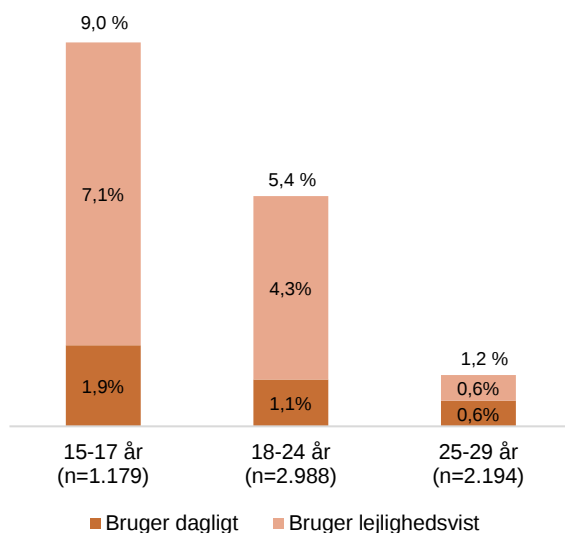
For både mænd og kvinder er det særligt andelen, der bruger engangsvapes lejlighedsvist, som er steget i perioden fra efteråret 2021 til 2022. Blandt kvinder er det lejlighedsvis forbrug steget fra 1,9 % i efteråret 2021 til 5,0 % i 2022, mens det er steget fra 2,0 % til 3,7 % blandt mænd i samme periode.

Figur 6.2.3. E-cigaretter med og uden engangsvapes (2020-2022), opdelt på køn

I figur 6.2.4 vises andelen, der bruger engangsvapes, opdelt på aldersgrupper. Som det ses, er der aldersmæssige forskelle. Blandt 15-17-årige er det således næsten hver tiende (9,0 %), der bruger engangsvapes, mens det er 5,4 % blandt 18-24-årige og 1,2 % blandt 25-29-årige.

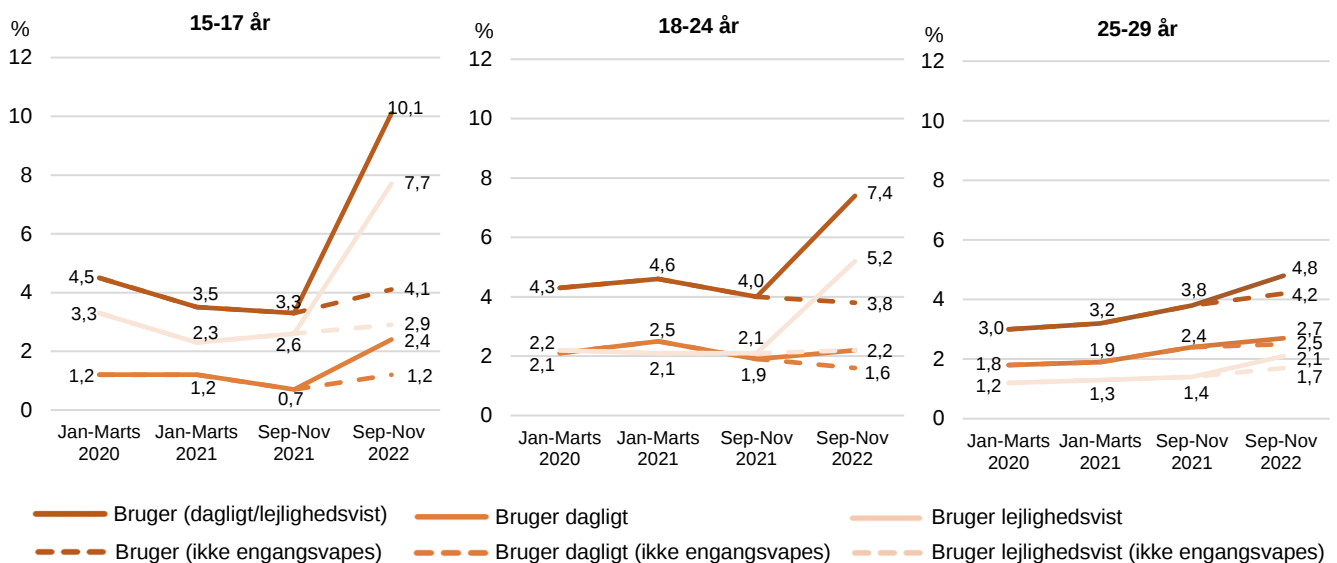
Figur 6.2.4. Engangsvapes (2022), opdelt på aldersgrupper

Af figur 6.2.5 fremgår udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger af e-cigaretter med og uden engangsvapes, opdelt på aldersgrupper. Her ses ligeledes aldersmæssige forskelle i brugen af e-cigaretter, som er mest udtalt blandt de yngste. Blandt de 15-17-årige er andelen, der bruger e-cigaretter, steget fra 4,5 % i 2020 til 10,1 % i efteråret 2022. Der er således sket en fordobling i andelen, der bruger e-cigaretter så det i 2022 anvendes af hver tiende i aldersgruppen. Stigningen

kan primært tilskrives en stigning i andelen, der bruger engangsvapes lejlighedsvist. I aldersgruppen 18-24 år ses ligeledes næsten en fordobling i andelen, der bruger af e-cigaretter. Fratager man andelen, der bruger engangsvapes (den stiplede linje) er brugen af e-cigaretter i denne aldersgruppe uændret i perioden. Blandt de 25-29-årige ses ligeledes en stigning fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger e-cigaretter. Stigningen er dog mindre udtalt sammenlignet med de øvrige aldersgrupper. Der ses ikke forskel på udviklingen i andelen med og uden engangsvapes i denne aldersgruppe.

Figur 6.2.5. E-cigaretter med og uden engangsvapes (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

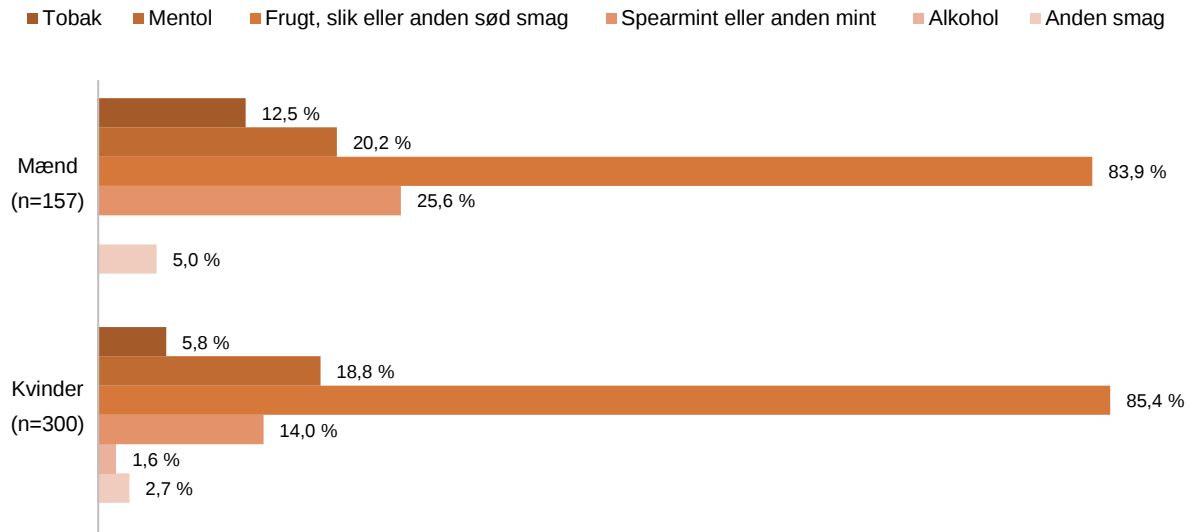
6.3 Smage i e-cigaretter

I dette afsnit beskrives respondenternes brug af smag i e-cigaretter. Her skelnes ikke mellem type af e-cigaretter. Det vil sige, at de følgende afsnit beskriver samlede opgørelser over forbruget af alle typer af e-cigaretter, inklusive engangsvapes.

Af figur 6.3.1 fremgår det, at den hyppigst brugte smag i e-cigaretter for begge køn er frugt, slik eller anden sød smag (83,9 % blandt mænd og 85,4 % blandt kvinder). En større andel blandt mænd end kvinder bruger e-cigaretter med smag af tobak (12,5 % blandt mænd og 5,8 % blandt kvinder) samt spearmint eller anden mint (25,6 % blandt mænd og 14,0 % blandt kvinder). Smag af mentol bruges i nogenlunde lige høj grad blandt begge køn.

Figur 6.3.1. Smage i e-cigaretter (2022), opdelt på køn* **

(n) angiver antallet af respondenter, der bruger e-cigaretter dagligt og lejlighedsvist, opdelt på køn, mens % angiver andelen, der har angivet at bruge de forskellige smage i e-cigaretter.

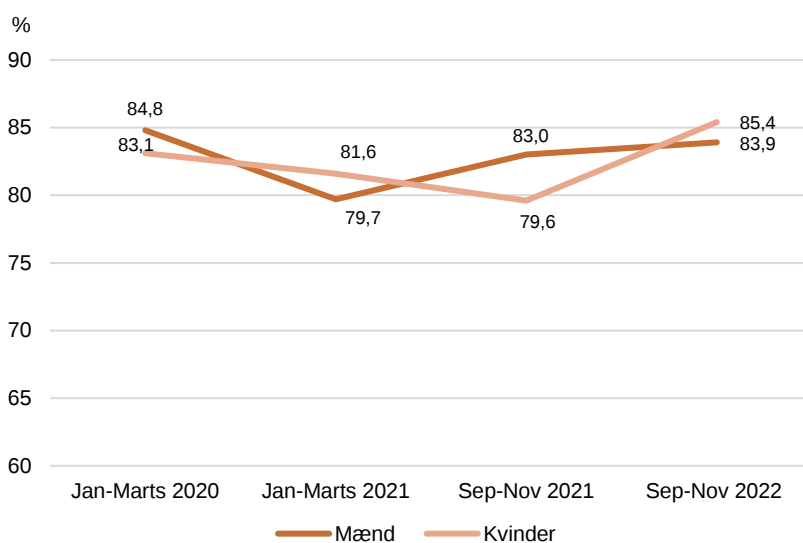

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

**Kategorien "Alkohol" blandt mænd fremgår ikke af figuren på grund af for få respondenter.

Figur 6.3.2 viser udviklingen i andelen, der bruger af e-cigaretter med frugt, slik eller andre søde smage i perioden fra 2020 til 2022. Brugen af e-cigaretter med frugt, slik eller andre søde smage har varieret en smule over perioden, men overordnet set er andelen stort set uændret for både mænd og kvinder.

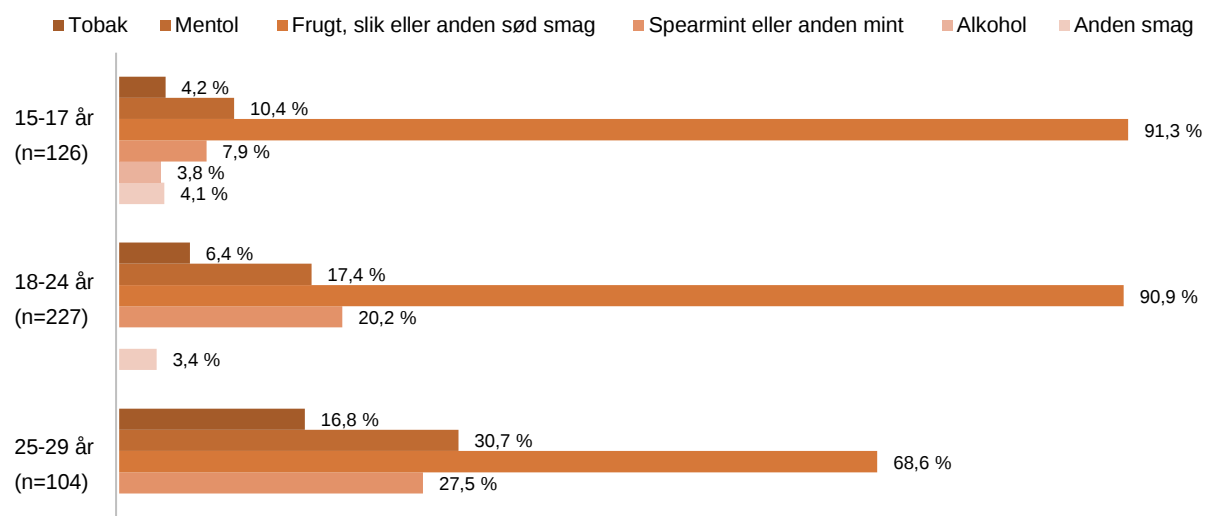
Figur 6.3.2. Brug af e-cigaretter med smag af frugt, slik eller anden sød smag (2020-2022), opdelt på køn

Af figur 6.3.3 fremgår det, at der forskelle i brugen af smage i e-cigaretter mellem aldersgrupperne. Blandt de 15-17-årige og 18-24-årige bruger omkring ni ud af ti e-cigaretter med smag af frugt, slik eller anden sød smag (91,3 % blandt de 15-17-årige og 90,9 % blandt de 18-24-årige). Blandt de 25-29-årige er andelen 68,6 %. Andelen, der bruger e-cigaretter med smag af spearmint eller anden mint, stiger med alderen, hvilket ligeledes er tilfældet for brugen af e-cigaretter med smag af tobak.

Figur 6.3.3. Smage i e-cigaretter (2022), opdelt på aldersgrupper* **

(n) angiver antallet af respondenter, der bruger e-cigaretter dagligt og lejlighedsvist, opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der har angivet at bruge de forskellige smage i e-cigaretter.

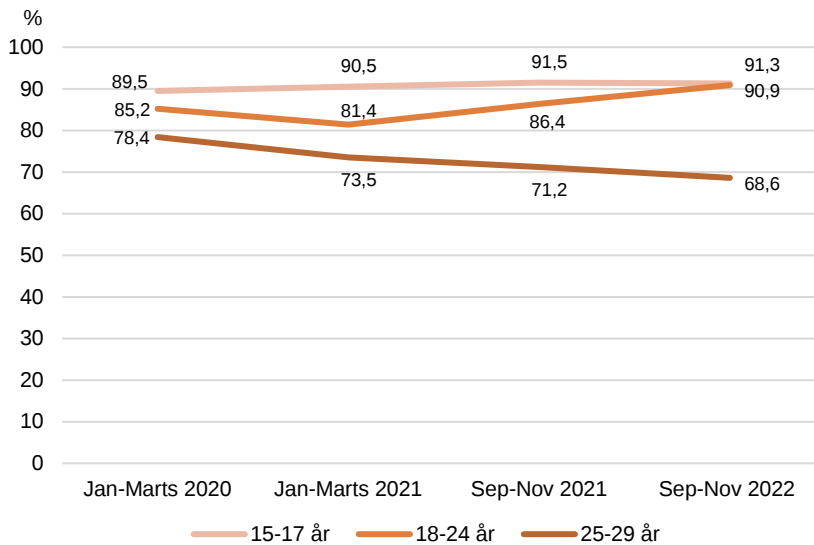

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

**Kategorien "Alkohol" blandt 18-24-årige og 25-29-årige samt "Anden smag" blandt 25-29-årige fremgår ikke af figuren på grund af få besvarelser.

Figur 6.3.4 viser udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger e-cigaretter med smag af frugt, slik eller anden sød smag, opdelt på aldersgrupper. Blandt de 15-17-årige og 18-24-årige er andelen, der bruger e-cigaretter med smag af frugt, slik eller anden sød smag overordnet set uændret over perioden. Blandt de 25-29-årige er andelen imidlertid faldet fra 78,4 % i 2020 til 68,6 % i efteråret 2022.

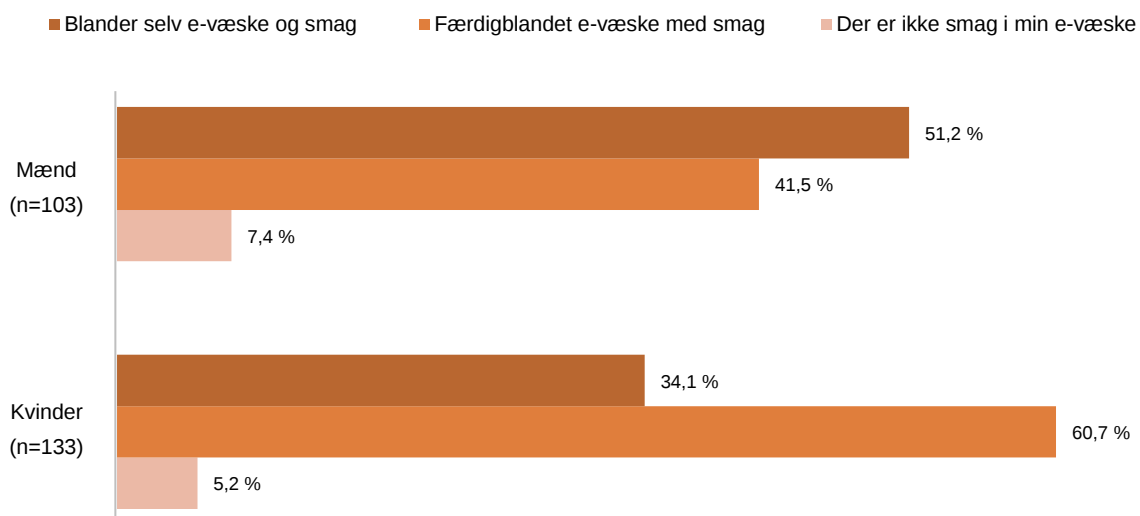
Figur 6.3.4. Brug af e-cigaretter med smag af frugt, slik eller anden sød smag (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

Figur 6.3.5 viser, hvorvidt respondenterne, der bruger e-cigaretter, køber e-væske med smag og selv blander sammen, køber færdigblandet e-væske med smag eller ikke bruger e-væske med smag, opdelt på køn. Kun mindre andele af respondenterne bruger e-væske uden smag (7,4 % blandt mænd og 5,2 % blandt kvinder). Der er en større andel af mændene, der selv blander deres e-væske (51,2 %) i stedet for at købe færdigblandet e-væske med smag (41,5 %). For kvinderne er dette imidlertid omvendt. Her blander 34,1 % selv e-væske og smag, mens 60,7 % køber færdigblandet e-væske med smag.

Figur 6.3.5. Tilsætning af smag til e-cigaretter (2022), opdelt på køn

(n) angiver antallet af respondenter, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist, opdelt på køn, mens % angiver andelen, der henholdsvis blander selv, køber færdigblandet væske og ikke bruger smag.

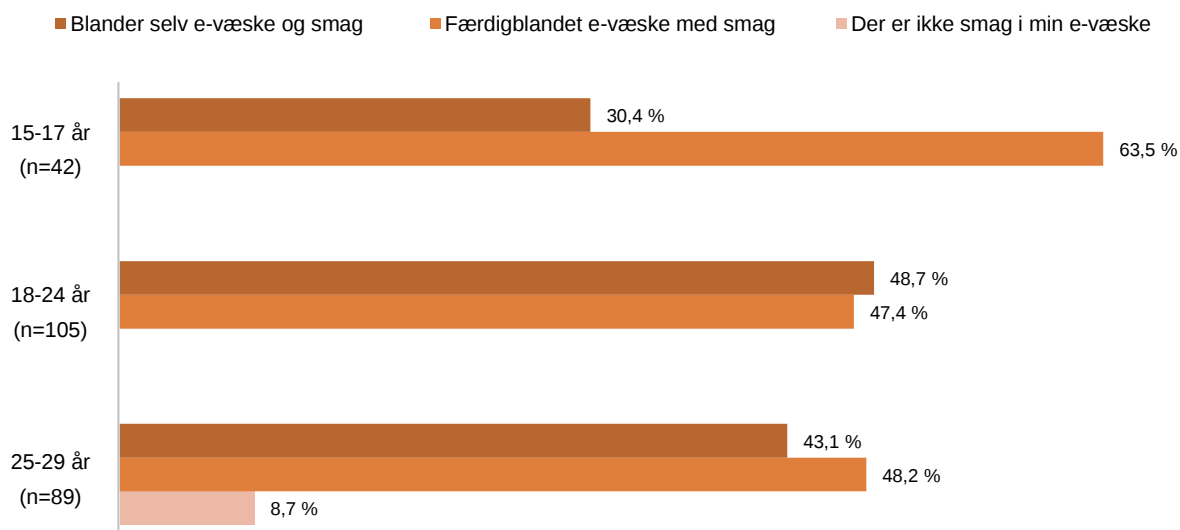

I det følgende beskrives udviklingen i tilsætningen af smag til e-cigaretter, opdelt på køn, alene i tekst. Spørgsmålet om tilsætning af smag til e-cigaretter indgik ikke i de to første målinger af §RØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. For begge køn er der i perioden ikke sket en nævneværdig udvikling i forhold til tilsætning af smag til e-cigaretter.

Figur 6.3.6 viser tilsætning af smag til e-cigaretter, opdelt på alder. Omkring halvdelen af de 18-24-årige blander selv e-væske og smag (48,7 %), mens hver tredje blandt de 15-17-årige (30,4 %) og 43,1 % blandt de 25-29-årige gør dette. Blandt de 15-17-årige køber 63,5 % færdigblandet e-væske med smag, hvilket er en større andel end i de to øvrige aldersgrupper (henholdsvis 47,4 % blandt de 18-24-årige og 48,2 % blandt de 25-29-årige).

Figur 6.3.6. Tilsætning af smag til e-cigaretter (2022), opdelt på aldersgrupper*

(n) angiver antallet af respondenter, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvis, opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der henholdsvis blander selv, køber færdigblandet væske og ikke bruger smag.

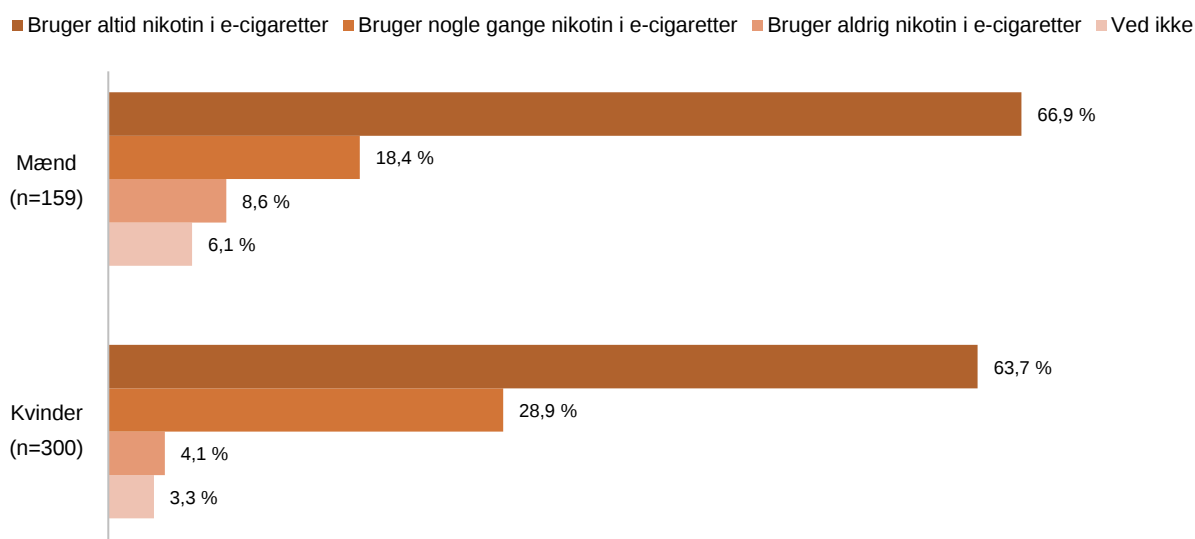
*Kategorien "Der er ikke smag i min e-væske" blandt 15-17-årige og 18-24-årige fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

I det følgende beskrives udviklingen i tilsætningen af smag til e-cigaretter, opdelt på aldersgrupper, alene i tekst. Spørgsmålet om tilsætning af smag til e-cigaretter indgik ikke i de to første målinger af §RØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. I perioden er der blandt de 15-17-årige sket et fald i andelen, der angiver selv at blande e-væske og smag, fra 52,2 % i efteråret 2021 til 30,4 % i 2022. Omvendt er andelen, der køber færdigblandet e-væske med smag, steget i denne aldersgruppe, fra 41,9 % i efteråret 2021 til 63,5 % i 2022. I aldersgrupperne 18-24 år og 25-29 år er der ikke sket de store ændringer i perioden.

Af figur 6.3.7 fremgår brugen af nikotin i e-cigaretter, opdelt på køn. Det ses, at omkring to tredjedele altid bruger nikotin i e-cigaretter (66,9 % blandt mænd og 63,7 % blandt kvinder). Omkring hver femte mand (18,4 %) og mere end hver fjerde kvinde (28,9 %) bruger nogle gange nikotin i deres e-cigaretter, mens 8,6 % af mændene og 4,1 % af kvinderne aldrig gør det.

Figur 6.3.7. Nikotin i e-cigaretter (2022), opdelt på køn

(n) angiver antallet af respondenter, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist, opdelt på køn, mens % angiver andelen, der henholdsvis altid bruger nikotin, nogle gange bruger nikotin, aldrig bruger nikotin eller ikke ved, om de bruger nikotin i deres e-cigaretter.

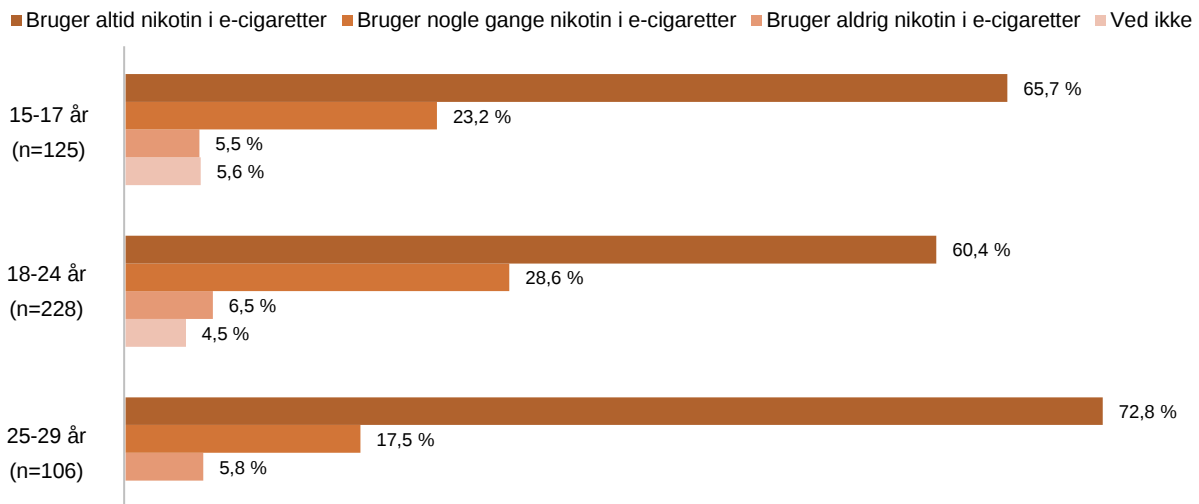

I det følgende beskrives udviklingen i andelen der bruger af nikotin i e-cigaretter, opdelt på køn, alene i tekst. Spørgsmålet om nikotin i e-cigaretter indgik ikke i de to første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Blandt mænd er andelen, der altid bruger nikotin i e-cigaretter, faldet fra 71,4 % i efteråret 2021 til 66,9 % i 2022. Ligeledes er der en mindre andel, der angiver, at de aldrig bruger nikotin i e-cigaretter, i 2022 (8,6 %), sammenlignet med efteråret 2021 (11,8 %). Tilsvarende ses blandt kvinder, at andelen, der angiver, at de aldrig bruger e-cigaretter med nikotin, er faldet fra 9,3 % i efteråret 2021 til 4,1 % i 2022.

I figur 6.3.8 fremgår andelen, der bruger nikotin i deres e-cigaretter, opdelt på aldersgrupper. Andelen af respondenter, der altid bruger e-cigaretter med nikotin, er størst blandt de 25-29-årige. Således bruger 72,8 % af de 25-29-årige altid e-cigaretter med nikotin, mens det tilsvarende gælder for 65,7 % af de 15-17-årige og 60,4 % af de 18-24-årige. Der er ikke aldersmæssige forskelle i andelen, der aldrig bruger nikotin i e-cigaretter.

Figur 6.3.8. Nikotin i e-cigaretter (2022), opdelt på aldersgrupper*

(n) angiver antallet af respondenter, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist, opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der henholdsvis altid bruger nikotin, nogle gange bruger nikotin, aldrig bruger nikotin eller ikke ved, om de bruger nikotin i deres e-cigaretter.

*Kategorien "Ved ikke" blandt 25-29-årige fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

I det følgende beskrives udviklingen i andelen der bruger nikotin i e-cigaretter opdelt på aldersgrupper, alene i tekst. Spørgsmålet om nikotin i e-cigaretter indgik ikke i de to første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Blandt respondenter i aldersgrupperne 18-24 år og 25-29 år er andelen, der altid bruger nikotin i e-cigaretter, overordnet set uændret i perioden. I efteråret 2021 brugte 67,1 % blandt de 18-24-årige og 74,8 % blandt de 25-29-årige altid e-cigaretter med nikotin. Blandt de yngste respondenter er der imidlertid sket en stigning i andelen, der altid bruger nikotin i e-cigaretter, fra 52,2 % i efteråret 2021 til 65,7 % i 2022. I 2022 er der en mindre andel, der aldrig bruger nikotin i e-cigaretter, sammenlignet med efteråret 2021, både blandt de 18-24-årige (12,8 % i efteråret 2021 og 6,5 % i 2022), og blandt de 25-29-årige (10,8 % i efteråret 2021 og 5,8 % i 2022).

6.4 Stopforsøg, ønsker og overvejelser om at stoppe

Dette afsnit beskriver respondenternes ønsker til og overvejelser omkring at stoppe med at bruge e-cigaretter. Desuden beskrives forsøg på at stoppe med at bruge e-cigaretter. I afsnittet skelnes ikke mellem forskellige typer af e-cigaretter.

Tabel 6.4.1 viser overvejelser om at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned blandt de 6,8 %, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist (figur 6.2.1). Overordnet set er der 35,1 %, som inden for den seneste måned har overvejet at stoppe med at bruge e-

cigaretter, mens 53,6 % ikke har overvejet det. Der er ikke de store forskelle i andelen, der har overvejet at stoppe, når man opdeler på andelen, der bruger e-cigaretter dagligt (33,7 %) og lejlighedsvist (36,1 %). Der er en lidt større andel blandt kvinder (36,9 %) sammenlignet med mænd (32,8 %), der har overvejet at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned. Endvidere er der en større andel blandt de 15-17-årige (45,8 %), der har overvejet at stoppe inden for den seneste måned sammenlignet med de øvrige aldersgrupper (31,3 % blandt de 18-24-årige og 32,3 % blandt de 25-29-årige).

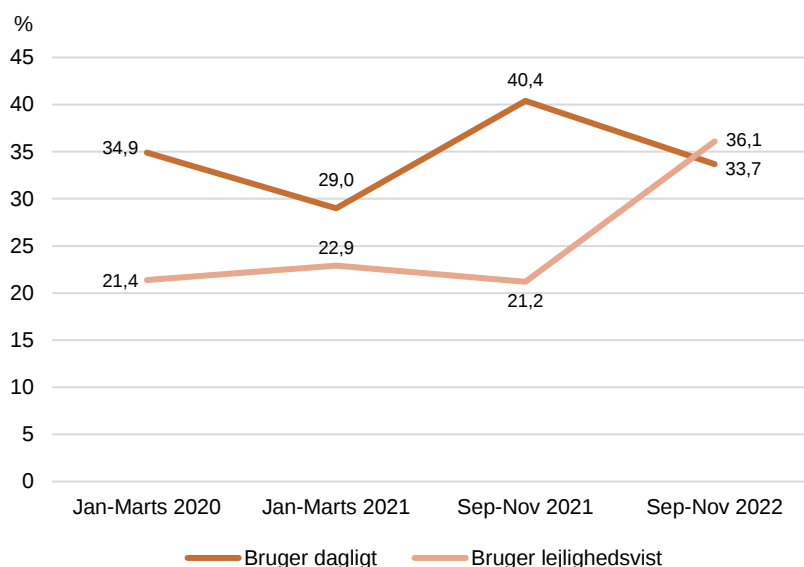
Tabel 6.4.1. Overvejelser om at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned (2022), opdelt på køn, aldersgrupper samt dagligt og lejlighedsvist forbrug

	Total	Bruger dagligt	Bruger lejlighedsvist	Mænd	Kvinder	15-17 år	18-24 år	25-29 år
	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)
Har overvejet	35,1 (165)	33,7 (53)	36,1 (112)	32,8 (53)	36,9 (112)	45,8 (57)	31,3 (73)	32,3 (35)
Har ikke overvejet	53,6 (240)	63,5 (95)	47,8 (143)	58,9 (92)	49,2 (148)	42,3 (53)	54,6 (124)	61,4 (63)
Ved ikke	11,3 (56)	2,8 (5)	16,1 (51)	8,3 (14)	13,8 (42)	11,9 (16)	14,0 (32)	6,3 (8)

I det følgende beskrives udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned, alene i tekst. Overordnet set er andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned, lidt større i 2022 (35,1 %) end i 2020 (27,5 %).

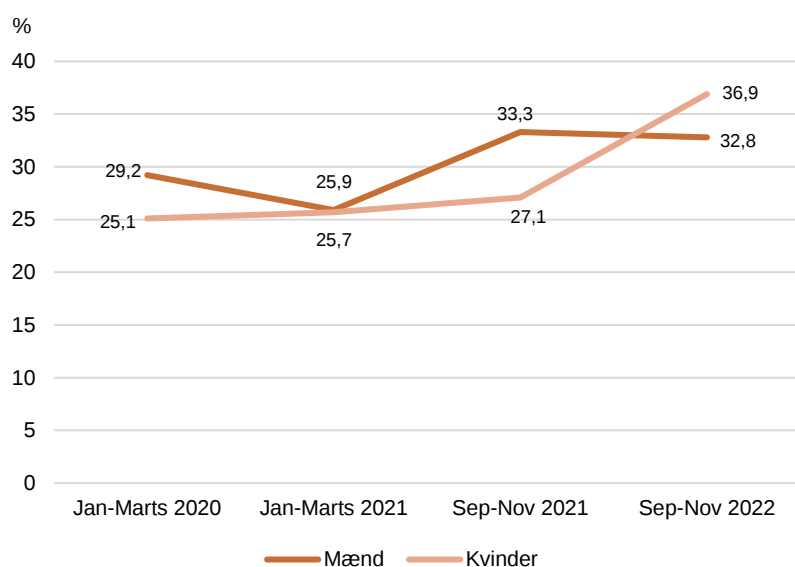
Figur 6.4.1 beskriver udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned, opdelt på dagligt og lejlighedsvist forbrug. Fra 2020 til efteråret 2021 er andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned, større blandt respondenter, der dagligt bruger e-cigaretter, sammenlignet med dem, der lejlighedsvist bruger e-cigaretter. I efteråret 2021 var andelen således dobbelt så stor blandt dem, der brugte e-cigaretter dagligt (40,4 %), sammenlignet med dem, der brugte e-cigaretter lejlighedsvist (21,2 %). I 2022 ses der imidlertid ikke en tilsvarende forskel mellem dem, der bruger e-cigaretter dagligt (33,7 %), og dem, som bruger e-cigaretter lejlighedsvist (36,1 %).

Figur 6.4.1. Andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge af e-cigaretter inden for den seneste måned (2020-2022), opdelt på dagligt og lejlighedsvist forbrug

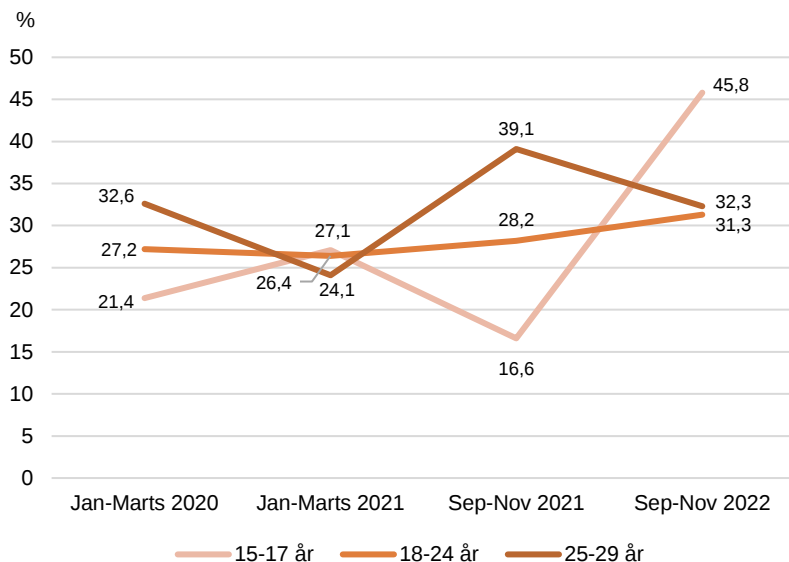
Figur 6.4.2 viser udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned, opdelt på køn. Denne andel er særligt steget blandt kvinderne, fra 25,1 % i 2020 til 36,9 % i efteråret 2022.

Figur 6.4.2. Andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned (2020-2022), opdelt på køn

I figur 6.4.3 ses udviklingen i andelen, der har overvejet at stoppe, opdelt på aldersgrupper. Andelen blandt de 15-17-årige, der har overvejet at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned, er steget fra 16,6 % i efteråret 2021 til 45,8 % i 2022, mens der ikke er lige så store ændringer for de øvrige aldersgrupper.

Figur 6.4.3. Andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for den seneste måned (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

Tabel 6.4.2 viser forsøg på at stoppe med at bruge e-cigaretter, opdelt på køn, aldersgrupper, samt dagligt og lejlighedsvist forbrug. Omkring to tredjedele angiver, at de aldrig har forsøgt at stoppe (64,1 %), mens 18,5 % har forsøgt i løbet af de seneste 12 måneder, og 6,9 % har forsøgt for mere end et år siden. Der er en større andel, der har forsøgt at stoppe med at bruge e-cigaretter for mere end et år siden, blandt dem, der bruger e-cigaretter dagligt (11,3 %), sammenlignet med dem, der bruger e-cigaretter lejlighedsvist (4,5 %). Der er ikke forskel mellem aldersgrupperne i andelen, der har forsøgt at stoppe med at bruge e-cigaretter i løbet af de seneste 12 måneder, men en større andel respondenter blandt de 25-29-årige har forsøgt at stoppe for mere end et år siden (10,3 %) sammenlignet med de øvrige aldersgrupper (6,2 % blandt de 15-17-årige og 5,3 % blandt de 18-24-årige). Endvidere er der en større andel blandt kvinder (20,7 %) end blandt mænd (15,7 %), som har forsøgt at stoppe inden for de seneste 12 måneder.

Tabel 6.4.2. Forsøg på at stoppe med at bruge e-cigaretter (2022), opdelt på køn, aldersgrupper samt dagligt og lejlighedsvist forbrug

	Total % (n)	Bruger dagligt % (n)	Bruger lejlighedsvist % (n)	Mænd % (n)	Kvinder % (n)	15-17 år % (n)	18-24 år % (n)	25-29 år % (n)
Ja, i løbet af de seneste 12 måneder	18,5 (84)	17,5 (27)	19,1 (57)	15,7 (23)	20,7 (61)	18,1 (23)	18,5 (42)	18,9 (19)
Ja, for mere end 1 år siden	6,9 (28)	11,3 (16)	4,5 (12)	9,2 (13)	5,1 (15)	6,2 (7)	5,3 (12)	10,3 (9)
Nej, aldrig	64,1 (285)	68,8 (101)	61,7 (184)	63,6 (97)	64,4 (188)	59,7 (71)	67,6 (149)	61,7 (65)
Husker ikke	13,3 (60)	5,0 (8)	17,6 (51)	13,0 (20)	13,5 (40)	20,5 (25)	10,6 (23)	11,6 (12)

I det følgende beskrives udviklingen i andelen, der har forsøgt at stoppe med at bruge e-cigaretter, alene i tekst. Spørgsmålet om forsøg på at stoppe med at bruge e-cigaretter indgik ikke i de to første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Andelen, der har forsøgt at stoppe med e-cigaretter inden for de seneste 12 måneder, er steget fra efteråret 2021 (11,8 %) til efteråret 2022 (18,5 %).

Tabel 6.4.3 viser respondenternes ønske til at stoppe med at bruge e-cigaretter, samt hvornår de eventuelt planlægger at stoppe. Omkring halvdelen (48,5 %) angiver, at de ikke ønsker at stoppe med at bruge e-cigaretter, mens 37,3 % angiver, at de gerne vil stoppe, men ikke har planlagt hvornår. I alt 5,9 % planlægger at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for seks måneder og 8,4 % inden for en måned. Der er en større andel blandt kvinder end blandt mænd, der gerne vil stoppe, men ikke har planlagt hvornår (henholdsvis 39,9 % og 33,9 %). Endvidere er der en større andel blandt de 15-17-årige, der ønsker at stoppe og planlægger at gøre dette inden for en måned (13,5 %), sammenlignet med de 18-24-årige (6,5 %) og de 25-29-årige (7,2 %).

Tabel 6.4.3. Andelen, der gerne vil stoppe med at bruge e-cigaretter (2022), opdelt på køn, aldersgrupper samt dagligt og lejlighedsvist forbrug*

	Total % (n)	Bruger dagligt % (n)	Bruger lejlighedsvist % (n)	Mænd % (n)	Kvinder % (n)	15-17 år % (n)	18-24 år % (n)	25-29 år % (n)
Ja, jeg planlægger at stoppe inden for 1 måned	8,4 (37)	3,4 (5)	11,2 (32)	8,8 (13)	8,1 (24)	13,5 (16)	6,5 (15)	7,2 (6)
Ja, jeg planlægger at stoppe inden for 6 måneder	5,9 (26)	6,6 (10)	5,5 (16)	4,7 (7)	6,8 (19)	n/a	6,3 (14)	7,9 (9)
Ja, men jeg har ikke planlagt hvornår	37,3 (165)	41,8 (61)	34,7 (104)	33,9 (50)	39,9 (115)	38,1 (46)	33,9 (76)	42,2 (43)
Nej	48,5 (211)	48,2 (71)	48,7 (140)	52,6 (80)	45,2 (131)	45,8 (55)	53,3 (113)	42,7 (43)

*Kategorien "Ja, jeg planlægger at stoppe inden for 6 måneder" blandt de 15-17-årige fremgår ikke af tabellen på grund af for få besvarelser.

I det følgende beskrives udviklingen i andelen, der gerne vil stoppe med at bruge e-cigaretter, alene i tekst. Spørgsmålet om ønske til at stoppe ned at bruge e-cigaretter indgik ikke i de to første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Andelen, der ikke ønsker at stoppe, er stort set uændret fra efteråret 2021 (49,9 %) til 2022 (48,5 %). Der er en lidt større andel i 2022, der planlægger at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for en måned (8,4 %), sammenlignet med efteråret 2021 (5,2 %).

7 Røgfrie tobaks- og nikotinprodukter

I dette kapitel beskrives brugen af røgfrie tobaks- og nikotinprodukter (herefter benævnt 'røgfrie nikotinprodukter'). Røgfrie nikotinprodukter bruges som en fællesbetegnelse for snus, tyggetobak og nikotinposer. De tre produkter ligner hinanden og kan let forveksles. Desuden bruger unge selv ofte betegnelsen 'snus', uanset hvilket af de tre produkter der reelt set er tale om. Det er ikke lovligt at sælge snus i Danmark, men da det imidlertid stadig bruges, er dette inkluderet i undersøgelsen på samme vilkår som de øvrige røgfrie nikotinprodukter. Tyggetobak og nikotinposer kan lovligt sælges til personer over 18 år i Danmark. For yderligere information om røgfrie nikotinprodukter henvises til rapporten *Brug af røgfrie nikotinprodukter blandt unge. SRØG – en undersøgelse af forbrug af snus, tyggetobak og nikotinposer, efterår 2022* udgivet i februar 2023 (10).

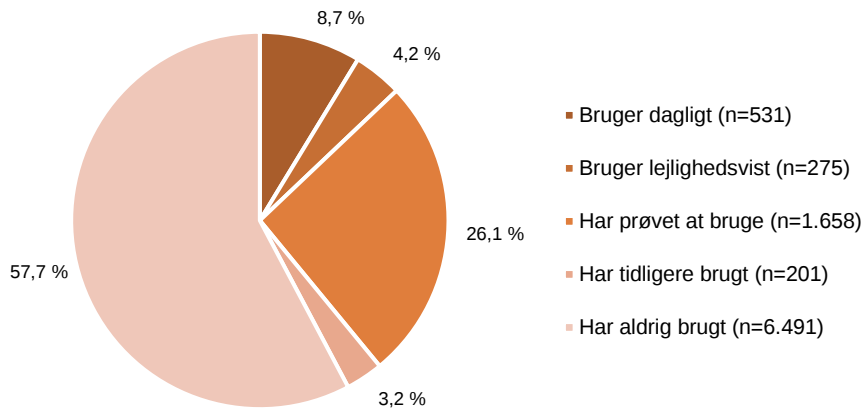
Dette kapitel indledes med en beskrivelse af det samlede forbrug af røgfrie nikotinprodukter, herunder forbruget opdelt på køn og aldersgrupper. Dernæst præsenteres, hvilke smagsvarianter respondenterne oftest bruger. Endeligt beskrives respondenternes overvejelser og ønske om at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter samt deres forsøg på dette.

7.1 Forbrug af røgfrie nikotinprodukter

Figur 7.1.1 viser andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter. Her ses det, at 8,7 % bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt, 4,2 % bruger det lejlighedsvist, mens 26,1 % har prøvet det. Desuden har 3,2 % tidligere brugt det, mens 57,7 % aldrig har brugt røgfrie nikotinprodukter.

Figur 7.1.1. Røgfrie nikotinprodukter (2022)

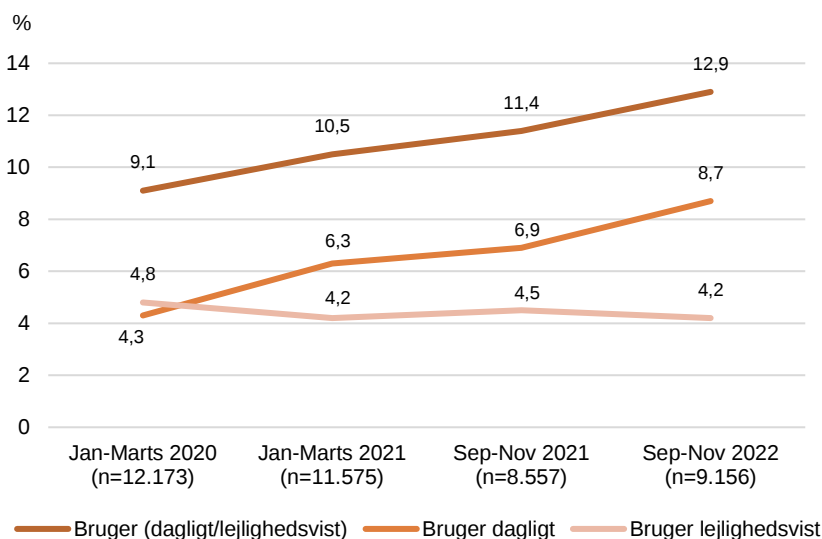
(n) angiver antallet af respondenter i den pågældende gruppe, mens % angiver andelen, der henholdsvis bruger dagligt, bruger lejlighedsvist, tidligere har brugt, har prøvet at bruge eller aldrig har brugt røgfrie nikotinprodukter.

Figur 7.1.2 viser udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter. I denne periode er andelen, der dagligt eller lejlighedsvist bruger røgfrie nikotinprodukter, steget fra 9,1 % i 2020 til 12,9 % i 2022. Stigningen kan alene tilskrives en stigning i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt. I 2020 angav 4,3 % at bruge røgfrie nikotinprodukter dagligt, mens 8,7 % angav tilsvarende i 2022. Der er således sket en fordobling i perioden i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt. Andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter lejlighedsvist, er stort set uændret over perioden (4,8 % i 2020 og 4,2 % i 2022).

Figur 7.1.2. Røgfrie nikotinprodukter (2020-2022)

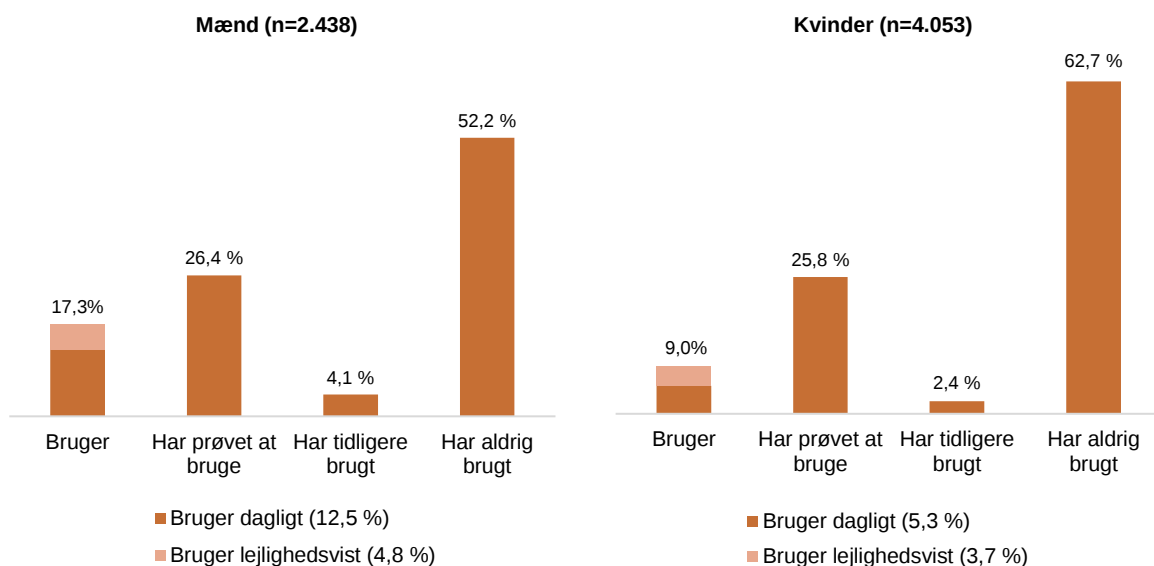
(n) angiver antallet af respondenter, mens % angiver andelen, der henholdsvis bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt og lejlighedsvist, samt den samlede andel, der bruger røgfrie nikotinprodukter (dagligt/lejlighedsvist).

I figur 7.1.3 ses andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, opdelt på køn. Brugen af røgfrie nikotinprodukter er forskelligt mellem mænd og kvinder. Andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt eller lejlighedsvist, er dobbelt så stor blandt mænd som blandt kvinder (henholdsvis 17,3 % og 9,0 %). Særligt adskiller mænd og kvinder sig i forhold til andelen, der dagligt bruger røgfrie nikotinprodukter, hvor 12,5 % af mændene angiver dette, mens 3,7 % af kvinderne angiver tilsvarende. Der ses ikke de samme kønsforskelle i forhold til andelen, der lejlighedsvist bruger røgfrie nikotinprodukter (4,8 % blandt mænd og 3,7 % blandt kvinder). En lidt større andel af mændene end kvinderne har tidligere brugt røgfrie nikotinprodukter (4,1 % blandt mænd og 2,4 % blandt kvinder).

Figur 7.1.3. Røgfrie nikotinprodukter (2022), opdelt på køn

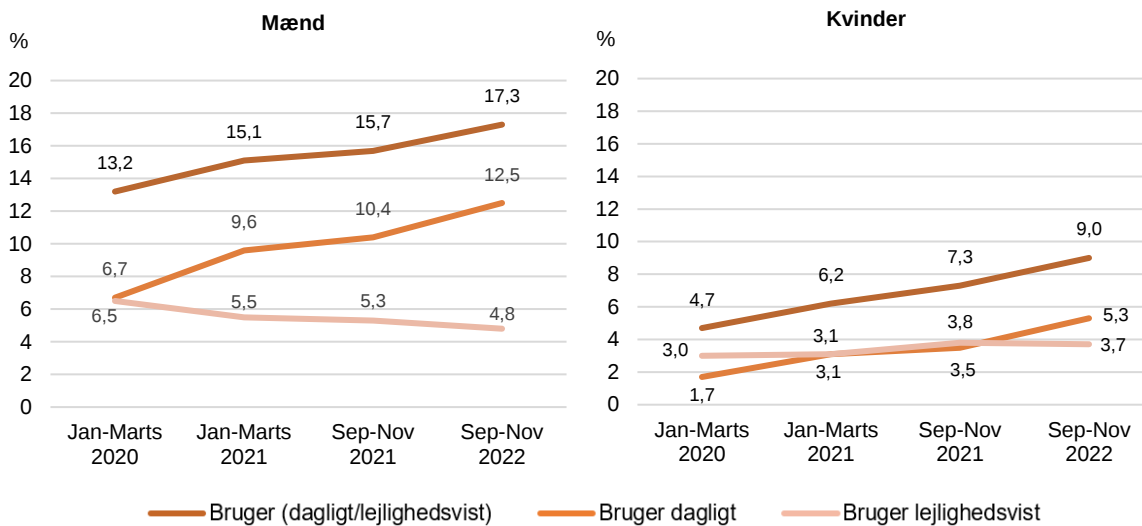
(n) angiver antallet af respondenter opdelt på køn, mens % angiver andelen, der henholdsvis bruger, tidligere har brugt, har prøvet at bruge eller aldrig har brugt røgfrie nikotinprodukter. Andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, er opdelt på respondenter, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt og lejlighedsvist. Procentandelen for hver gruppe er angivet neden for figuren.

Figur 7.1.4 illustrerer udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, opdelt på køn. Af figuren fremgår det, at der i perioden for begge køn er sket en stigning i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt eller lejlighedsvist. I 2020 angav henholdsvis 13,2 % af mændene og 4,7 % af kvinderne, at de enten dagligt eller lejlighedsvist brugte røgfrie nikotinprodukter, mens 17,3 % af mændene og 9,0 % af kvinderne angav tilsvarende i 2022. Denne stigning fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, skyldes for begge køn alene en stigning i andelen, der dagligt bruger røgfrie nikotinprodukter. Således er andelen, der angav at bruge røgfrie nikotinprodukter dagligt blandt mænd, steget fra 6,7 % i 2020 til 12,5 % i 2022. Tilsvarende mønster ses for kvinder, hvor andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter

dagligt, er steget fra 1,7 % i 2020 til 5,3 % i 2022. For både mænd og kvinder har udviklingen i det lejlighedsvis forbrug overordnet set været stabil i perioden fra 2020 til 2022.

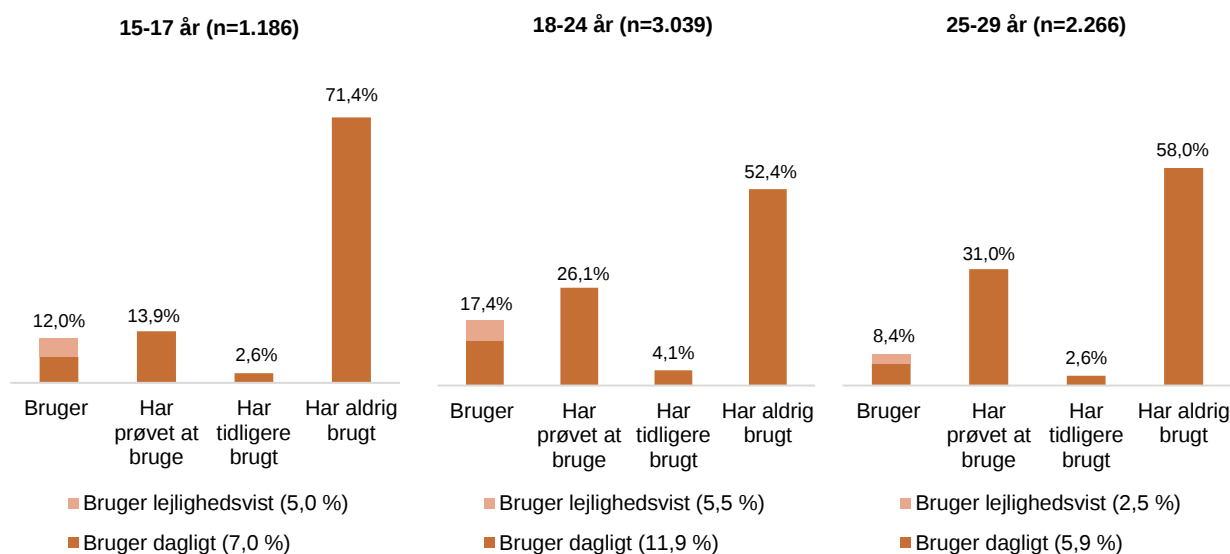
Figur 7.1.4. Røgfrie nikotinprodukter (2020-2022), opdelt på køn

Af figur 7.1.5 fremgår andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, opdelt på aldersgrupper. Her ses det, at blandt de 18-24-årige er andelen, der dagligt eller lejlighedsvist bruger røgfrie nikotinprodukter (17,4 %), større end blandt de 15-17-årige (12,0 %) og 25-29-årige (8,4 %). Endvidere fremgår det, at andelen, der har prøvet at bruge røgfrie nikotinprodukter, stiger med alderen. Således har 31,0 % prøvet at bruge røgfrie nikotinprodukter blandt de 25-29-årige, mens 13,9 % blandt de 15-17-årige og 26,1 % blandt de 18-24-årige har prøvet at bruge det. For alle aldersgrupper er andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt, større end andelen, der bruger det lejlighedsvist. Der er en større andel i de to yngste aldersgrupper, der bruger røgfrie nikotinprodukter lejlighedsvist (5,0 % blandt de 15-17-årige og 5,5 % blandt de 18-24-årige), sammenlignet med de 25-29-årige (2,5 %).

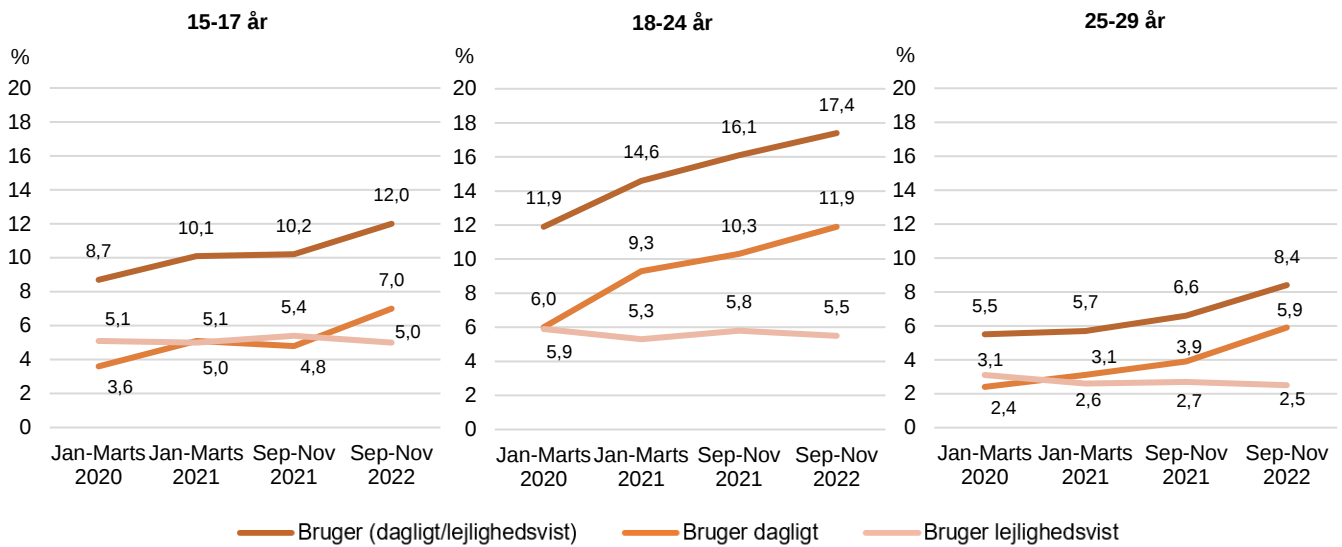
Figur 7.1.5. Røgfrie nikotinprodukter (2022), opdelt på aldersgrupper

(n) angiver antallet af respondenter opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der henholdsvis bruger, tidligere har brugt, har prøvet at bruge eller aldrig har brugt røgfrie nikotinprodukter. Andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, er opdelt på respondenter, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt og lejlighedsvist. Procentandelen for hver gruppe er angivet neden for figuren.

Figur 7.1.6 viser udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, opdelt på aldersgrupper. På tværs af aldersgrupperne er andelen, der dagligt eller lejlighedsvist bruger røgfrie nikotinprodukter, steget fra 2020 til 2022. Blandt 15-17-årige angav 8,7 % at bruge røgfrie nikotinprodukter i 2020, mens 12,0 % angiver tilsvarende i 2022. Blandt 18-24-årige er andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt eller lejlighedsvist, steget fra 11,9 % i 2020 til 17,4 % i 2022. Blandt de 25-29-årige er stigningen mindre udtalt (5,5 % i 2020 til 8,4 % i 2022). På tværs af aldersgrupper ses det, at stigningen i andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, alene kan tilskrives, at en større andel angiver at bruge røgfrie nikotinprodukter dagligt. For eksempel angav 6,0 % blandt de 18-24-årige at bruge røgfrie nikotinprodukter dagligt i 2020, hvilket steg til 11,9 % i 2022. For alle aldersgrupper er det andelen, der lejlighedsvist bruger røgfrie nikotinprodukter, overordnet set uændret i perioden.

Figur 7.1.6. Røgfrie nikotinprodukter (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

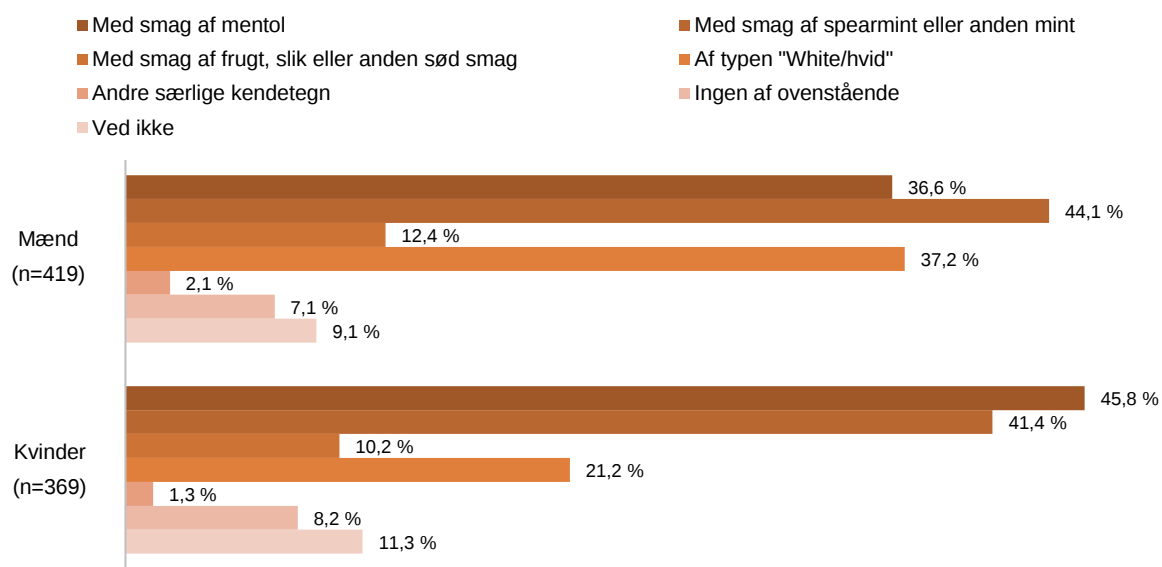

7.2 Smage i røgfrie nikotinprodukter

Figur 7.2.1 viser, hvilke smage og øvrige kendetegn, der er ved de røgfrie nikotinprodukter, som bruges af respondenterne, opdelt på alder. For begge køn ses det, at de mest populære smage er spearmint eller anden mint samt mentol. Blandt mænd angiver 44,1 %, at de bruger røgfrie nikotinprodukter med smag af spearmint eller anden mint, mens 36,6 % bruger produkter med smag af mentol. Røgfrie nikotinprodukter af typen "White/hvid" er ligeledes hyppigt brugt blandt mændene (37,2 %). Blandt kvinderne bruger 45,8 % røgfrie nikotinprodukter med smag af mentol, 41,4 % bruger smag af spearmint eller anden mint (41,4 %), mens 21,2 % bruger røgfrie nikotinprodukter af typen "White/hvid".

Figur 7.2.1. Kendetegn og smag i røgfrie nikotinprodukter (2022), opdelt på køn*

(n) angiver antallet af respondenter, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt og lejlighedsvist, opdelt på køn, mens % angiver andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter med særlige kendetegn.

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

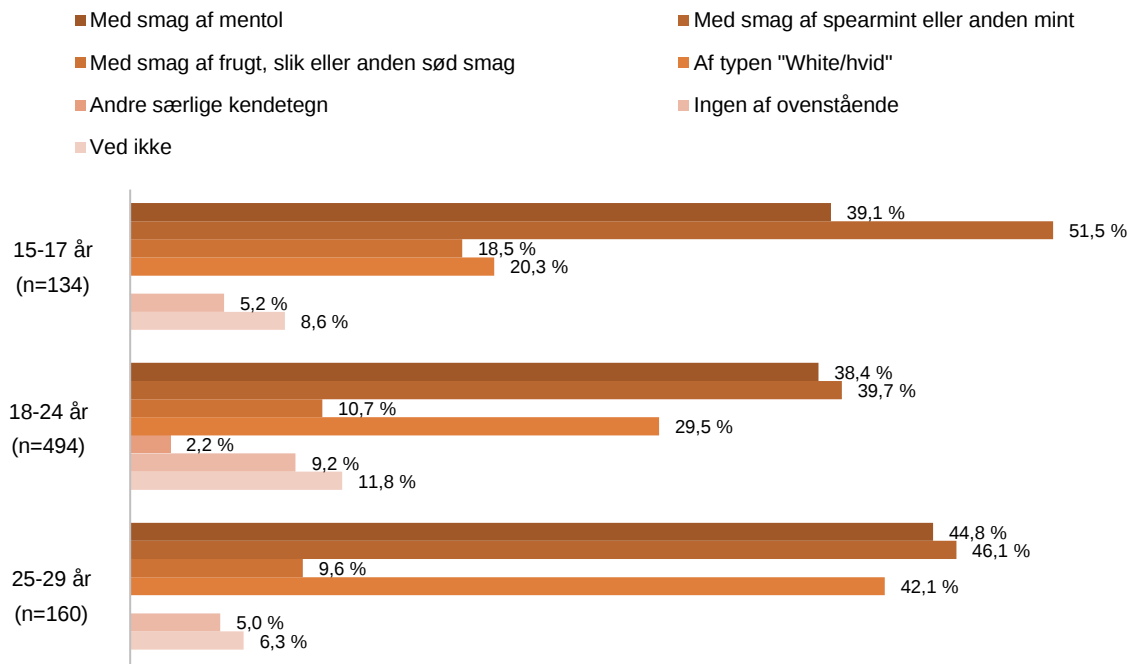
I det følgende beskrives udviklingen fra 2020 til 2022 i kendetegn ved og smage i røgfrie nikotinprodukter, opdelt på køn, alene i tekst. For begge køn er der i perioden sket et fald i andelen, der angiver at bruge røgfrie nikotinprodukter af typen "White/hvid". I 2020 angav 62,9 % blandt mænd og 52,3 % blandt kvinder, at de bruger røgfrie nikotinprodukter af typen "White/hvid", mens henholdsvis 37,2 % og 21,2 % angav tilsvarende i 2022. Andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter med smag af frugt, slik eller andet sødt, er uændret i perioden for begge køn. Andelen, der angiver at bruge røgfrie nikotinprodukter med smag af mentol, er derimod faldet blandt både mænd og kvinder fra 2020 (47,5 % blandt mænd og 65,9 % blandt kvinder) til 2022 (36,6 % blandt mænd og 45,8 % blandt kvinder). Dette skal dog ses i lyset af, at der i dette års undersøgelse er tilføjet "spearmint eller anden mint" som en ny svarkategori i spørgsmålet om smag, hvilket en stor andel af respondenterne angiver at bruge (44,1 % blandt mænd og 41,4 % blandt kvinder).

Af figur 7.2.2 fremgår kendetegn ved og smage i røgfrie nikotinprodukter, opdelt på aldersgrupper. I alle aldersgrupper bruger en større andel røgfrie nikotinprodukter med smag af spearmint eller anden mint samt mentolsmag, sammenlignet med de øvrige kendetegn og smage. For eksempel bruger lidt over halvdelen (51,5 %) i den yngste aldersgruppe røgfrie nikotinprodukter med smag af spearmint eller anden mint. Ligeledes bruges røgfrie nikotinprodukter af typen "White/hvid" hyppigt. Dette gælder særligt i den ældste aldersgruppe, hvor 42,1 % angiver at bruge denne type. Til

sammenligning bruger 20,3 % af de 15-17-årige og 29,5 % af de 18-24-årige røgfrie nikotinprodukter af typen "White/hvid". Der er ikke de store forskelle på tværs af aldersgrupperne i andelen der bruger røgfrie nikotinprodukter med smag af mentol (39,1 % blandt de 15-17-årige, 38,4 % blandt de 18-24-årige og 44,8 % blandt de 25-29-årige).

Figur 7.2.2. Kendetegn og smag i røgfrie nikotinprodukter (2022), opdelt på aldersgrupper* **

(n) angiver antallet af respondenter, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt og lejlighedsvist, opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter med særlige kendetegn.

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

**Kategorien "Andre særlige kendetegn" blandt 15-17-årige og 25-29-årige fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

I det følgende beskrives udviklingen fra 2020 til 2022 i kendetegn og smag i røgfrie nikotinprodukter, opdelt på aldersgrupper, alene i tekst. Andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter med smag af mentol, er faldet på tværs af aldersgrupperne i perioden. Dette fald skal dog tolkes med forsigtighed, da en relativt stor andel angiver at bruge spearmint eller anden mintsma, hvilket er en ny svarkategori i dette års undersøgelse. Andelen der bruger nikotinprodukter af typen "White/hvid" er faldet i perioden, hvilket særligt er tilfældet blandt den yngste aldersgruppe. I 2020 angav 60,2 % blandt 15-17-årige at bruge røgfrie nikotinprodukter af typen "White/hvid", 50,9 % blandt de 18-24-årige og 53,6 % blandt de 25-29-årige. I 2022 angiver henholdsvis 20,3 %, 29,5 % og 42,1 % tilsvarende. Overordnet set er andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter med smag af frugt, slik eller andet sødt, uændret i perioden.

7.3 Stopforsøg, ønsker og overvejelser om at stoppe

Dette afsnit beskriver respondenternes overvejelser og ønsker om at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter blandt dem, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt eller lejlighedsvist.

Desuden beskrives respondenternes forsøg på at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter.

Tabel 7.3.1 viser respondenternes overvejelser om at stoppe med at bruge af røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned, opdelt på køn og alder samt dagligt og lejlighedsvist forbrug. Samlet set angiver 71,1 %, at de inden for den seneste måned har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter, mens 22,9 % ikke har overvejet dette. En større andel respondenter, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt, har overvejet at stoppe (78,1 %) sammenlignet med dem, der bruger røgfrie nikotinprodukter lejlighedsvist (57,2 %). På tværs af både køn og aldersgrupper ses der ingen store forskelle i respondenternes overvejelser om at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned.

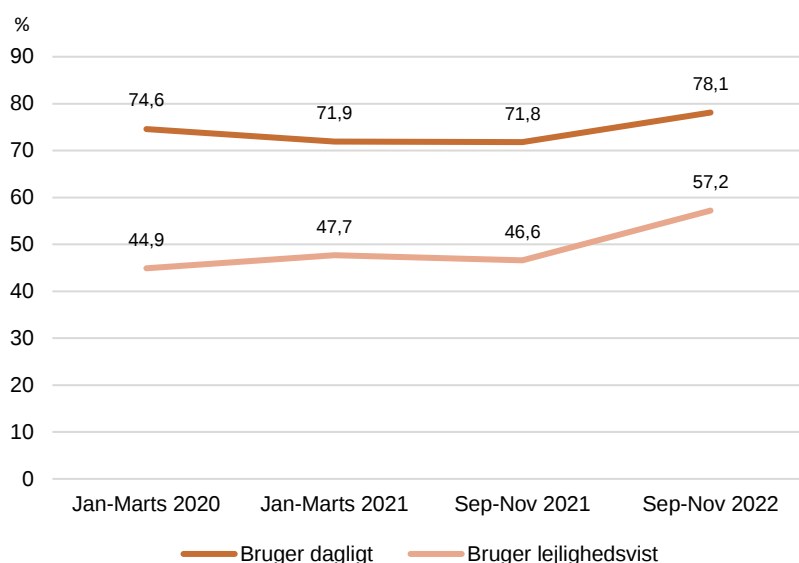
Tabel 7.3.1. Overvejelser om at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned (2022), opdelt på køn og aldersgrupper samt dagligt og lejlighedsvist forbrug

	Total	Bruger dagligt	Bruger lejlighedsvist	Mænd	Kvinder	15-17 år	18-24 år	25-29 år
	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)
Har overvejet	71,1 (566)	78,1 (413)	57,2 (153)	71,7 (304)	70,0 (262)	68,5 (93)	71,2 (355)	72,2 (118)
Har ikke overvejet	22,9 (183)	18,9 (96)	31,0 (86)	22,7 (95)	23,4 (88)	20,6 (28)	23,0 (117)	24,1 (38)
Ved ikke	6,0 (50)	3,0 (16)	11,9 (33)	5,7 (25)	6,6 (25)	10,9 (14)	5,8 (30)	3,7 (6)

I det følgende beskrives udviklingen fra 2020 til 2022 i overvejelser om at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned, alene i tekst. Fra 2020 til 2022 er der sket en stigning i andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned, fra 58,9 % i 2020 til 71,1 % i 2022.

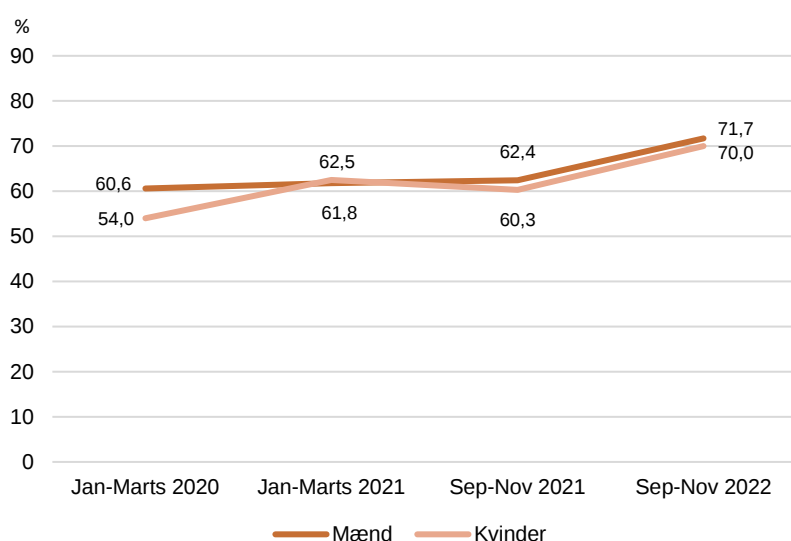
Af figur 7.3.1 fremgår udviklingen i andelen, der har overvejelser om at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter, opdelt på dagligt og lejlighedsvist forbrug. Blandt respondenter, der bruger røgfrie nikotinprodukter lejlighedsvist, er der sket en stigning i andelen, der har overvejet at stoppe inden for den seneste måned, fra 44,9 % i 2020 og 57,2 % i 2022. Blandt dem, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt, ses en mindre stigning i samme periode (74,6 % i 2020 til 78,1 % i 2022).

Figur 7.3.1. Andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned (2020-2022), opdelt på dagligt og lejlighedsvist forbrug

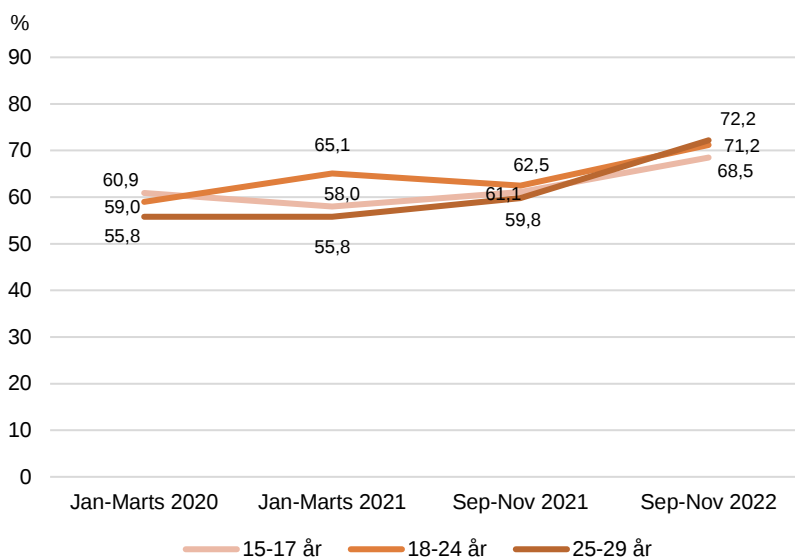
Figur 7.3.2 viser udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned, opdelt på køn. Blandt både mænd og kvinder er der i perioden sket en stigning i andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter. I 2020 angav henholdsvis 60,6 % blandt mænd og 54,0 % blandt kvinder, at de overvejede at stoppe, mens 71,7 % blandt mænd og 70,0 % blandt kvinder angav tilsvarende i 2022.

Figur 7.3.2. Andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned (2020-2022), opdelt på køn

I figur 7.3.3 ses udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned, opdelt på alder. På tværs af aldersgrupperne ses en stigning i andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter. Udviklingen i perioden har overordnet set været ens for alle aldersgrupper. I 2020 angav 60,9 % af de 15-17-årige, 59,0 % af de 18-24-årige og 55,8 % af de 25-29-årige, at de har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned, mens henholdsvis 72,2 %, 71,2 % og 68,5 % angav tilsvarende i 2022.

Figur 7.3.3. Andelen, der har overvejet at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for den seneste måned (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

Af tabel 7.3.2 fremgår respondenternes forsøg på at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter, opdelt på køn og aldersgrupper samt dagligt og lejlighedsvist forbrug. Lige knap halvdelen af respondenterne har i løbet af de seneste 12 måneder forsøgt at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter (47,7 %), mens hver femte angiver at have forsøgt at stoppe for mere end et år siden (20,1 %). Opdelt på om respondenterne bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt eller lejlighedsvist ses det, at det i højere grad er respondenter, der dagligt bruger røgfrie nikotinprodukter, som har forsøgt at stoppe. Således angiver 53,6 % af dem, der bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt, at de har forsøgt at stoppe inden for de seneste 12 måneder, mens 24,3 % har forsøgt at stoppe for mere end et år siden. Blandt respondenter, der bruger røgfrie nikotinprodukter lejlighedsvist, angiver henholdsvis 35,5 % og 11,4 % tilsvarende. En større andel blandt mænd end blandt kvinder har forsøgt at stoppe for mere end et år siden (henholdsvis 23,6 % 13,9 %). Omvendt angiver en større andel af kvinderne (37,7 %), at de aldrig har forsøgt at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter, sammenlignet med mændene (25,1 %). På tværs af

aldersgrupper ses det, at en større andel i de to yngste aldersgrupper har forsøgt at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter i løbet af de seneste 12 måneder (49,8 % blandt de 15-17-årige og 50,5 % blandt de 18-24-årige) sammenlignet med den ældste aldersgruppe (40,2 %). Derimod er der en større andel i den ældste aldersgruppe, der har forsøgt at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter for mere end et år siden (31,0 %), sammenlignet med de to yngste grupper (13,4 % blandt de 15-17-årige og 17,1 % blandt de 18-24-årige).

Tabel 7.3.2. Forsøg på at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter (2022), opdelt på køn og aldersgrupper samt dagligt og lejlighedsvist forbrug*

	Total	Bruger dagligt	Bruger lejlighedsvist	Mænd	Kvinder	15-17 år	18-24 år	25-29 år
	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)
Ja, i løbet af de seneste 12 måneder	47,7 (375)	53,6 (284)	35,5 (91)	48,2 (205)	46,9 (170)	49,8 (65)	50,5 (247)	40,2 (63)
Ja, for mere end 1 år siden	20,1 (145)	24,3 (118)	11,4 (27)	23,6 (95)	13,9 (50)	13,4 (18)	17,1 (81)	31,0 (46)
Nej, aldrig	29,4 (240)	21,4 (112)	46,3 (128)	25,1 (106)	37,3 (134)	31,9 (43)	29,4 (149)	28,1 (48)
Husker ikke	6,9 (54)	5,6 (29)	9,7 (25)	7,4 (32)	6,0 (22)	9,6 (12)	7,2 (35)	4,8 (7)

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

Spørgsmålet om forsøg på at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter indgik ikke i de tre første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen fra 2020 til 2022 ikke kan beskrives.

Tabel 7.3.3 viser andelen, der ønsker at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter, og i så fald, hvorvidt dette er planlagt. Samlet set angiver 69,8 % af respondenterne, der bruger røgfrie nikotinprodukter, at de har et ønske om at stoppe, men langt størstedelen har imidlertid ikke planlagt, hvornår dette skal ske (56,5 %). Der er en lidt større andel blandt kvinder end blandt mænd, der har planlagt at stoppe inden for en måned (henholdsvis 8,0 % og 6,3 %), eller som ønsker at stoppe, men ikke har planlagt hvornår (59,5 % blandt kvinder og 54,2 % blandt mænd). På tværs af aldersgrupper ses ikke de store forskelle. Der er dog en større andel blandt de 25-29-årige, der planlægger at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter inden for seks måneder (9,2 %), sammenlignet med de 15-17-årige (3,1 %) og 18-24-årige (4,8 %).

Tabel 7.3.3. Andelen, der gerne vil stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter (2022), opdelt på køn og aldersgrupper samt dagligt og lejlighedsvist forbrug

	Total	Bruger dagligt	Bruger lejlighedsvist	Mænd	Kvinder	15-17 år	18-24 år	25-29 år
	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)
Ja, jeg planlægger at stoppe inden for 1 måned	7,0 (118)	6,1 (48)	7,8 (70)	6,3 (45)	8,0 (73)	6,5 (16)	6,5 (57)	7,8 (45)
Ja, jeg planlægger at stoppe inden for 6 måneder	6,3 (101)	8,2 (59)	4,7 (42)	6,3 (44)	6,4 (57)	3,1 (7)	4,8 (41)	9,2 (53)
Ja, men jeg har ikke planlagt hvornår	56,5 (940)	65,3 (496)	48,8 (444)	54,2 (398)	59,5 (542)	47,4 (116)	56,7 (477)	59,3 (347)
Nej	30,1 (495)	20,4 (155)	38,7 (340)	33,3 (253)	26,1 (242)	43,0 (101)	32,0 (261)	23,7 (133)

Spørgsmålet om ønske om at stoppe med at bruge røgfrie nikotinprodukter indgik ikke i de tre første målinger af SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen fra 2020 til 2022 ikke kan beskrives.

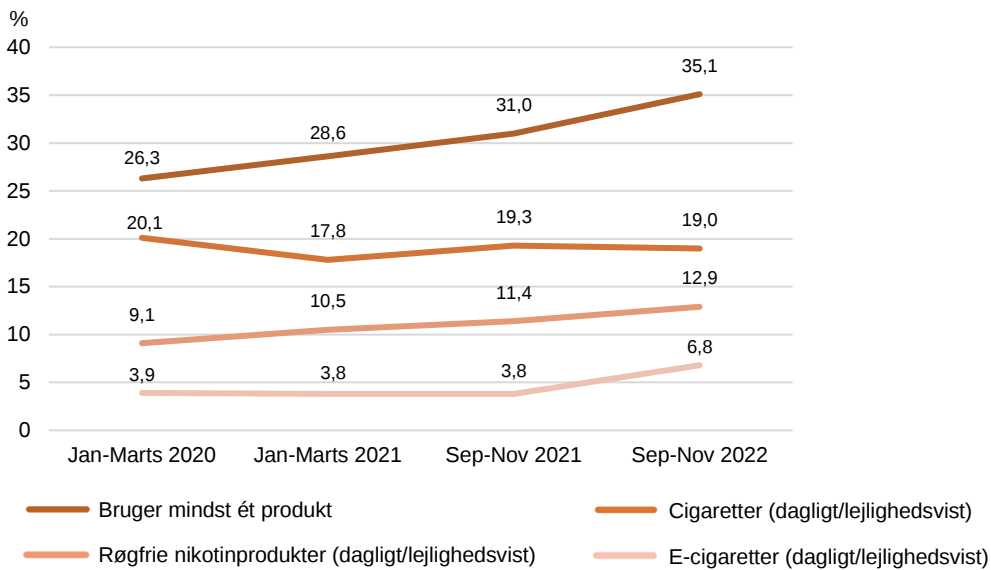
8 Forbrug af ét eller flere tobaks- og nikotinprodukter

Dette kapitel beskriver forbruget af ét eller flere tobaks- og nikotinprodukter. Der indledes med en beskrivelse af andelen af respondenter, der bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt samt andelen, der bruger mere end ét produkt. Herefter følger en beskrivelse af, hvilke produkter der bruges blandt dem, der bruger mere end ét produkt. Der beskrives desuden, hvilket tobaks- og nikotinprodukt respondenterne prøvede først.

8.1 Forbrug af ét eller flere tobaks- og nikotinprodukter

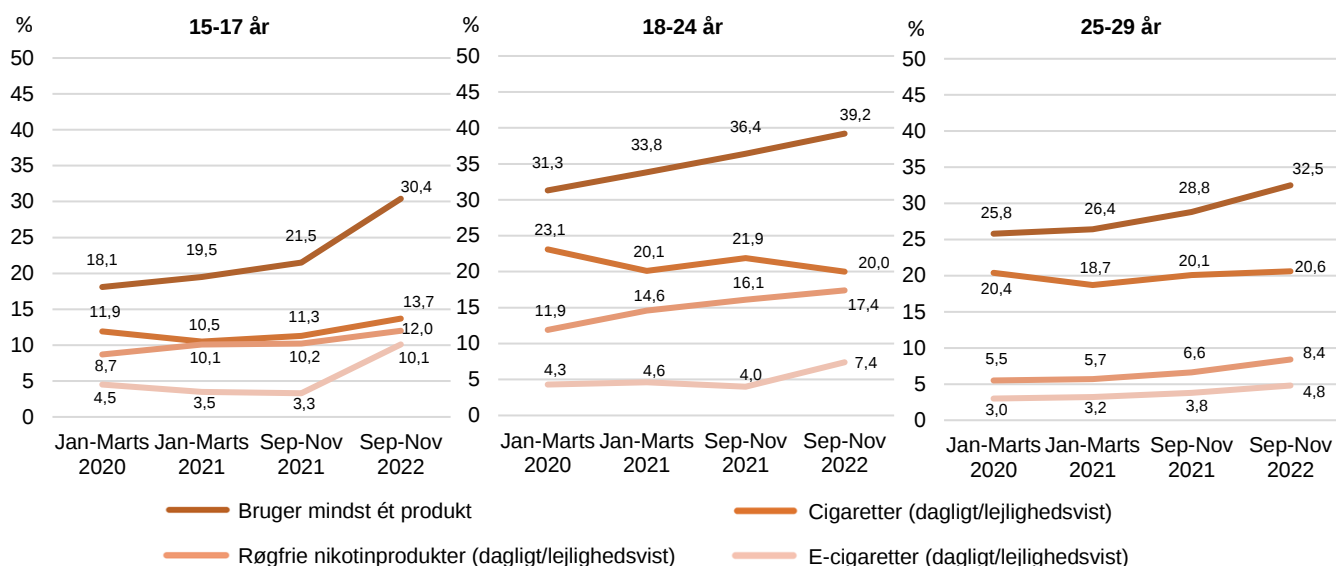
Figur 8.1.1 viser udviklingen i forbruget af cigaretter, e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter. Endvidere er udviklingen i forbruget af mindst ét tobaks- og nikotinprodukt illustreret. I 2020 angav 20,1 %, at de røg cigaretter, mens 19,0 % angiver tilsvarende i 2022. Andelen, der bruger henholdsvis e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter, er steget i perioden. Andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, er steget fra 9,1 % i 2020 til 12,9 % i 2022, mens andelen, der bruger e-cigaretter er steget fra 3,9 % til 6,8 %. Andelen, der bruger mindst ét produkt, er ligeledes steget i perioden fra 26,3 % i 2020 til 35,1 % i 2022.

Figur 8.1.1. Andelen, der bruger henholdsvis mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, cigaretter, e-cigaretter eller røgfrie nikotinprodukter (2020-2022)

Af figur 8.1.2 ses det, at der på tværs af aldersgrupperne er sket en stigning fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt. Blandt de 15-17-årige brugte 18,1 % i 2020 mindst ét produkt, mens denne andel er 30,4 % i 2022. Stigningen kan særligt tilskrives, at en større andel i denne aldersgruppe i 2022 angiver at bruge e-cigaretter (4,5 % i 2020 og 10,1 % i 2022). Blandt de 18-24-årige er andelen, der bruger mindst ét tobaks- eller nikotinprodukt, steget fra 31,1 % i 2020 til 39,2 % i 2022. I denne aldersgruppe er andelen, der ryger cigaretter, faldet over perioden (23,1 % i 2020 til 20,0 % i 2022), mens andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter (11,9 % i 2020 og 17,4 % i 2022), og andelen, der bruger e-cigaretter (4,3 % i 2020 og 7,4 % i 2022), er steget. Blandt 25-29-årige ses det, at 25,8 % brugte mindst ét tobaks- og nikotinprodukt i 2020, mens omkring hver tredje bruger mindst ét produkt i 2022 (32,5 %). I denne aldersgruppe er andelen, der ryger cigaretter, uændret i perioden (20,4 % i 2020 og 20,6 % i 2022), mens andelen, der bruger røgfrie nikotinprodukter, er steget fra 5,5 % i 2020 til 8,4 % i 2022.

Figur 8.1.2. Andelen, der bruger henholdsvis mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, cigaretter, e-cigaretter eller røgfrie nikotinprodukter (2020-2022), opdelt på aldersgrupper

I tabel 8.1.1 er andelen, der bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, samt andelen, der bruger mere end ét produkt, beskrevet. Det fremgår, at der samlet set er 35,1 %, som bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, mens 5,0 % bruger mere end ét produkt. Andelen, der bruger mindst ét tobaks- eller nikotinprodukt, er større blandt mænd (40,0 %) end kvinder (30,4 %) og er større i aldersgruppen 18-24 år (39,2 %) sammenlignet med de to øvrige aldersgrupper.

Tabel 8.1.1. Andelen, der bruger henholdsvis mindst ét tobaks- og nikotinprodukt og mere end ét tobaks- og nikotinprodukt (2022), opdelt på køn og aldersgrupper

Bruger mindst ét produkt						Bruger mere end ét produkt
Total	Mænd	Kvinder	15-17 år	18-24 år	25-29 år	Total
% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)	% (n)
35,1 (2.495)	40,0 (1.132)	30,4 (1.363)	30,4 (407)	39,2 (1.321)	32,5 (761)	5,0 (462)

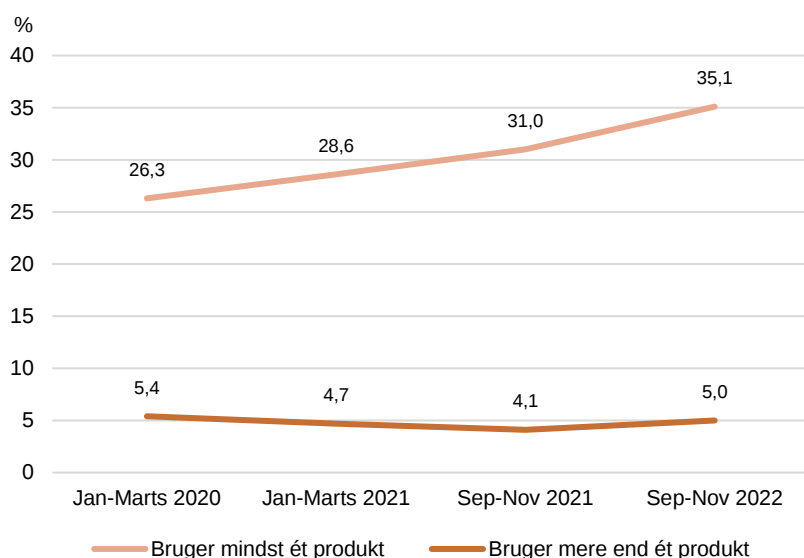
Tabel 8.1.2 viser andelen, der bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, opdelt på aldersgrupper blandt henholdsvis mænd og kvinder. Her ses det, at det særligt er mænd i alderen 18-24 år, der bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt (43,8 %). Tilsvarende andel blandt de 15-17-årige og de 25-29-årige er henholdsvis 31,1 % og 39,3 %. Blandt kvinder ses den største andel ligeledes i blandt de 18-24-årige, hvor over en tredjedel bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt (34,7 %), sammenlignet med henholdsvis 29,6 % blandt de 15-17-årige og 25,8 % blandt de 25-29-årige.

Tabel 8.1.2. Andelen, der bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukter (2022), opdelt på aldersgrupper blandt henholdsvis mænd og kvinder

	Bruger mindst ét produkt	
	%	(n)
Mænd		
15-17 år	31,1	(166)
18-24 år	43,8	(609)
25-29 år	39,3	(357)
Kvinder		
15-17 år	29,6	(241)
18-24 år	34,7	(718)
25-29 år	25,8	(404)

Af figur 8.1.3 fremgår udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger henholdsvis mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, og mere end ét produkt. Det ses, at andelen, der bruger mere end ét produkt i perioden 2020-2022, overordnet set er uændret (5,4 % i 2020 til 5,0 % i 2022). Derimod er andelen, der bruger mindst ét produkt, steget i perioden, fra 26,3 % i 2020 til 35,1 % i 2022.

Figur 8.1.3. Andelen, der bruger mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, og mere end ét tobaks- og nikotinprodukt (2020-2022)

Tabel 8.1.3 viser hvilke produkter, der bruges samtidigt, blandt de respondenter, der bruger mere end ét produkt. I alt bruger 82,7 % af dem, der bruger mere end ét produkt, to produkter samtidigt, mens 17,3 % bruger tre eller flere produkter. Blandt dem, der bruger to produkter samtidigt, er det

hyppigst cigaretter og røgfrie nikotinprodukter (snus, tyggetobak og nikotinposer), der bruges samtidigt (45,1 %), eller cigaretter og e-cigaretter (33,4 %), der bruges samtidigt.

Tabel 8.1.3. Forbrug af flere tobaks- og nikotinprodukter samtidigt (2022)*

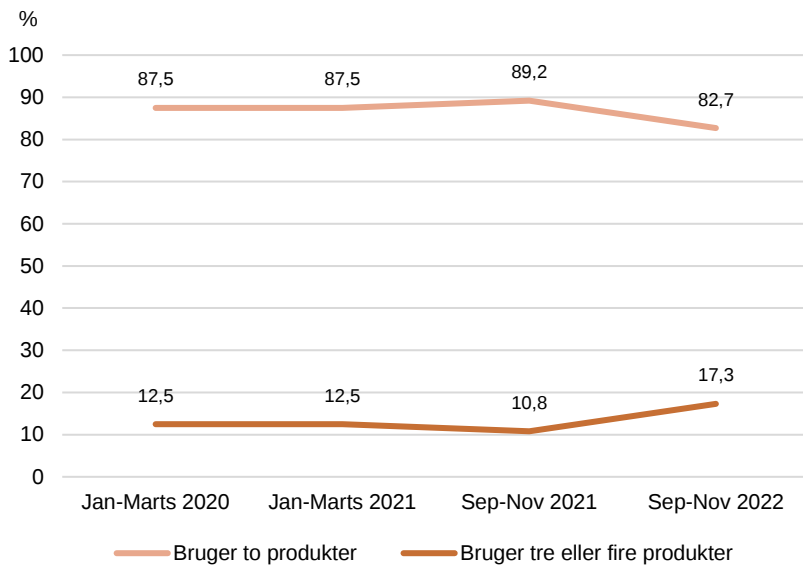
	%	(n)
To produkter	82,7	(381)
Cigaretter		
+ E-cigaretter	33,4	(131)
+ Snus/tyggetobak/nikotinposer	45,1	(163)
+ Opvarmet tobak	2,9	(12)
E-cigaretter		
+ Snus/tyggetobak/nikotinposer	17,6	(71)
+ Opvarmet tobak	n/a	
Snus/tyggetobak/nikotinposer		
+ Opvarmet tobak	n/a	
Tre eller fire produkter	17,3	(81)

*Kategorierne "E-cigaretter +Opvarmet tobak" og "Snus/tyggetobak/nikotinposer +Opvarmet tobak" fremgår ikke af tabellen på grund af for få besvarelser.

I perioden fra 2020 til 2022 er der sket et skift i hvilken typer af produkter, der oftest bruges samtidigt. I 2020 var det 60,3 % af dem, der brugte to produkter, som brugte røgfrie nikotinprodukter og røg cigaretter, hvor det i 2022 er 45,1 %. I 2020 var der 2,6 %, der brugte e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter samtidigt, hvilket er steget til 17,6 % i 2022 (ikke illustreret).

Af figur 8.1.4 fremgår udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der bruger to produkter og tre eller fire produkter samtidigt. Fra 2020 til efteråret 2021 er andelen, der bruger to produkter samtidig overordnet set uændret (87,5 % i 2020 til 89,2 % i efteråret 2021). Det samme ses for andelen, der bruger tre eller fire produkter samtidig (12,5 % i 2020 til 10,8 % i efteråret 2021). Fra efteråret 2021 til 2022 sker der imidlertid et fald i andelen, der bruger to produkter samtidigt, mens andelen, som bruger tre-fire produkter, stiger fra 10,8 % til 17,3 %.

Figur 8.1.4. Andelen, der bruger henholdsvis to produkter og tre eller fire produkter (2020-2022)

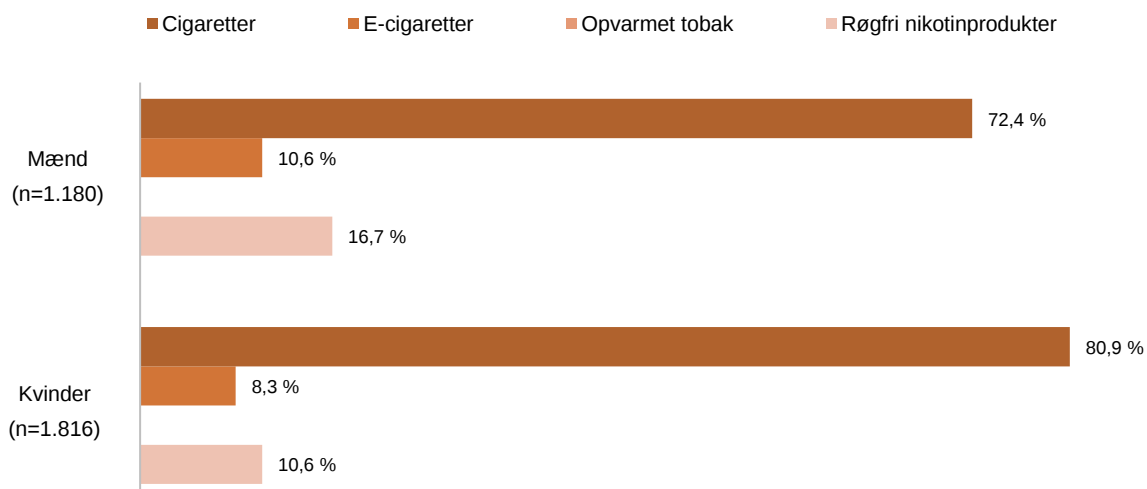

8.2 Produkttype først brugt

Af figur 8.2.1 fremgår, hvilket tobaks- eller nikotinprodukt, respondenterne har prøvet først, blandt dem, der bruger mere end ét produkt, opdelt på køn. Blandt både mænd og kvinder har langt de størstedelen først prøvet cigaretter (72,4 % blandt mænd og 80,9 % blandt kvinder). Der er en større andel blandt mænd end blandt kvinder, der først har prøvet røgfrie nikotinprodukter (henholdsvis 16,7 % og 10,6 %) og e-cigaretter (henholdsvis 10,6 % og 8,3 %).

Figur 8.2.1. Hvilket tobaks- eller nikotinprodukt blev prøvet først (2022), opdelt på køn*

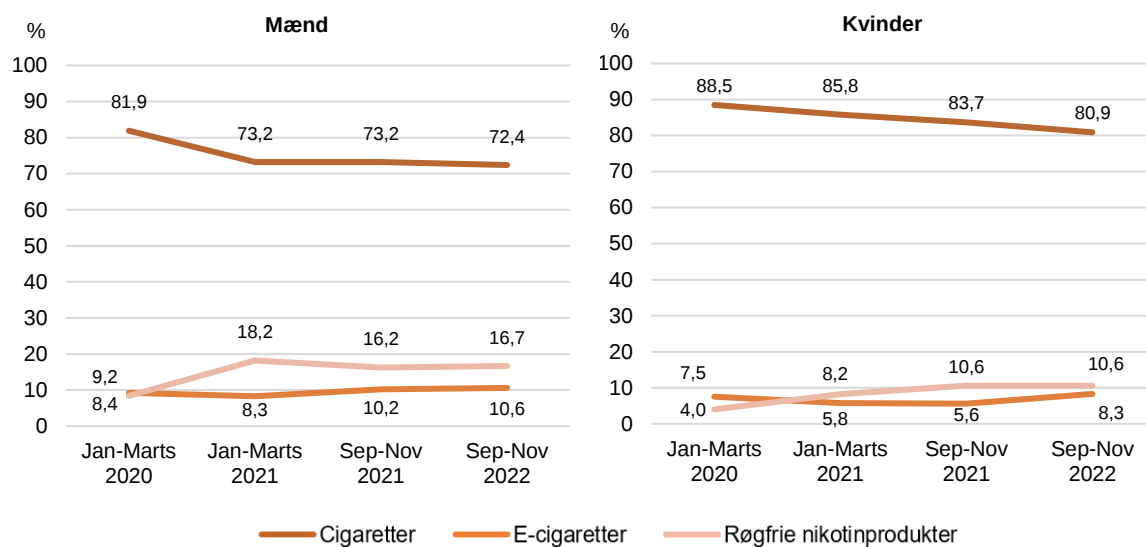
(n) angiver antallet af respondenter, der bruger flere tobaks- eller nikotinprodukter dagligt eller lejlighedsvist, opdelt på køn, mens % angiver andelen, der har prøvet cigaretter, e-cigaretter, opvarmet tobak eller røgfrie nikotinprodukter først.

*Kategorien "Opvarmet tobak" blandt begge køn fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

Figur 8.2.2 viser udviklingen fra 2020 til 2022 i forhold til, hvilket tobaks- eller nikotinprodukt respondenterne har prøvet først, opdelt på køn. For både mænd og kvinder er der sket en udvikling i typen af tobaks- eller nikotinprodukt, de har prøvet først. Blandt mænd er andelen, som først har prøvet cigaretter, faldet fra 81,9 % i 2020 til 72,4 % i 2022, mens en større andel angiver, at de først har prøvet røgfrie nikotinprodukter (8,4 % i 2020 til 16,7 % i 2022). Blandt kvinderne ses ligeledes et fald i andelen, der først har prøvet cigaretter fra 88,5 % i 2020 til 80,9 % i 2022, og en stigning i andelen, der først har prøvet røgfrie nikotinprodukter (fra 4,0 % i 2020 til 10,6 % i 2022).

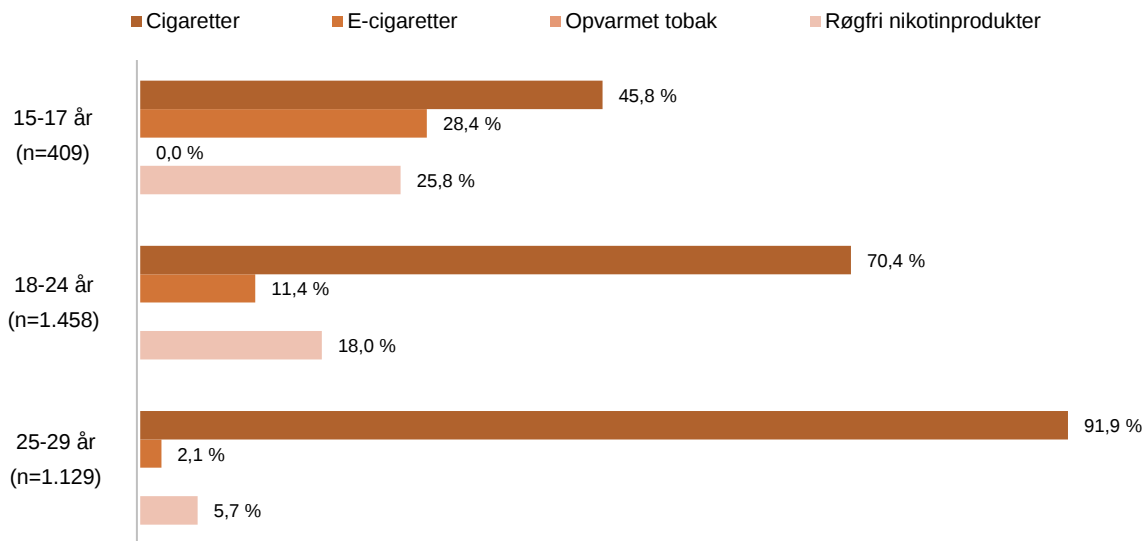
Figur 8.2.2. Tobaks- eller nikotinprodukt prøvet først (2020-2022), opdelt på køn

Figur 8.2.3 viser, hvilket tobaks- eller nikotinprodukt, respondenterne har prøvet først, opdelt på aldersgrupper. Af figuren ses det, at andelen, der først har prøvet cigaretter, stiger med alderen. Således angiver henholdsvis 45,8 % af de 15-17-årige, 70,4 % af de 18-24-årige og 91,9 % af de 25-29-årige, at cigaretter var det første produkt, de prøvede. Omvendt ses det, at den yngste aldersgruppe i højere grad har prøvet andre tobaks- eller nikotinprodukter først, sammenlignet med de ældre aldersgrupper. For eksempel angiver 28,4 % af de 15-17-årige, at de har prøvet e-cigaretter først, mens 2,1 % af de 25-29-årige angiver tilsvarende. Der er ligeledes en større andel blandt de 15-17-årige, der først har prøvet røgfrie nikotinprodukter (25,8 %) sammenlignet med de ældre aldersgrupper (18,0 % blandt de 18-24-årige og 5,7 % blandt de 25-29-årige).

Figur 8.2.3. Tobaks- eller nikotinprodukt prøvet først (2022), opdelt på aldersgrupper*

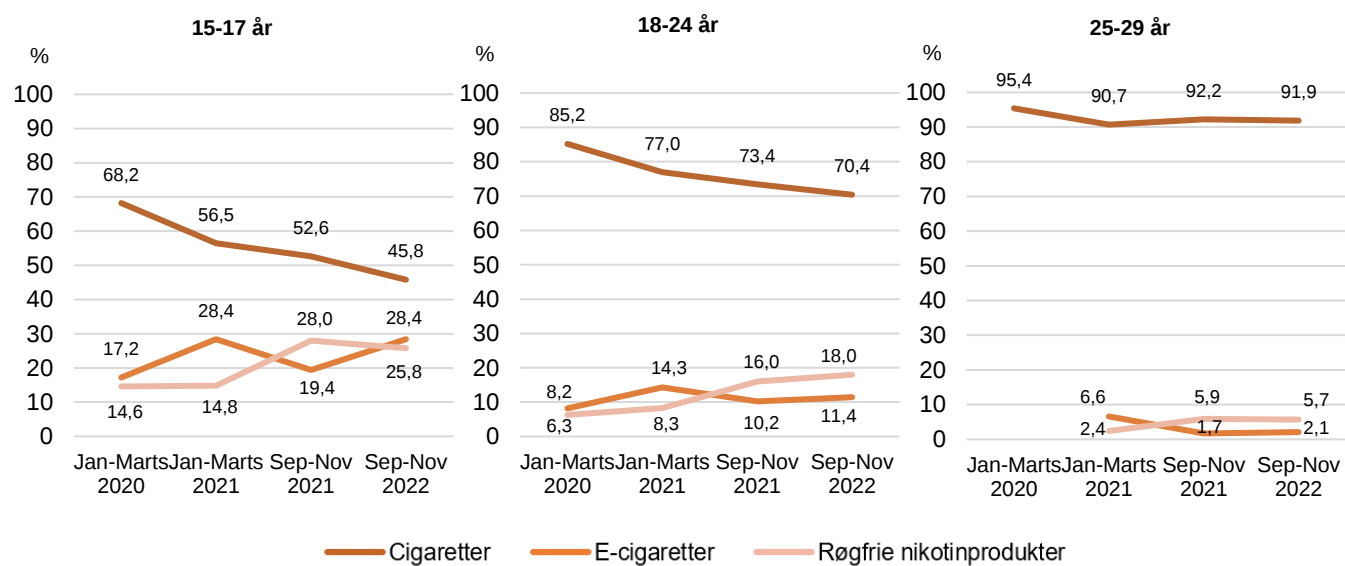
(n) angiver antallet af respondenter, der bruger flere tobaks- eller nikotinprodukter dagligt og lejlighedsvist, opdelt på aldersgruppe, mens % angiver andelen, der har prøvet cigaretter, e-cigaretter, opvarmet tobak eller røgfrie nikotinprodukter først.

*Kategorien "Opvarmet tobak" blandt 18-24-årige og 25-29-årige fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

Af figur 8.2.4 ses udviklingen fra 2020 til 2022 i forhold til, hvilket tobaks- eller nikotinprodukt respondenterne har prøvet først, opdelt på aldersgrupper. Der ses store aldersmæssige forskelle i udviklingen af, hvilken type tobaks- eller nikotinprodukt, respondenterne har prøvet først. Blandt de 15-17-årige ses et fald i andelen, der først har prøvet cigaretter fra 68,2 % i 2020 til 45,8 % i 2022. Samtidig er andelen blandt de 15-17-årige, der først har prøvet e-cigaretter, steget fra 17,2 % i 2020 til 28,4 % i 2022, mens andelen blandt de 15-17-årige, der først har prøvet røgfrie nikotinprodukter, er steget fra 14,6 % til 25,8 % i samme periode. Blandt 18-24-årige ses ligeledes et fald i andelen, som først har prøvet cigaretter fra 85,2 % i 2020 til 70,4 % i 2022, mens der ses en stigning i andelen, der først har prøvet røgfrie nikotinprodukter (6,3 % i 2020 til 18,0 % i 2022) eller e-cigaretter (8,2 % i 2020 til 11,4 % i 2022). Blandt de 25-29-årige er der overordnet set ikke sket ændringer i perioden.

Figur 8.2.4. Tobaks- eller nikotinprodukt prøvet først (2020-2022), opdelt på aldersgrupper*

*Andelen der først har prøvet at bruge e-cigaretter eller først har prøvet at bruge røgfrie nikotinprodukter blandt 25-29-årige i Jan-Marts 2020 fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

9 Synlighed af tobak

Som et led i den nationale handleplan mod børn og unges rygning blev der pr. 1. april 2021 indført udstillingsforbud i Danmark (18). Dette forbud indebærer, at tobaks- og nikotinprodukter ikke må stå synligt fremme i fysiske butikker, i kiosker mv. Dette gælder også online handel. Produkterne må altså kun være synlige for køberne i forbindelse med et reelt køb. Forbuddet indebærer ligeledes, at der ikke må reklameres eller skiltes med tobaks- og nikotinprodukter på udsalgsstederne.

Dette kapitel indeholder en beskrivelse af respondenternes opfattelse af synlighed af de forskellige tobaks- og nikotinprodukter, samt deres eksponering for tobaks- og nikotinprodukter på film, internettet og på sociale medier. Endeligt beskrives respondenternes holdninger til udstillingsforbuddet.

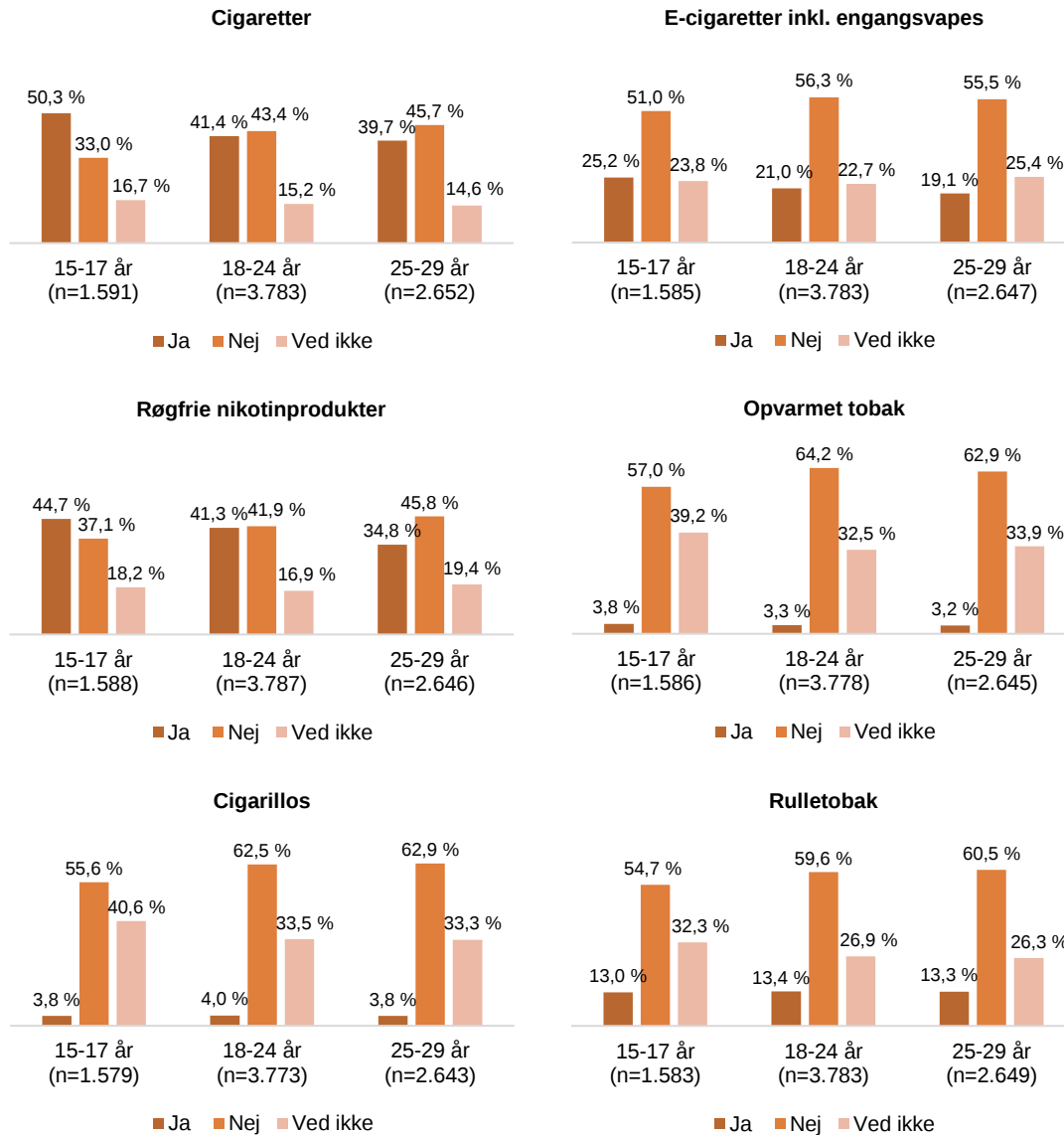
9.1 Synlighed

Overordnet set angiver 56,2 % af respondenterne, at de inden for den seneste måned har set mindst ét tobaks- og nikotinprodukt, inklusive tilbehør, synligt fremme på hylder, i montrere eller ved kassen i butikker.

Figur 9.1.1 viser andelen af respondenterne, der inden for den seneste måned, har set tobaks- og nikotinprodukter stå synligt fremme, opdelt på aldersgrupper. Af figuren ses det, at cigaretter er det produkt, respondenterne oftest ser synligt fremme. Der er en større andel, der angiver dette blandt de 15-17-årige (50,3 %) sammenlignet med de to øvrige aldersgrupper (41,4 % af de 18-24-årige og 39,7 % af de 25-29-årige). Hver fjerde i alderen 15-17 år (25,2 %) angiver at have set e-cigaretter, inklusive engangsvapes, synligt fremme, mens dette angives af ca. hver femte i alderen 18-24 år (21,0 %) og 25-29 år (19,1 %). Røgfrie nikotinprodukter ses synligt fremme blandt 44,7 % af de 15-17-årige, 41,3 % af de 18-24-årige og 34,8 % af de 25-29-årige. En mindre andel, angiver at se opvarmet tobak og cigarillos synligt fremme.

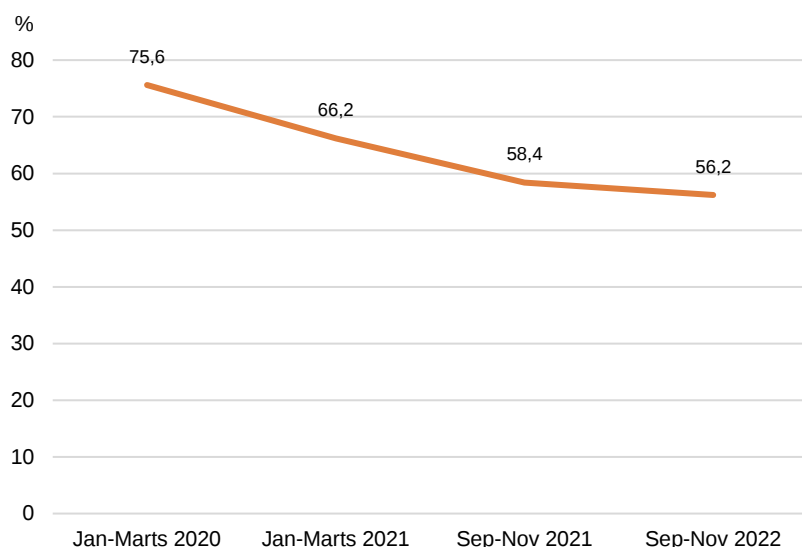
Figur 9.1.1. Synlighed af tobaks- og nikotinprodukter inden for den seneste måned (2022), opdelt på aldersgrupper

(n) angiver antallet af respondenter opdelt på alder, mens % angiver andelen, der har set eller ikke set cigaretter, e-cigaretter, røgfrie nikotinprodukter, opvarmet tobak, cigarillos eller rulletobak synligt fremme på hylder, i montror eller ved kassen i butikker, inden for den seneste måned.

Af figur 9.1.2 ses udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der inden for den seneste måned, har set mindst ét tobaks- og nikotinprodukt synligt fremme. I 2020 havde 75,6 % af respondenterne set mindst ét produkt synligt fremme, mens andelen var 56,2 % i 2022.

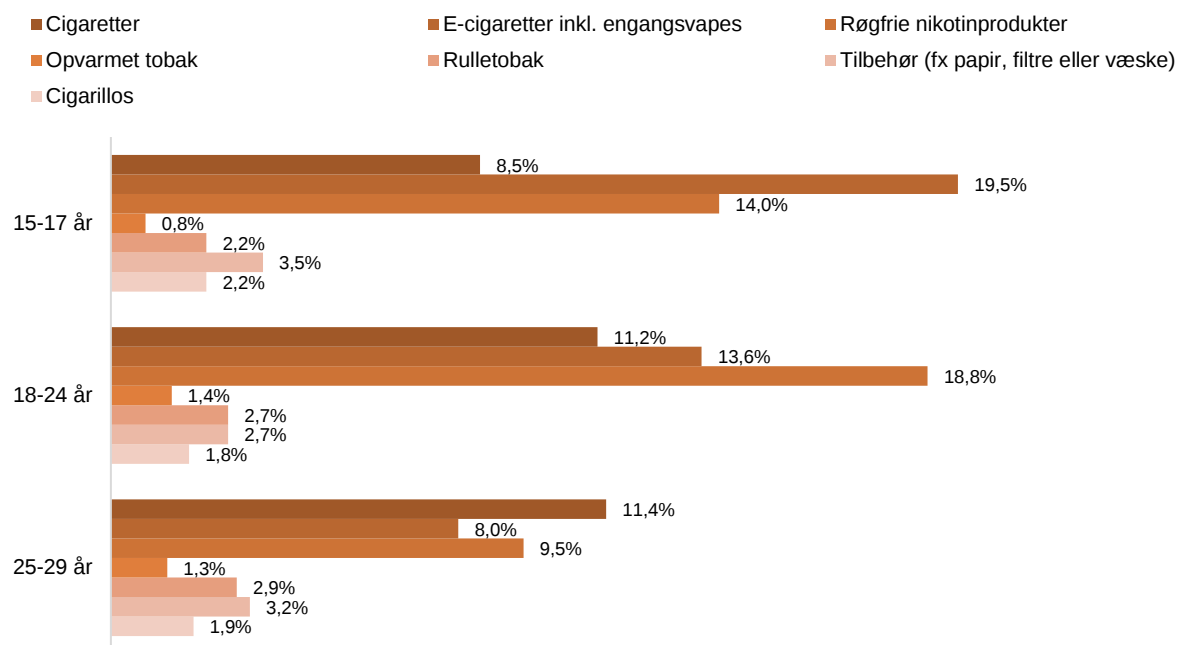
Figur 9.1.2. Andel, der har set mindst ét tobaks- og nikotinprodukt stå synligt fremme inden for den seneste måned (2020-2022)

Figur 9.1.3 viser andelen af respondenter, der ofte eller sommetider, føler sig fristede til at købe forskellige tobaks- og nikotinprodukter, når de ses i en butik, kiosk eller lignende, opdelt på aldersgrupper. Blandt de 15-17-årige angiver omkring hver femte (19,5 %), at de føler sig fristede til at købe e-cigaretter inklusive engangsvapes, når de ses i en butik, kiosk eller lignende. Blandt de 18-24-årige og respondenter i alderen 25-29 år angiver henholdsvis 13,6 % og 8,0 % tilsvarende. Blandt respondenter i alderen 18-24 år angiver 18,8 %, at de føler sig fristede til at købe røgfrie nikotinprodukter, hvis de ser dem, mens en lidt mindre andel blandt 15-17-årige (14,0 %) og 25-29-årige (9,5 %) angiver dette. For cigaretter ses det, at 8,5 % af de 15-17-årige føler sig fristede til at købe cigaretter, hvis de ser produktet i en butik, kiosk eller lignende, mens omkring en tiendedel blandt de 18-24-årige (11,2 %) og blandt de 25-29-årige (11,4 %) føler sig fristede til at købe cigaretter.

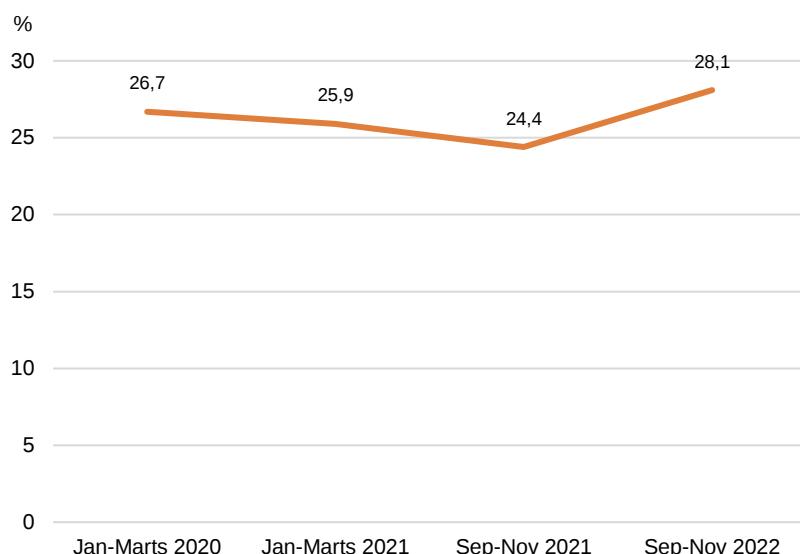
Figur 9.1.3. Fristet til køb af tobaks- og nikotinprodukter, når disse ses i en butik, kiosk eller lignende (2022), opdelt på aldersgrupper

% angiver, hvor stor en andel, der oplever, at de sommetider eller ofte blive fristet til at købe cigaretter, e-cigaretter, røgfrie nikotinprodukter, opvarmet tobak, cigarillos, rulletobak eller tilbehør, hvis produkterne bliver set i en butik, kiosk eller lignende.

Figur 9.1.4 viser udviklingen fra 2020 til 2022 i andelen, der angiver, at de føler sig fristede til at købe et tobaks- og nikotinprodukt. Fra 2020 til 2022 er andelen, der angiver, at de føler sig fristede til at købe, når de ser et tobaks- og nikotinprodukt i en butik, kiosk eller lignende. Det fremgår, at andelen overordnet set er uændret (26,7 % i 2020 og 28,1 % i 2022).

Figur 9.1.4. Andelen, der angiver, at de føler sig fristet til at købe et tobaks- og nikotinprodukt, når disse ses i en butik, kiosk eller lignende (2020-2022)

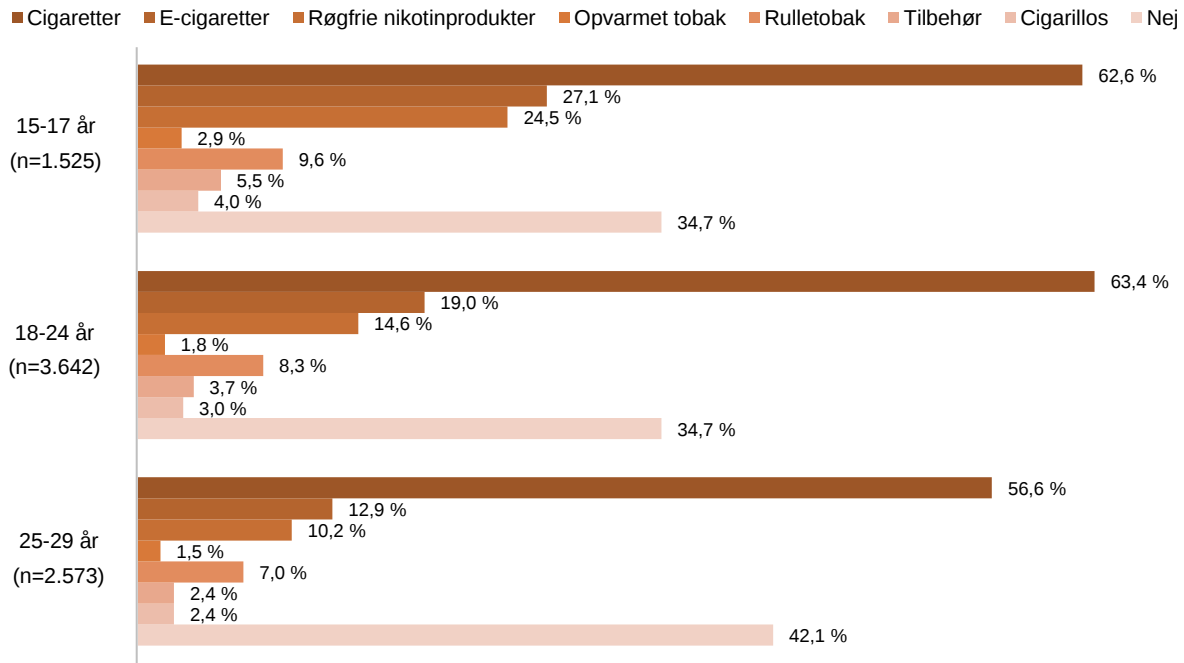
9.2 Eksponering for tobaks- og nikotinprodukter på film, internet eller sociale medier

Unge eksponering for tobaks- og nikotinprodukter på film eller online, for eksempel på sociale medier, er blandt andet forbundet med øget risiko for normalisering af produkterne. Desuden kan det øge unges risiko for at begynde at bruge ét eller flere af de tobaks- og nikotinprodukter, som de eksponeres for.

Samlet set angiver 62,6 % af respondenterne, at de inden for den seneste uge har været eksponeret for et tobaks- og nikotinprodukt på film (ikke illustreret). Af figur 9.2.1 fremgår andelen af respondenter, der inden for den seneste uge har set forskellige produkter på film, opdelt på aldersgrupper. På tværs af aldersgrupperne er cigaretter det produkt, som respondenterne angiver, at de hyppigst eksponeres for på film. Således angiver over halvdelen, at de inden for den seneste uge har været eksponeret for cigaretter på film (62,6 % blandt 15-17-årige, 63,4 % blandt 18-24-årige og 56,6 % blandt 25-29-årige). Der er en større andel i den yngste aldersgruppe, der angiver at være blevet eksponeret for henholdsvis e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter, sammenlignet med de to ældste aldersgrupper. For eksempel angiver 27,1 % af de 15-17-årige, at de inden for den seneste uge er blevet eksponeret for e-cigaretter på film, mens denne andel er 19,0 % blandt de 18-24-årige og 12,9 % blandt de 25-29-årige.

Figur 9.2.1. Eksponering for tobaks- og nikotinprodukter på film inden for den seneste uge (2022), opdelt på aldersgrupper*

(n) angiver antallet af respondenter opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der oplever at have været eksponeret for cigaretter, e-cigaretter, røgfrie nikotinprodukter, opvarmet tobak, rulletobak, tilbehør eller cigarillos på film inden for den seneste uge.

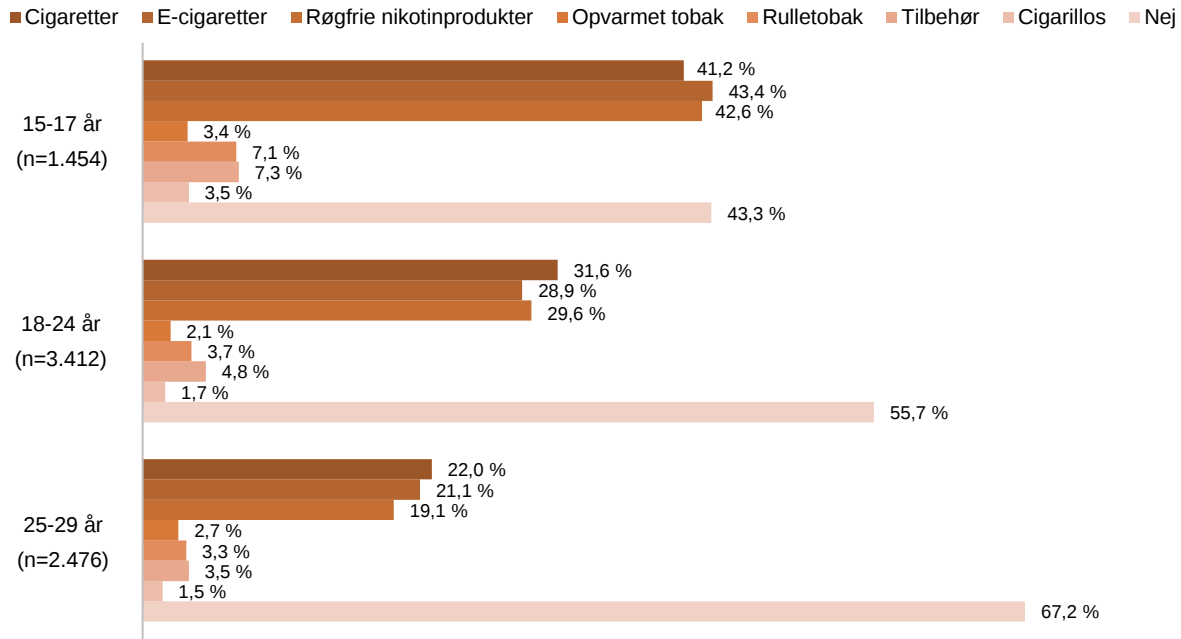
*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

Udviklingen i eksponering for tobaks- og nikotinprodukter på film i perioden fra 2020 til 2022 kan ikke beskrives, da spørgsmål og svarkategorier ikke har været ens i de tidligere målinger i SRØG-undersøgelsen.

Samlet set angiver 42,1 % af respondenterne, at de inden for den seneste uge har været eksponeret for et tobaks- og nikotinprodukt på internettet (ikke illustreret). På tværs af aldersgrupperne er cigaretter, e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter de produkttyper, som respondenterne angiver, at de oftest eksponeres for på internettet (Figur 9.2.2). Desuden er der en tendens til, at den yngste aldersgruppe hyppigere angiver, at de eksponeres for tobaks- og nikotinprodukter på internettet sammenlignet med de to øvrige aldersgrupper. For eksempel angiver 42,6 % af respondenterne i aldersgruppen 15-17 år, at de inden for den seneste uge er blevet eksponeret for røgfrie nikotinprodukter på internettet, mens denne andel er henholdsvis 29,6 % og 19,1 % blandt de 18-24-årige og blandt de 25-29-årige.

Figur 9.2.2. Eksposering for tobaks- og nikotinprodukter på internettet inden for den seneste uge (2022), opdelt på aldersgrupper*

(n) angiver antallet af respondenter opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der oplever at have været eksponeret for cigaretter, e-cigaretter, røgfrie nikotinprodukter, opvarmet tobak, rulletobak, tilbehør eller cigarillos på internettet inden for den seneste uge.

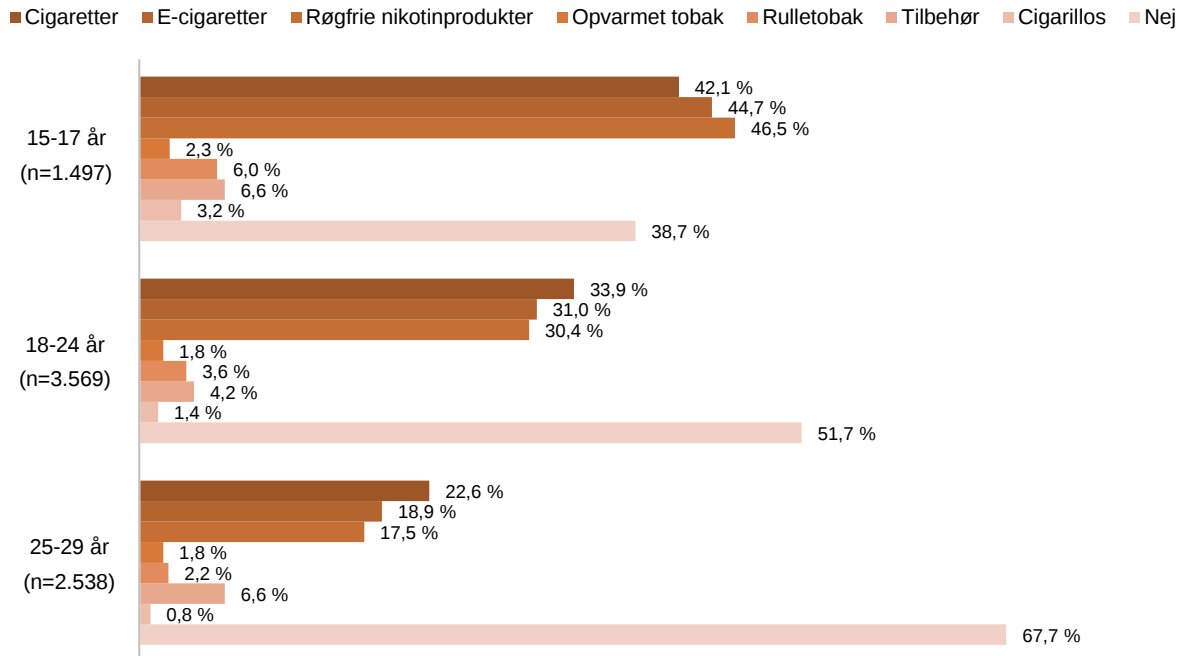
*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

Udviklingen i respondenternes eksposering for tobaks- og nikotinprodukter på internettet i perioden 2020-2022 kan ikke beskrives, da spørgsmål og svarkategorier ikke er ens i alle SRØG-undersøgelserne.

Samlet set angiver 44,6 % af respondenterne, at de inden for den seneste uge har været eksponeret for et tobaks- og nikotinprodukt på sociale medier (ikke illustreret). Af figur 9.2.3 fremgår det, at en større andel blandt de 15-17-årige angiver, at de inden for den seneste uge har været eksponeret for cigaretter, e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter på sociale medier sammenlignet med de to øvrige aldersgrupper. For eksempel er der, blandt de 15-17-årige, 46,5 %, der angiver at være blevet eksponeret for røgfrie nikotinprodukter på sociale medier, mens 30,4 % blandt de 18-24-årige og 17,5 % blandt de 25-29-årige angiver tilsvarende. Både de 18-24-årige og 25-29-årige oplever oftest, at de eksponeres for cigaretter på sociale medier (henholdsvis 33,9 % og 22,6 %), sammenlignet med andre tobaks- og nikotinprodukter.

Figur 9.2.3. Eksponering for tobaks- og nikotinprodukter på sociale medier inden for den seneste uge (2022), opdelt på aldersgrupper*

(n) angiver antallet af respondenter opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der oplever at have været eksponeret for cigaretter, e-cigaretter, røgfrie nikotinprodukter, opvarmet tobak, rulletobak, tilbehør eller cigarillos på sociale medier inden for den seneste uge.

*Det har været muligt for respondenterne at angive mere end ét svar. Grupperne er derfor ikke gensidigt udelukkende og summerer således ikke til 100%.

Udviklingen i respondenternes eksponering for tobaks- og nikotinprodukter på sociale medier i perioden 2020-2022 kan ikke beskrives, da spørgsmål og svarkategorier ikke er ens i alle SRØG-undersøgelserne.

9.3 Holdninger til synlighed af tobak

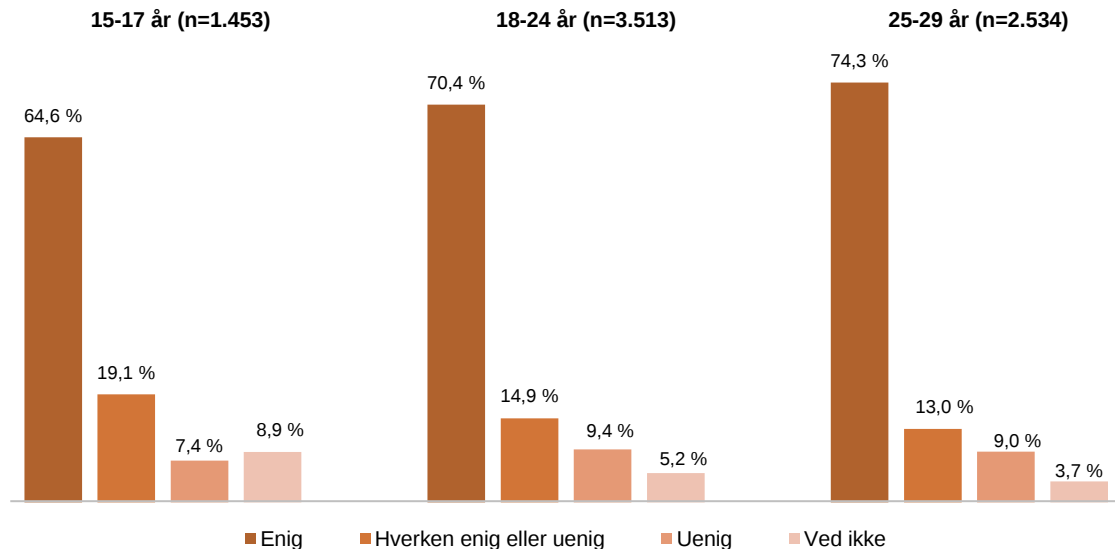
Samlet set er størstedelen af respondenterne enige i, at tobak ikke bør stå synligt fremme i butikkerne (70,9 %).

Figur 9.3.1 viser respondenternes holdninger til tiltag om, at tobak ikke må stå synligt fremme i butikkerne, opdelt på aldersgrupper. Der er en mindre andel blandt den yngste aldersgruppe, som er enige i, at tobak ikke må stå synligt fremme i butikkerne, sammenlignet med de ældre aldersgrupper (64,6 % blandt de 15-17-årige, 70,4 % blandt de 18-24-årige og 74,3 % blandt de 25-29-årige). Endvidere er andelen, der angiver, at de hverken er enige eller uenige, større i den yngste aldersgruppe end i de øvrige aldersgrupper. Således angiver 19,1 % af de 15-17-årige, at

de hverken er enige eller uenige, mens dette angives af 14,9 % af de 18-24-årige og 13,0 % af de 25-29-årige.

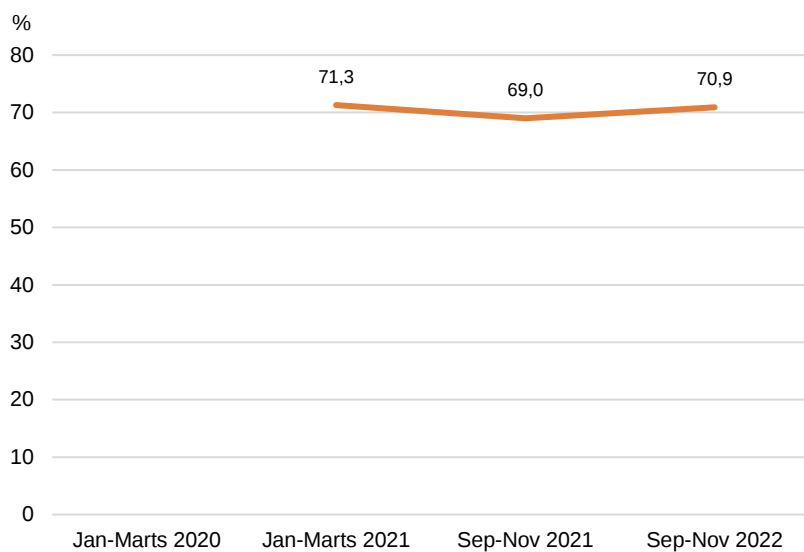
Figur 9.3.1. Holdninger til tiltag om, at tobak ikke må stå synligt fremme i butikker (2022)

(n) angiver antallet af respondenter, der har angivet deres holdninger til tiltag om, at tobak ikke må stå synligt fremme i butikker, opdelt på aldersgrupper, mens % angiver andelen, der er enige, hverken enige eller uenige, uenige eller ikke ved, om de er enige, i tiltaget.

Af figur 9.3.2 ses udviklingen fra starten af 2021 til 2022 i andelen, der er enige i tiltag om, at tobak ikke bør stå synligt fremme i butikker. Over perioden har andelen af respondenter, der er enige i tiltag om, at tobak ikke bør stå synligt fremme i butikkerne, stort set ikke ændret sig (71,3 % i starten af 2021 og 70,9 % i 2022).

Figur 9.3.2. Andelen, der er enige i tiltag om, at tobak ikke må stå synligt fremme i butikker (2020-2022)*

*Andelen for jan-marts 2020 fremgår ikke af figuren, da spørgsmålet ikke var inkluderet i første måling af SRØG-undersøgelsen.

10 Røgfri skole- og undervisningstid

Pr. 1. januar 2021 blev folkeskoler og grundskoler i Danmark røgfri i skoletiden ved lov (18). Røgfri skoletid blev ligeledes indført på ungdomsuddannelser pr. 31. juli 2021. Røgfri skoletid indebærer ifølge loven, at elever ikke må ryge tobak eller bruge nikotinprodukter i skole- eller undervisningstiden. For ansatte og besøgende på skolen er det ikke tilladt at bruge tobaks- og nikotinprodukter på skolens område. På mange folkeskoler, andre grundskoler og ungdomsuddannelser har skolerne besluttet at lade ansatte være omfattet af røgfri skole- og undervisningstid, så der gælder ens regler for elever og ansatte. For studerende på korte, mellemlange og videregående uddannelser er røgfri skoletid ikke et lovkrav.

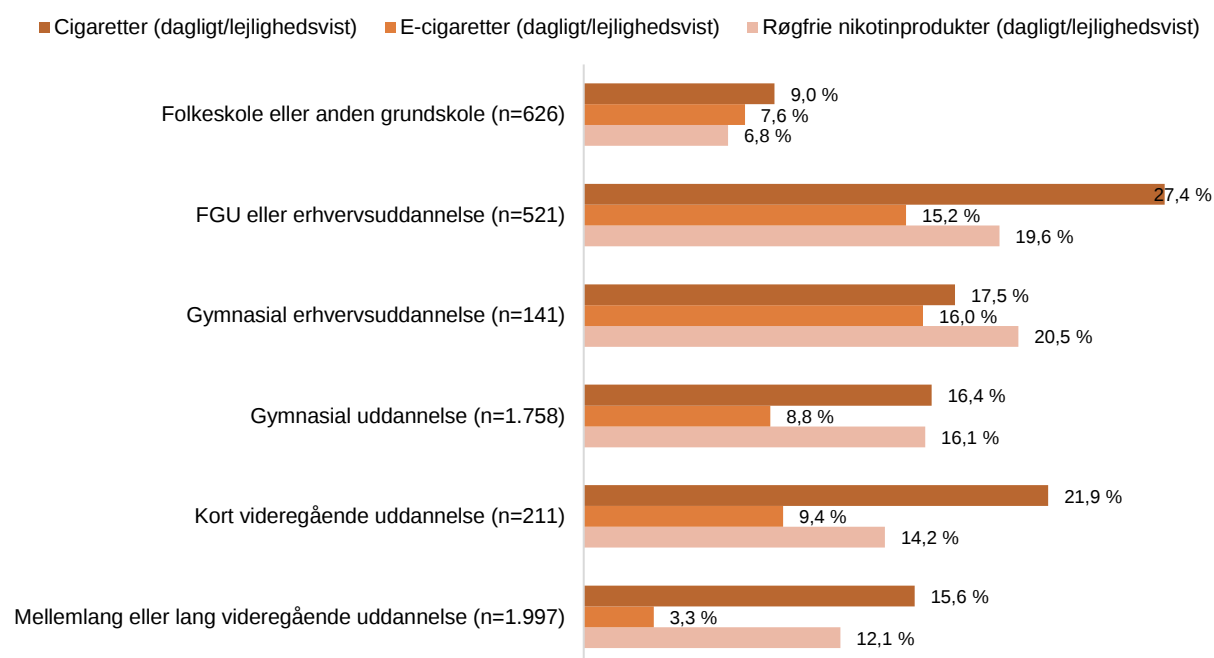
I dette kapitel beskrives brugen af forskellige tobaks- og nikotinprodukter i skole- og undervisningstiden blandt respondenter, der bruger de pågældende produkter. Desuden beskrives eksponering for forskellige tobaks- og nikotinprodukter på skolerne og uddannelsesstederne, herunder hvor ofte respondenterne ser andre elever/studerende samt lærere/undervisere ryge eller bruge røgfrie nikotinprodukter i skole- eller undervisningstiden. Til sidst beskrives holdninger til regler vedrørende brug af tobaks- og nikotinprodukter på forskellige uddannelsesinstitutioner. I dette kapitel er udelukkende inkluderet respondenter, der går i skole eller på en uddannelse (n=5.254). Alle figurer i dette kapitel er opgjort på skole- og uddannelsessted.

10.1 Forbrug i skole- og undervisningstiden

Figur 10.1.1 viser forbruget af cigaretter, e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter opdelt på skole- og uddannelsessted. Det ses, at forbruget for de tre produkttyper er forskelligt på tværs af de enkelte skole- og uddannelsessteder. Den største andel, der ryger cigaretter, ses blandt elever på FGU eller erhvervsuddannelser (27,4%), mens andelen er 21,9 % blandt de studerende på kortere videregående uddannelser og 16,4 % på de gymnasiale uddannelser. Det ses ligeledes, at både e-cigaretter og røgfrie nikotinprodukter bruges af elever på alle skole- og uddannelsessteder.

Figur 10.1.1. Brug af tobaks- og nikotinprodukter (2022), opdelt på igangværende uddannelse

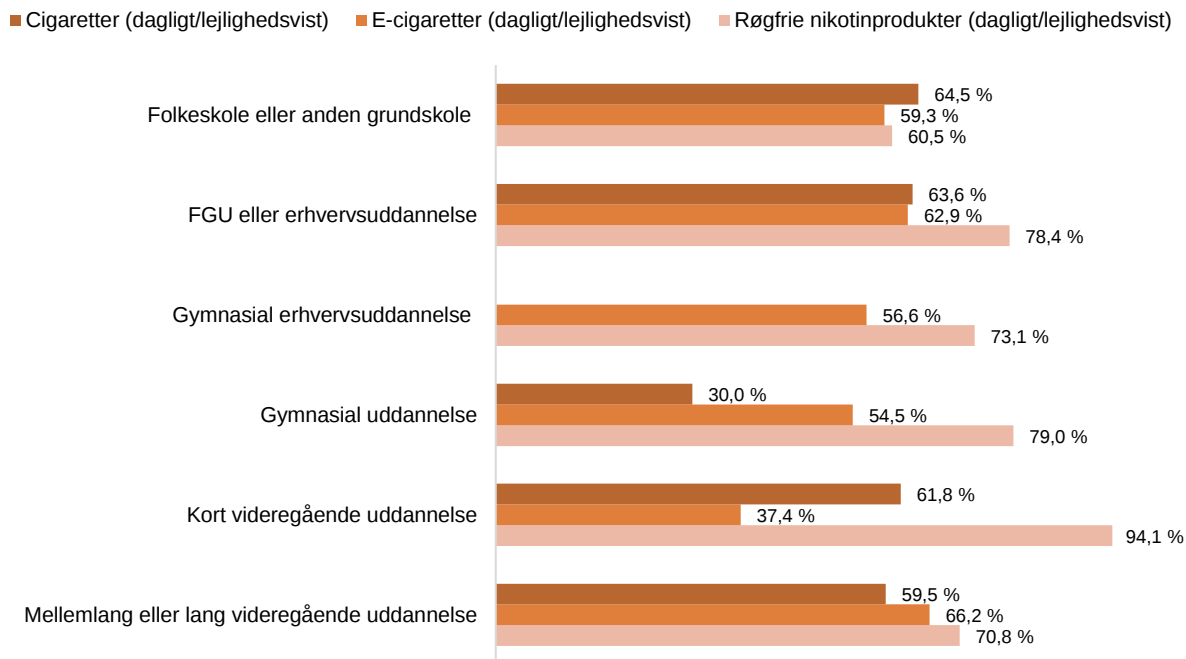
(n) angiver antallet af respondenter, der går i skole/på et undervisningssted, opdelt på uddannelse, mens % angiver andelen, der ryger cigaretter, bruger e-cigaretter eller røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden.

Figur 10.1.2 viser andelen, der henholdsvis ryger cigaretter, bruger e-cigaretter eller bruger røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden, blandt dem, der har angivet, at de bruger produkterne, opdelt på de enkelte skole- og uddannelsessteder. Som det fremgår af figuren, er der en relativt stor andel af dem, der bruger tobaks- eller nikotinprodukter, som også gør det i skole-/undervisningstiden. For eksempel er det to tredjedele af dem, der går i folkeskole eller anden grundskole og ryger cigaretter, som også ryger cigaretter i skoletiden (64,5 %). Det tobaks- og nikotinprodukt, som respondenterne oftest bruger i skole-/undervisningstiden, på tværs af skole- og uddannelsessteder, er røgfrie nikotinprodukter. Her angiver omkring tre fjerdedele af dem, der bruger produkterne, at de også bruger disse i skole-/undervisningstiden.

Figur 10.1.2. Brug af tobaks- og nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden (2022)*

% angiver, hvor stor en andel, der bruger henholdsvis cigaretter, e-cigaretter eller røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden blandt respondenter, der henholdsvis ryger cigaretter, bruger e-cigaretter eller bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt eller lejlighedsvist.

*Kategorien "Cigaretter" blandt respondenter, der går på en gymnasial erhvervsuddannelse i fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

I det følgende beskrives udviklingen i brugen af tobaks- og nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden alene i tekst. Spørgsmålet om brug af tobaks- og nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden indgik ikke i de to første målinger i SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Overordnet set har forbrugsmønstrene på de forskellige uddannelsesinstitutioner ændret sig. For eksempel blandt elever, der går på en folkeskole eller anden grundskole. Her er der siden efteråret 2021 sket en stigning i andelen, der bruger cigaretter i skoletiden, blandt dem, der ryger dagligt eller lejlighedsvist (50,8 % i 2021 og 64,5 % i 2022). En mindre stigning ses også i forhold til andelen, der bruger e-cigaretter i skoletiden (henholdsvis 55,9 % i 2021 og 59,3 %). Omvendt er der sket et fald i andelen af respondenter, der bruger røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden (75,1 % i 2021 og 60,5 % i 2022). Blandt respondenter, der går på FGU eller erhvervsuddannelse er der ligeledes sket ændringer. For eksempel ses det, at 80,7 % røg cigaretter i skole-/undervisningstiden i 2021, mens dette er faldet til 63,6 % i 2022. Derimod er der sket en stigning i andelen, der bruger e-cigaretter (50,8 % i 2021 og 62,9 % i 2022).

Respondenter, der går på et skole- eller uddannelsessted, er ligeledes blevet spurgt om, hvorvidt de bruger nikotintyggegummi, nikotinplaster eller lignende i skoletiden. I 2021 var der 1,6 % af respondenterne, som angav at gøre dette. I 2022 er det 1,8 % (ikke illustreret).

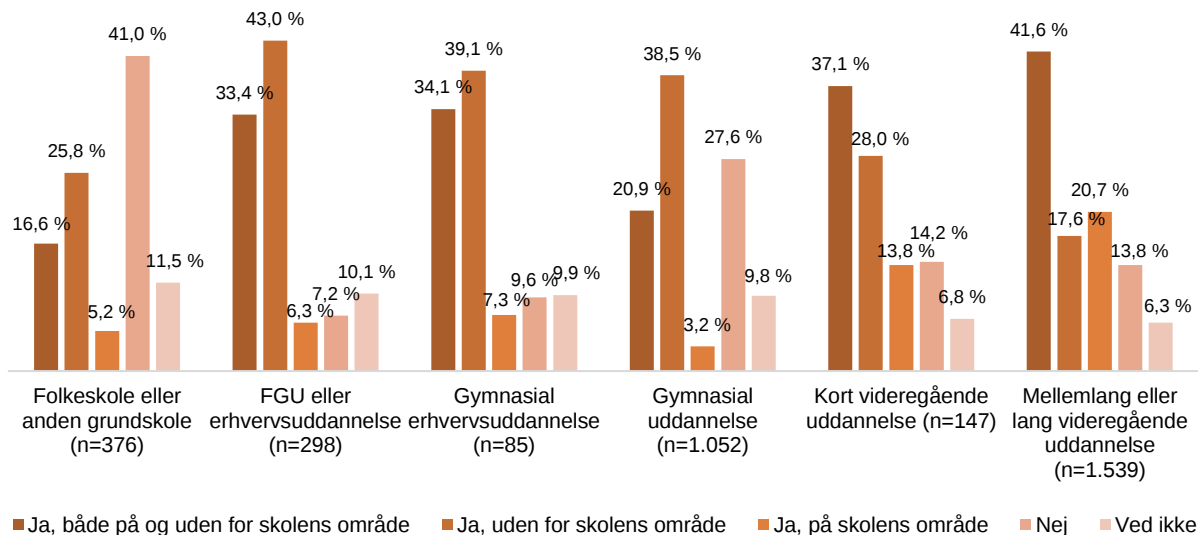
10.2 Eksponering for tobaks- og nikotinprodukter i skole- og undervisningstiden

Af figur 10.2.1 fremgår andelen, der ser andre elever/studerende ryge cigaretter i løbet af skole- eller undervisningstiden, opdelt på skole- og uddannelsessted. For at leve op til kravet om røgfri skoletid, må der ikke ryges hverken på skolens område eller uden for skolens område.

På uddannelsessteder, hvor røgfri skoletid er et lovkrav (folkeskoler/grundskoler, gymnasier, gymnasiale erhvervsuddannelser, FGU og erhvervsskoler), er der stadig relativt store andele, der angiver, at de ser elever/studerende ryge cigaretter i skoletiden. Dog er der mindre andele, der ser dette ske udelukkende på skolens område. Den største andel, der ikke ser andre elever/studerende ryge cigaretter i skole-/undervisningstiden, findes blandt elever i folkeskolen eller anden grundskole. På kortere, mellemlange og lange videregående uddannelser, hvor røgfri skoletid ikke er et lovkrav, angiver den største andel, at der ryges både på og uden for skolens område.

Figur 10.2.1. Ser elever/studerende ryge cigaretter i skole-/undervisningstiden (2022)

(n) angiver antallet af respondenter, der går i skole/på et uddannelsessted, mens % angiver andelen, der ser elever/studerende ryge i skole-/undervisningstiden.

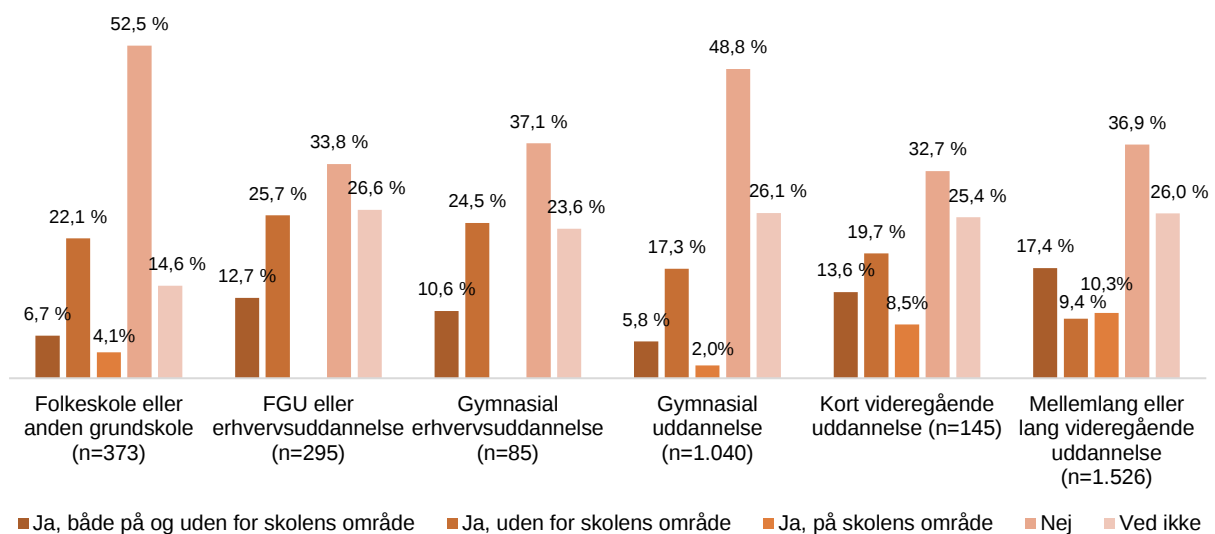
I det følgende beskrives udviklingen i andelen, der angiver at se elever/studerende ryge cigaretter i skole-/undervisningstiden, alene i tekst. Spørgsmålet om, hvorvidt elever/studerende ses ryge i

skole-/undervisningstiden indgik ikke i de to første målinger i SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. På alle typer af skole- og uddannelsessteder er andelen, der angiver at se andre elever/studerende ryge cigaretter både på og uden for skolens område, faldet fra 2021 til 2022. For eksempel på folkeskoler eller anden grundskole er andelen faldet fra 21,9 % i efteråret 2021 til 16,6 % i 2022 og på FGU eller erhvervsuddannelser er andelen faldet fra 37,8 % i efteråret 2021 til 33,4 % i 2022.

Som figur 10.2.2 viser, angiver 6,7 % af eleverne i folkeskolen eller anden grundskole, at de ser lærere eller andre ansatte ryge cigaretter både på og uden for skolens område, mens 22,1 % angiver, at de ser det uden for skolens område. Blandt elever/studerende der går på FGU eller erhvervsuddannelse og gymnasial erhvervsuddannelse er der større andele, der angiver tilsvarende. Den største andel, der angiver at have set lærere/ansatte ryge cigaretter både på og uden for skolens område, findes blandt elever/studerende, der går på mellemlang eller lang videregående uddannelse, (17,4 %). Her er røgfri skoletid ikke et lovkrav.

Figur 10.2.2. Ser lærere/ansatte ryge cigaretter i skole-/undervisningstiden (2022)*

(n) angiver antallet af respondenter, der går i skole/på et uddannelsessted, mens % angiver andelen, der ser lærere/ansatte ryge i skole-/undervisningstiden.

*Kategorien "Ja, på skolens område" blandt respondenter, der går på FGU eller erhvervsuddannelse og på gymnasial erhvervsuddannelse, fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

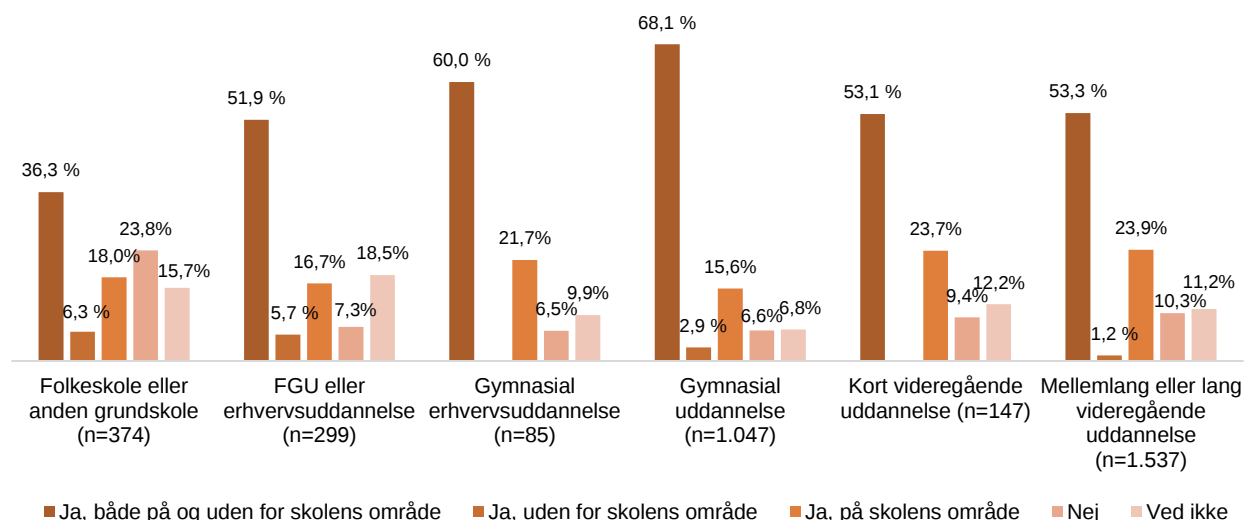
I det følgende beskrives udviklingen i andelen, der angiver at se lærere/ansatte ryge cigaretter i skole-/undervisningstiden, alene i tekst. Spørgsmålet om, hvorvidt lærere/ansatte ses ryge i skole-/undervisningstiden indgik ikke i de to første målinger i SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Overordnet set er mønstret det samme i efteråret 2021 som i efteråret 2022. Enkelte steder er der sket et fald i andelen, der ser

lærere/ansatte ryge cigaretter både på og uden for skolens område. Dette gælder for eksempel blandt respondenter, der går på en kort videregående uddannelse (henholdsvis 19,4 % i 2021 og 13,6 % i 2022).

Figur 10.2.3 viser andelen af elever, der ser andre elever/studerende bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden. På alle typer af skole- og uddannelsessteder er andelen, der angiver, at de ser andre bruge røgfrie nikotinprodukter i skole- eller undervisningstiden betydelig. Mest hyppigt ses det på de gymnasiale uddannelser, hvor over to tredjedele (68,1 %) ser andre elever bruge røgfrie nikotinprodukter både på skolens område og uden for skolen område. Yderligere angiver 2,9 %, at de udelukkende ser det blive brugt uden for skolens område, mens 15,6 % ser røgfrie nikotinprodukter blive brugt på skolens område. Det vil sige, at i alt 86,6 % af eleverne på de gymnasiale uddannelser ser andre elever bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden.

Figur 10.2.3. Ser elever/studerende bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden (2022)*

(n) angiver antallet af respondenter, der går i skole/på et uddannelsessted, opdelt på uddannelse, mens % angiver andelen, der ser elever/studerende bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden.

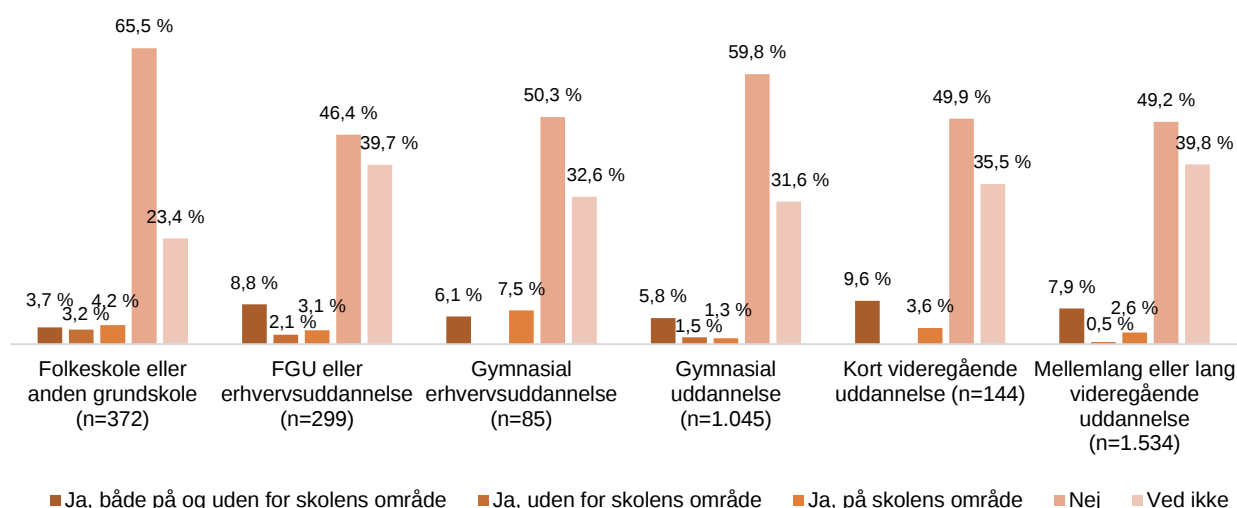
*Kategorien "Ja, uden for skolens område" blandt respondenter, der går på gymnasial erhvervsuddannelse og kort videregående uddannelse, fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

I det følgende beskrives udviklingen i andelen, der angiver at se elever/studerende bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden, alene i tekst. Spørgsmålet om, hvorvidt elever/studerende ses bruge røgfrie nikotinprodukter indgik ikke i de to første målinger i SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Der er enkelte forskelle i andelen fra efteråret 2021 til 2022, men overordnet set er størrelsesordenen af forbruget i skole- eller undervisningstiden uændret i perioden.

Figur 10.2.4 viser andelen af elever/studerende, der angiver, at de ser lærere eller ansatte bruge røgfrie nikotinprodukter i løbet af skole-/undervisningstiden. Andelen, der ser lærere eller ansatte bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden både på og uden for skolens område, er størst blandt elever/studerende, der går på kort videregående uddannelse (9,6 %), FGU eller erhvervsuddannelse (8,8 %) samt blandt studerende på en mellemlang eller lang videregående uddannelse (7,9 %).

Figur 10.2.4. Ser lærere/ansatte bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden (2022)*

(n) angiver antallet af respondenter, der går i skole/på et uddannelsessted, opdelt på uddannelse, mens % angiver andelen, der ser lærere/ansatte bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden.

*Kategorien "Ja, uden for skolens område" blandt respondenter, der går på gymnasial erhvervsuddannelse og kort videregående uddannelse, fremgår ikke af figuren på grund af for få besvarelser.

I det følgende beskrives udviklingen i andelen, der angiver at se lærere/ansatte bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden, alene i tekst. Spørgsmålet om, hvorvidt lærere/ansatte ses bruge røgfrie nikotinprodukter i skole-/undervisningstiden indgik ikke i de to første målinger i SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Der er enkelte forskelle i andelen i perioden. For eksempel er der sket en stigning i andelen af respondenter, der går på en folkeskole eller anden grundskole, der angiver at se lærere/ansatte bruge røgfrie nikotinprodukter på skolens område (henholdsvis 1,8 % i efteråret 2021 og 4,2 % i 2022).

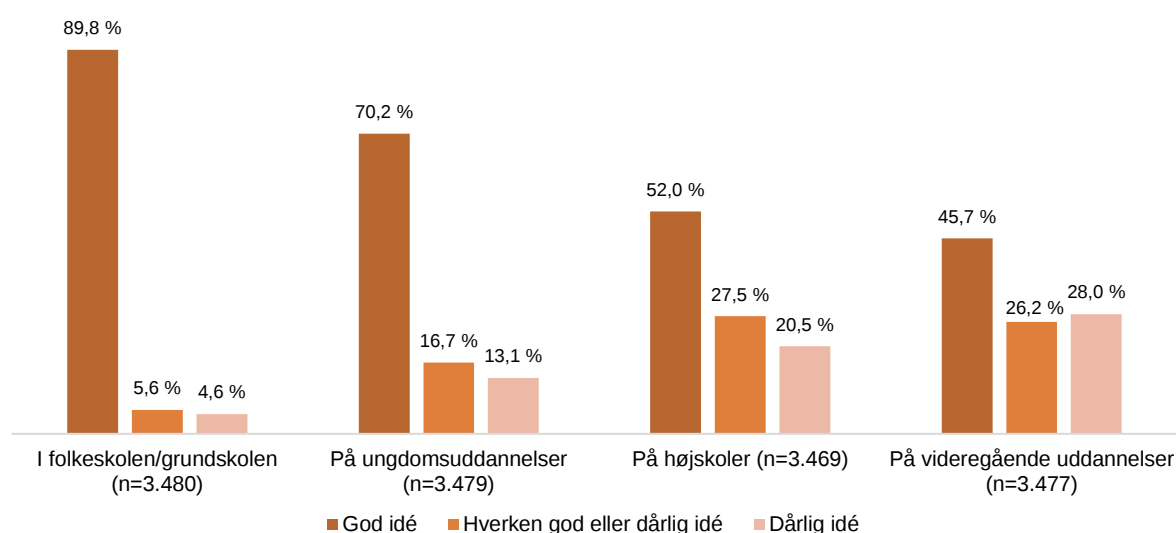
10.3 Holdninger til røgfri skole- og undervisningstid

I undersøgelsen er respondenterne endvidere blevet spurgt til deres holdninger til regler om røgfri skole- og uddannelsestid på forskellige skole- og uddannelsessteder, herunder grundskoler og ungdomsuddannelser, hvor tiltaget er vedtaget ved lov, samt på højskoler og videregående uddannelser, hvor der ikke er krav om røgfri undervisningstid.

Figur 10.3.1 viser holdninger til røgfri skole- eller undervisningstid. Der er størst opbakning til røgfri skole- og undervisningstid i folkeskolen/grundskolen (89,8 %) og mindst på de videregående uddannelser (45,7 %).

Figur 10.3.1. Holdninger til røgfri skole-/undervisningstid (2022)

(n) angiver antallet af respondenter, der har angivet deres holdninger til røgfri skoletid/undervisningstid, opdelt på skole- og uddannelsessted, mens % angiver andelen, der synes, at det er en god, dårlig eller hverken god eller dårlig idé.

I det følgende beskrives udviklingen i holdninger til røgfri skole-/undervisningstid alene i tekst. Spørgsmålet om holdninger til røgfri skole-/undervisningstid indgik ikke i de to første målinger i SRØG-undersøgelsen, hvorfor udviklingen udelukkende beskrives fra efteråret 2021 til 2022. Overordnet set er andelen, der angiver, at de synes, at røgfri skole- og undervisningstid er en god ide, steget i perioden på tværs af skole- og uddannelsesstederne. I efteråret 2021 angav 88,5 % på folkeskoler/grundskoler, 64,9 % på ungdomsuddannelser, 51,3 % på højskoler, og 43,7 % på de videregående uddannelser, at røgfri skole- og undervisningstid er en god ide.

Referencer

1. World Health Organization: Regional Office for Europe. Tobacco [Tilgængelig fra: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/tobacco/data-and-statistics>].
2. U.S. Department of Health and Human Services. The Health Consequences of Smoking - 50 Years of Progress: A Report of the Surgeon General. Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention (US), National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health; 2014.
3. Vestbo J, Pisinger C, Bast LS, Gyrd-Hansen D. Forebyggelse af rygning blandt børn og unge. Hvad virker? København: Vidensråd for Forebyggelse; 2018.
4. U.S. Department of Health and Human Services. Preventing Tobacco Use Among Youth and Young Adults: A Report of the Surgeon General. Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention (US), National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health; 2012.
5. Birge M, Duffy S, Miler JA, Hajek P. What Proportion of People Who Try One Cigarette Become Daily Smokers? A Meta-Analysis of Representative Surveys. Nicotine & tobacco research : official journal of the Society for Research on Nicotine and Tobacco. 2018;20(12):1427-33.
6. Jarlstrup NS, Pedersen MT, Bast LS. Danskernes Rygevaner 2022. København: Sundhedsstyrelsen; 2023.
7. Pedersen M, Lund L, Bast LS. §RØG – En undersøgelse af tobak, adfærd og regler, udvalgte tendenser 2021, rapport 3. København: Statens Institut for Folkesundhed; 2022.
8. Staal YC, van de Nobelen S, Havermans A, Talhout R. New Tobacco and Tobacco-Related Products: Early Detection of Product Development, Marketing Strategies, and Consumer Interest. JMIR Public Health Surveill. 2018;4(2):e55.
9. Sundhedsstyrelsen. Unges brug af røgfri tobak. Nøgletal fra en spørgeskemaundersøgelse blandt unge 15-24-årige. København: Sundhedsstyrelsen; 2020.
10. Jarlstrup NS, Pedersen MT, Bast LS. Brug af røgfrie nikotinprodukter blandt unge. §RØG – en undersøgelse af forbrug af snus, tyggetobak og nikotinposer, efterår 2022. København: Statens Institut for Folkesundhed for Sundhedsstyrelsen; 2023.
11. Vestbo J, Andreasen JT, Bast LS, Lund L, Pisinger C. Børn og unges nikotinbrug – konsekvenser og forebyggelse. København: Vidensråd for Forebyggelse; 2022.
12. Sundhedsstyrelsen. Unges forbrug af røgfri nikotin. En kvalitativ undersøgelse af 15-24 åriges forbrug af røgfrie tobaks- og nikotinprodukter. København: Sundhedsstyrelsen; 2022.
13. Lund L, Bast LS. Danskernes Rygevaner 2020. Delrapport 1: Nikotinafhængighed. København: Sundhedsstyrelsen; 2021.

14. Siqueira LM. Nicotine and Tobacco as Substances of Abuse in Children and Adolescents. *Pediatrics*. 2017;139(1).
15. Banks E, Yazidjoglou A, Brown S, et al. Electronic cigarettes and health outcomes: systematic review of global evidence: Australian National University; 2022.
16. Baenziger ON, Ford L, Yazidjoglou A, Joshy G, Banks E. E-cigarette use and combustible tobacco cigarette smoking uptake among non-smokers, including relapse in former smokers: umbrella review, systematic review and meta-analysis. *BMJ open*. 2021;11(3):e045603.
17. Pisinger C, Døssing M. A systematic review of health effects of electronic cigarettes. *Preventive Medicine*. 2014;69:248-60.
18. Regeringen. Handleplan mod børn og unges rygning 2019 [Tilgængelig fra: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2019/handleplan-mod-boern-og-unges-rygning/>].
19. Lov om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love, LOV nr 2071 af 21/12/2020 (2020).
20. Jarlstrup NS, Andersen MB, Kjeld SG, LS B. §RØG – En undersøgelse af tobak, adfærd og regler. Basisrapport 2020. København Statens Institut for Folkesundhed; 2020.
21. Andersen MB, Bast LS. §RØG - en undersøgelse af tobak, adfærd og regler. Udvalgte tendenser 2021. København: Statens Institut for Folkesundhed; 2021.
22. National Academies of Sciences E, Medicine, Health, Medicine D, Board on Population H, Public Health P, et al. Public Health Consequences of E-Cigarettes. Washington (DC): National Academies Press (US). Copyright 2018 by the National Academy of Sciences. All rights reserved.; 2018.
23. Kræftens Bekæmpelse. Om e-cigaretter: Kræftens bekæmpelse; 2022 [Tilgængelig fra: <https://www.cancer.dk/forebyg/undga-roeg-og-rygning/e-cigaretter/undersogelser-p2/>].